Uudisleht

Ilmub 4 korda nädalas — iga **pühapäewa, teisipäewa, neljapäewa ja laupäewa hommiku.**

Toimetuse telefonid: 469-71, 460-49 ja 427-18.
Talituse telefonid: 460-48 ja 427-18.
Wäljaandja kabineti telefon 469-93, korteri telefon 431-84.
Toimetus ja talitus Tallinnas, Rataskaewu 9. Postkast 193.
Posti jooksew arwe nr. 29.
Aktsiaselts Tartus, Suurturg 11. Telefon 15-54.
Wäljaandja: J. Soosalu. Wastutaw toimetaja: A. Peterson.

Kuulutamise hinnad:
Esiküljel 12 senti mm weerul; tekstis kuul. kirjaga 12 s. mm. weerul; tekstis teksti kirjaga 15 s. mm. weerul; kuulutuse küljel 5 s. mm. weerul. Töö- ja korteri-otsimised ja -pakkumised — poole hinnaga. Kuulutuste koha walikut ei kindlustata. Tarwitamata jäänud käsikirju alal ei hoita. Need saadetakse tagasi ainult siis, kui selleks postmark juure lisatud.

Tellimise hinnad: 4 korda nädalas: 1 kuu — 85 s., 3 k. — 250 s., 6 k. — 480 s., 12 k. — 940 s. 3 korda nädalas: 1 kuu — 60 s., 3 k. — 175 s., 6 k. — 340 s., 12 k. — 640 s. 1 kord nädalas: 1 kuu — 25 s., 3 k. 70 s., 6 k. — 140 s., 12 k. — 280 s. Tellimisi wõtawad wastu kõik postiasutused ja tellimiste wastuwõtjad. Wälismaale tellimishind kahekordne.

4 wõi 3 korda nädalas ilmuwa „Uudislehe" tellijad wõiwad saada kaasandeid poole hinnaga: Kord nädalas ilmuwa „Jutulehe" 30 sendiga kuus, kord nädalas ilmuwa „Mäe- Raamatukogu Uudisjutud" 30 sendiga kuus. Põllumajanduse kuukirja „Uus Talu" 5-sendise juuremaksuga kuus — „Uudislehe" tellimisaja kestel

Nr. 197 (1450). 10. aastak. Neljapäeval, 10. detsembril 1936. Täna 12 külge. Hind 5 senti

Kuningas lahkub troonilt?

Arevus Inglises läheb ikka suuremaks

Iga viivituse tund on hädaohtlik

London, 9. detsembril ETA. Siinseis politilisis ringkonnis walitseb arwamine, et kuninga troonilt lahkumise otsus on juba kindel. Millal see otsus teada antakse, ei olewat weel teada. Selle otsuse teatamine wõiwat sündida ainult alamkojas. Seda arwamist ei ole küll kompetentselt poolt weel kinnitatud.

London, 9. detsembril. ETA. (Reuter.) Töörahwa juht Attlee küsis täna peaministrilt alamkojas, kas ta wõib täna lähemaid teateid anda põhiseadusliku seisukorra kohta. Baldwin wastas: „Kahjuks ei wõi ma täna weel midagi juurde lisada oma esmaspäewasele seletusele, kuid loodan homme seletusega esineda." Attlee käis peale ja küsis weel, kas peaminister ei oleks nii lahke ja annaks kuningale nõu. rutata otsuse tegemisega, sest ärewus läheb ikka suuremaks ja wiiwitamine wõib tekitada palju paha. Baldwin wastas, et tema teab seda paremini kui ükski teine.

„Palju paha on juba tehtud"

London, 9. detsembril. ETA. (Havas.) Coventry piiskop pidas oma piiskopkonna konwerentsil kõne praeguse põhiseadusliku kriisi üle Inglismaal. Piiskop ütles muu seas: Palju paha on juba tehtud. Iga tund wiiwitust on hädaohtlik. Meie tunneme kõik sügawat alandust. Kuni meie weel täit selgust ei ole saanud, on meie kohus jätkata palwetamist, et Jumal juhiks õigele teele oma sulast ja meie kuningat. Pidagem meeles, et kriisi ajal on meie kõigi kohus, näha asju nii kaugelt kui ka ligidalt.

Pr. Simpson kõneleb advokaadiga

Cannes, 9. detsembril. ETA. (Havas.) Inglise õigusteadlane Goddard, kes on proua Simpsoni advokaadiks, ja wiis hiljuti läbi tema abielulahutuse, lahkus täna warahommikul oma hotellist, et minna willasse, kus asub proua Simpson. Goddardi sõber dr. Kirkwood lahkus Cannes'ist, et sõita tagasi Londoni. Kolmandal isikul, kes eile koos kahe eelnimetatuga Londonist Cannes'i saabus, on siin sagedasti telefonikõneluisi Londoniga. Täna ehitati Louvie'i willasse teine telefoniliin.

Cannes, 9. detsembril. ETA. Lord Brownlow seletas täna pärastlõunat, et proua Simpson ei ole täna oma advokaadi Goddardi juuresolekul mingile dokumendile alla kirjutanud. Kõik sellekohased kuulduised on tuulest wõetud. Goddard on Cannes'i tulnud ainult eraasju proua Simpsoniga ööendama. Dr. Kirkwood on kaasa sõitnud ainult sellepärast, et Goddard ei ole kunagi warem lennukil reisinud, ja kuna ta on nõrga terwisega, siis ei wõidud teada, kuidas ta õhureisi wälja kannatab.

Suurem ja mitmekesisem walik

elektriarmatuuridest

on firma

King ja Rosenberg'il

Kullasepa tän. 14, tel. 449-54.

Igaüks leiab sobiwa siit.

Paavst raskelt haige

Paawst Pius XI, kes warsti saab 80-aastaseks, on tõsiselt haige. Wiimane pööre tema haiguses on murettekitaw

Kõige wäiksem kogudus — fakslaste oma

Leeriskäijate arw wähenemud.— Kui palju palka saawad õpetajad ja köstrid. — Tallinna Kaarli kogudus suurim Eestis

Kirikukogu asjalik töökoosolek

Eile astus kokku Eesti ewangeeliumi-luteriusu 3. kirikukogu. Kirikukogu awati kell poolkümme hommikul pühaliku jumalateenistusega piiskoplikus Toomkirikus. Algliturgia jumalateenistusel pidas piiskoplik wikaar Kuhn, jutlustas piiskopl. wikaar Lauri ja lõpuliturgia pidasid piiskopl. wikaarid Jürgenson ja Soomre. Jumalateenistusel seadis piiskop H. Rahamägi ametisse Tartumaa uue praosti Kruusiku.

Kirikukogu koosolek peeti Kaubandus-Tööstuskoja suures saalis. Asjalikul töökoosolekul oli huwitawamaks päewakorrapunktiks piiskopi aruanne kirikutööst ja tegewusest. Aruande põhjal wõib konstateeriba, et Eesti ew.-luterusu kiriku tegewus näitab tõusutendentsi pea kõigil aladel. Nii on ebenenud noorsootöö, waimulik kirjandus, samuti ka kirikumuusika, sisemisjonitöö j. m.

Aruandest nähtub, et kõige suuremaks koguduseks Eesti ew.-lut. kirikus on Tallinna Kaarli kogudus 61.631 liikmega, kõige wäiksemaks aga Nõmme Saksa Lunastaja kogudus 253. liikmega. Ehkki leiame aruandest, et 1935. aastal on wõrreldes eelmise aastaga wallaslaste arw suurenenud 728-lt 885-le. Leeritatute arw on langenud, 5542-lt 5369-le. wähese sündiwusega sõja-aastatel — sama nähe, mida kurdetakse kaitsewäkke noorsõdurite wõtmisel.

Teistest uskudest tuli 1935. a. juurde 1477 inimest, lahkus 1418. Rooma-katoliku kirikust tuli üle 11 inimest, ew.-luteriusu kirisse näitab, et r.-katoliku kirik ei ole eestlaste kust läks aga katoliiklasiks ainult 8 inimest. seas kaugeltki nii suurt poolehoidu leidnud kui arwatakse.

Aruandes on ära toodud ka keskmised õpetajate ja köstrite palgad. Ka need ei ole nii kõrged kui üldiselt arwatakse. Linnas on õpetaja keskmiseks kuupalgaks 138 kr. kuus, peale selle korter, küte ja walgustus. Maakogudustes on õpetaja palk madalam, nimelt 114 kr. Selle eest aga on maaõpetajatel peale prii korteri ja kütte kasutada weel kirikumaad. Köstritel on linnas keskmiseks palgaks 65 kr. prii korteri, kütte ja walgustusega, maal 58 kr., peale selle palgamaa, korter ja kütte.

Ehkki oli kirikukogu koosolekul kawas koguduste põhimääruste ühe paragraafi muutmine, mis käsitas koguduse nõukogu liikme kandidaatide ülesseadmise korda. Koosolek küsimuse kohta lõplikku seisukohta ei wõtnud, andes ta wastawasse komisjoni läbiwaatamiseks.

Eile õhtul wõeti weel wastu kiriku tulude ja kulude aruanne 1935. a. kohta ja 1937. a. eelarwe. Koosolek jatkub täna, kuna eile ei jõutud kõiki päewakorrapunkte läbi arutada.

KÜLALISTE VASTUVÕTMISEL

ETK KOHV

AROOMILINE, MAITSEV *tujuloov*

Ossietzky ja Nobeli auhind

Oslo, 9. detsembril. ETA. Proua Ossietzky telegrafeeris Nobeli rahuauhinna komiteele, et tema mees ei saa isiklikult tulla temale määratud rahuauhinda wastu wõtma.

Õppige kõik weel enne jõulu hästi tantsima

suurimatel tantsukursustel

A. Poolgas & V. Sivers

Lai tän. nr. 5, tel. 436-52

Uue seltskondliku grupi algus täna, neljapäeval, kell 8 õhtul ja pühapäeval kell 5 p. l.

Uue rahvakursuse algus neljap. kl. 10 õht. ja pühap. kl. 4 p. l.

Uue edasijõudnute grupi algus pühapäeval kl. 2 p. l.

Edasijõudnute ja algajate grupid vajavad kohe preilisid partneriteks. Eratunnid igal ajal.

Üüritakse välja suured peoruumid näitelava ja köögi tarvitusega.

„GLORIA" Dancing

Neljap., 10. detsembril s. a., kell 10.30 õhtul

suur

moodide revüü

Esinevad

A.-s. Rauaniidi saadustest

walmistatud modellid:

Ateljee **Carola Lindenkampff**

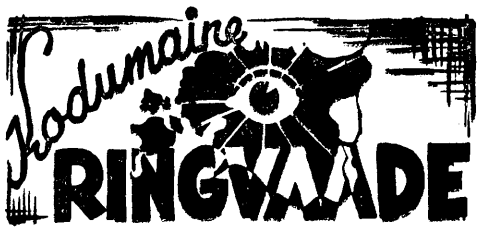
demonstreeritakse

15 kleiti

Sukad A.-S. „COTTON"

Kingad F-a Wengerfeldt

Täiendatud detsembrikuu eeskava

Tartu ülikooli nõukogu koosolekul otsustati ülikooli esindajaks rahwuskogu teise kotta walida prof. Ants Piip. Samal koosolekul walditi filosoofia teaduskonna esitusel professori k. t. Halliste klassilise, eriti kreeka filoloogia korraliseks professoriks. Samuti kinnitas nõukogu õigusteaduskonna otsuse, millega dr. J. Waabel kutsutakse finantsõiguse korraliseks professoriks.

Metsawahi wingusurm. Teisipäewa hommikul leiti Käru wallas, Käru metskonna Saare wahtkonnas, Atsekännu talust surnult sama metskonna metsawaht Kustas Kuus, 25 a. wana. Kohale kutsutud Türi jaoskonnaarst dr. O. Pihlak tegi kindlaks, et surm on järgnenud wingumürgituse tagajärjel. K. Kuus oli wallaline ning kohapeal tuntud wastutuleliku ametnikuna ja hea sportlasena.

Jõulukwahega koolidos algab 22. detsembril. Haridusministeeriumi koolivalitsuse ja kutseõpetuse osakonna sellekohase kirja põhjal koolidele on kuhatud koolidel õppenõukogu otsusel jõulu wahega alata 22. detsembrist.

Wäinjärwes uppus taluperemees. Laupäewal jäi Wäinjärwe wallas kadunuks „Harakasaare" talu peremees Aleksander Anissimow, 55 a. wana. Teisipäewa hommikul leiti Anissimowi laip umbes 2 km Harakasaare talust eemal Eero talu kohalt Sakla jõest. Arwatakse, et uppumise põhjustas nõrk jää. Kuna Anissimow oli kohapeal tuntud kirgliku kalastajana, siis ta nähtawasti kukkus jõele minnes läbi jää ning uppus.

Hobune kukkus kaewu surnuks. Järwamaal Kõrawete-Albu wahelise tee ääres kukkus Koka talu wana elumaja juures asuwasse lahtisesse kaewu Wetepere küla elutsewa R. Mathieseni hobune ning sai silmapilkselt surma. Hobune oli pimeduses teelt eksinud, mis põhjustaski õnnetuse. Peremees ise tukkus õnnetuse momendil wankril. Kahju hinnatakse 860 kroonile.

Põllutöömuuseumi riigimaade ja metsade walitsus on metsajõelematele saatnud ringkirjalise korralduse, milles teatatakse, et neile põlupidajaile, kes omi metsi laastawad ja edasi müüwad kasusaamise otstarbel, tuleb lõpetada metsamüük riigimetsadest kohaliku tarwitajaskonna jaoks ettenähtud tingimustel ja korras. Nimetatud korraldus wõeti tarwitusele selleks, et pidurdada talumetsade laastamist omanike poolt.

Jäljetult kadunud karjane leiti metsast poonult. Mõni päew tagasi leiti metsast poonult endine Aa mõisa karjane Jaan Kõrw. Kõrw oli nõdrameelseks jäänud ja ühel ööl kellegi teadmata jooksnud alushõlu wäel kodust ära metsa. Korraldati küll otsimisi, kuid need ei annud tagajärgi. Müüd sattus laibale keegi juhuslikult metsas wiibiw jahimees.

Protokoll rahwuskogu kandidaadile. Politsei poolt koostati protokoll Saaremaa 42. walimisringkonna rahwuskogu kandidaadile Mihkel Mepsile, kes ei saatnud politseile sundeksemplare oma lendlehtedest, nagu seda nõuab siseministri sundmäärus.

Autoõnnetus Põltsamaa linnapeaga. Teisipäewa hommikul juhtus Järwamaal Anna walla piirides autoõnnetus Põltsamaa linnapea K. Koldiga. Auto W-220, milles istunud linnapea, Wana-Põltsamaa wallawanem Anderson ja keegi kolmas isik, sõitis otsa maanteel liikuwale Anna walla Puiatu kahe talumiku Metsamärdi ja Krunwergi wankrile, mis purunesid. Inimestega õnnetusi ei juhtunud. Sündmust asus juurdlema politsei.

Noorsepad korraldawad wanematepäewa

Tallinna Noorseppade Malewa korraldab 20. sp. kell 7 õhtul „Estonia" kontsertsaalis wanematepäewa. Niisuguseid päewi on malewa korraldanud ka eelmisil aastail. Päewade ülesandeks on austada mitte üksi ema, nagu see emadepäewadel kombeks, waid ka isa, kuna wiimase osa perekonna heaolu eest hoolitsemisel on sama tähtis nagu emalgi.

Wanematepäewale pääsmine on kõigile soowijaile maksuta. Sagli üüri tasuwad noorsepad ise. Üüriraha hakkasid nad koguma juba mõõdunud kewadel, loobudes wanematepäewa heaks oma taskurahast. Nüüd on neil wajalik summa — 110 kr. — juba koos.

43 kommunisti protsess Bulgaarias

Sofia, 9. detsember. ETA. Stara Zagoras lõppes täna protsess 43 kommunisti wastu, keda süüdistati sandarmite tapmises ja ümbruskonna terroriseerimises. Sõjakohtu otsusel on viis kaebealust surma mõistetud. Neli kaebealust on mõistetud eluajaks ja 22 kaebealust 3—15 aastani wangi. 12 kaebealust on õigeks mõistetud.

Kurttummad palliväljale!

Tuleb Eesti-Läti kurttummade maavõistlus jalgpallis

Narwa, 10. detsembril. Narwa kurttummade seltsi esindajad wiibisid neil päewil kutsutud külalistena Riia kurttummade seltsi aastapäewal. Teiste küsimuste kõrwal oli pikemalt kõne all Eesti-Läti jalgpallimaawõistluse korraldamine kurttummadele. Riia kurttummade seltsil olewat praegu üsna tugew jalgpalli meeskond. Lätlased tegid ettepaneku maawõistluse pidamiseks tuleva aasta suwel Narwas. Kuigi Narwa kurttummade seltsil praegu puudub jalgpalli meeskond, Narwa seltsi esindajad wõtsid ettepaneku wastu.

Narwa selts alustab jalgpalli maawõistluse eeltöödega juba talwel. Tahetakse kohaliku noorte — kurttummade peres juba lähemal ajal alustada jalgpalli tutwustamisega ja treeninguga. Wajaduse korral meeskonna moodustamisel wõetakse meeskonda kurttummasid ka wäljaspoolt Narwa seltsi.

Kes laupäewal lahutuwad

Laupäewal tuleb Tallinna ringkonnakohtus arutusele 37 abielulahutuse asja. Kohtulaua ette ilmuwad abielupaarid: Georg ja Walenting Lemberid, Wiktoria ja Julius Beckerid, Juta ja Georg Matsonid, Johannes ja Olga Nuutuh, Alide ja Jaan Maurerid, Eduard ja Wanda Hubelid, Albert ja Leena Kaldid, Elwiine ja Eduard Tiitsmannid, Armin ja Ella Mollierid, Roman ja Adelheid Thoenid, Leo ja Nadeshda Johansonid, Harry ja Alice Majehrzakid, Arnold ja Alinda Bergmannid, Edgard ja Meeta Kruutad, Wiktoria ja Julius Beckerid, Karl ja Glafira Grünbergid, Ludwig ja Anette Krunsmannid, Arnolde ja Lembit Alitsad, Aleksander ja Anna Seljamäed, Nikolai ja Marie Mihailowid, Olga ja Aleksandra Põdrad, Iwan ja Alide Kolpakowid, Woldemar ja Alide Tihlad, Bruno ja Adelheid Nyogid, Tõnis ja Adele Tennemannid, August ja Raissa Hanimägid, August ja Helene Johannsonid, Adele ja Pawel Grigorjewid, Amalie ja Josif Lasdanid, Gert ja Ellen Reinfeldtid, Herbert ja Armilde Kongasid, Johannes ja Helene Tomsonid, Linda ja August Urbergid, Edgar ja Asta Böhrid, Leena ja Richard Keemid, Kustaw ja Linda Stolzenid ning Jakow ja Natalia Josotowid.

40 tuletõrjeühingut Ida-Virumaal liitmisele

Narwa, 10. detsembril. Narwa prefekti korraldusel, wastawalt tuletõrje määrusele, liidetakse Narwa prefektuuri piirkonnas tuletõrje ühingud selliselt, et igasse walda jääb waid üks peaühing, kuna teised jääwad tegutsema osakondadena. Neydes waldades, kus praegu asub ainult üks ühing, osutub see jääb endiseks. Kuna aga paljudes waldades tuletõrje ühinguid hulgaliselt on asutatud, tuleb Narwa prefektuuri piirkonda kuuluwal Ida-Wirumaal kokku 40 tuletõrje ühingut liitmisele.

Narwa linnas jääb peaühinguks Narwa linna wabatahtlik tuletõrje selts, osakondadeks Peetri, Jaanilinna ja Narwa-Jõesuu ühingud. Jõhwi alewis olukord jääb muutmatuks, kuna seal seni on tegutsenud wald üks ühing. Jõhwi ümbruses määrati peaühinguks Alutaguse ühing, kuna liitmisel osakondadeks moodustatakse Wasawere, Kahula, Ebise, Tarakuse ja Sompa ühingud.

Järwe wallas, — peaühinguks Järwe tuletõrje ühing, osakondadeks Peeri, Waiaste, Kukruse, Kohtla-Järwe ja Sakla, Waskнarwa wallas — peaühing Jaama, osakonnad Waskнarwas, Kuningas ja Permiskülas. Illuka wallas — peaühing Kuremäel, osakond Kurtnas. Iisakus jääb peaühing Iisakusse, osakondadeks Waresmetsa ja Alajõe ühingud. Lüganusel jääb peaühinguks senine Lüganuse tuletõrje ühing, osakondadeks Purtse, Warja, Kohtla ja Karkkila. Mäetagusel peaühing Mäetagusel, osakonnad Atsalammas, Kalinal, Kiiklas. Kohtlas peaühing Kohtlas, osakond Ereda-Wõrnus. Skarjatinas jääb peaühinguks samuti senine Skarjatina wabatahtlik tuletõrje ühing, kuna osakondadeks moodustatakse Omuti, Kondushi, Skamja, Sagritwje, Mtroja, Grodoweli ja Perewoloki ühingud. Wiru-Peetris määrati peaühinguks Puhkowa ühing, osakondadeks Wiru-Peetri ja Kudrukülа ühingud. Narwa wallas peaühinguna jääb tegutsema Kalliwere ühing, osakondadeks jääwad Waikülа, Kose, Ust Sherdjanka, Lislõi, Krinsha ja Ust Sshernowa ühingud.

Hällist haual

PEREKONNASEISU TEATEID

Sündinud: Anne Ottisaar, Albert-Johannese ja Linda poeg; Rein Sonnberg, Arturi ja Hilda-Leonoore poeg; Ülo Derjagin, Wladimiri ja Jenny-Maria poeg; Ewi Wesendorff, Eduardi ja Alma-Annette poeg; Ole Rodeman, Meinhardi ja Leonide-Salmarine tütar; Eino Palloke, Woldemari ja Aleksandra poeg.

Abiellunud: Aleksander Frolow ja Eudokia Stukolkin; Karl-Priidik Pihelgas ja Minna Rand; Karl-Reinhold Rahu ja Salme Olli, neiuna Kraut.

Surnud: Arthur Hohnlingen-Guene, 67 a. w.; Klawdia Aristow, 52 a. w.; Leena Trijsberg, neiuna Rapam, 71 a. w.; Minna-Melanie Susi, 61 a. w.; Karoline Leppik, neiuna Kangor, 81 a. w.; Sergei Boikow, 35 a. w.

Kihlatud,

Tallinna linna perekonnaseisuametis: Juhan Laide, 30 a. w., kaitsewäelane, ja Armilde-Wireene Maasik, 27 a. w., õmbleja; Edmund Lints, 22 a. w., ehitustööline, ja Margarete-Matilde Laur, 21 a. w., kodune; Detlew Schröder (Saksa wabariigi kodanik), 25 a. w., kaupmees, ja Hilda-Marie Konks, 30 a. w., stenotüpist; John-Laurence Oestman (Saksa wabariigi kodanik), 25 a. w., meremees, ja Ksenia Mägi, 26 a. w., kodune; August Pajuste, 30 a. w., tööline, ja Linda Engelberg, 29 a. w., lokkija; Hugo-Julius Ostmann, 33 a. w., metallitreial, ja Julie Juhkow, 47 a. w., kodune; Woldemar-Ferdinand Mannow, 46 a. w., filmioperaator, ja Ottilie Eints, 34 a. w., äriteenija; Demid Somrjakow, 28 a. w., tööline, ja Uljaana Seleznew, 27 a. w., tööline; Johannes Pihel, 36 a. w., meremees, ja Therese Kaewand, 24 a. w., kodune; Johannes Poola, 33 a. w., tööline, ja Hilda Meri, 28 a. w., tööline; Eduard Kalmets, 25 a. w., õpetaja, ja Aino Luiga, 24 a. w., üliõpilane.

Tallinna Jõesuu-Muutmise ap. õigeusu kogudusest: Mihail Mattin, 33 a. w., tööline, ja Mathilde Wäljas, 40 a. w., kodune; Aleksander Lukasew, 28 a. w., lihunik, ja Linda-Johanna Pehme, 26 a. w., töölине.

Tallinna Jaani kogudusest: Elmar Millistwer, 31 a. w., autojuht, ja Leida Gutenberg, 24 a. w., õmbleja; Nikolai Omer, 23 a. w., graweerija, ja Agnia Piibow, 20 a. w., kodune.

Tallinna Kaarli kogudusest: Leonhard-Ulrich Kalwe, 25 a. w., riigiteenija, ja Meta Syland, 24 a. w., kodune.

Tallinna Pauluse kogudusest: Walter Koppel, 25 a. w., ärimees, ja Hermine-Johanna Aamann, 20 a. w., äriteenija.

Mustla alewi perekonnaseisuametis: Ants Koik, 32 a. w., ohwitser, ja Alide Pärr, 31 a. w., õpetaja. Peigmehe elukoht Tallinnas, prundil Tartwastu wallas.

Wändra ew. l. usu kogudusest: Kirill Nei, 30 a. w., wabrikutööline, ja Martha Russ, 28 a. w., põllutööline. Peigmehe elukoht Tallinnas, prundil Wana-Wändra wallas.

Tartu Pauluse ew. l. usu kogudusest: Johannes Ojawere, 26 a. w., mööbelsepp, ja Lisette-Johanna Täpsi, 21 a. w., kodune. Peigmehe elukoht Tartus, prundil Tallinnas.

Pärnu Elisabeti ew. l. usu kogudusest: Hermann Raudmann, 31 a. w., meremees, ja Linda-Elfriide Natsson, 23 a. w., kodune. Peigmehe alaline elukoht Tallinnas, prundil Pärnus.

Kõige sobiwam jõulukink

isale, emale, wennale, õele on

Uus Jutluseraamat

Toimetanud Laiuse kog. õp. mag. theol. J. Järwe.

Selle raamatu autoreiks on: piiskop, kolm usuteaduse professorit ja üle 20 kirikuõpetaja. Raamat on nägusas köites ja maksab ainult 1 kroon. Müügil J. Loosalu Kirjastuses Tallinnas, Rataskaewu 9.

Kes raamatu hinna markides ära saadab, neile saadetakse raamat postikuludeta kätte.

Ajakirjanduse arwamisi

Niguliste või Oleviste kirik Jaani kogudusele

Kolmanda kirikukogu kokkuastumise puhul on „Päewaleht" annud ruumi kirjutusele kiriku-ringkonnist. Kirjutuses liteldakse:

Tallinnas on seni weel kaks suurt sakса kirikut — Niguliste ja Olewiste. Mõlemad on kaks korda nii suured kui näiteks Pühawaimu kirik, kus aga liikmeid on tuhlisti rohkes kui sakslasi elab terwes Tallinnas. Tallinna statistilise aastaraamatu järele on praegu kõigis pealinna saksa kogudustes kokku 9891 hinge, milline arw on wõiksem kui ühegi Kaarli, Jaani wõi Pühawaimu ainsa pihtkonna liikmete arw. Kas ei oleks loomulikum, kui kõik sakslased asetataks ühtkumba, kas Niguliste wõi Olewiste kirikusse, ja teine neist antaks tarwitada Jaani kogudusele? Muidugi on igal üksikul kogudusliikmel kahju lahkuda oma kirikust, aga kui seda nõuawad üldsuse huwid, siis ei saa arwestada üksikute tundeid. Pealegi ei ole üksikneist wanadest ajaloolistest kirikutest ehitatud sakslaste poolt, waid lõplikult nad on kõik kerkinud meie eestlaste were ja waewaga. Ainult suurte eesõiguste tõttu, mida sakslased endile Wene keiserriigilt oskasid nõutada, kiskusid nad ka kõik suured kirikud endile ja andsid eestlastele kõige wäiksema — Pühа-Waimu kiriku, kes siis mõõdunud sajandil ise pidid endise ehitama uued Jaani ja Kaarli kiriku. Oleks ainult endise ülekohtu heakstegemine ja loomulik ja otstarbekohane kirikute kasutamine, kui sakslased oma arwule wastaw...t piirdukšid nüüd ainsa suure kirikuga.

Neil päewil kolisid wenelased katedraalist Simeoni kirikusse ja on kuulda, et nad olukorraga enam-wähem on leppinud. Niisama mõistlikud peaksid olema ka sakslased ja andma ise wabatahtlikult ühe kiriku Jaani kogudusе kasutusse. Ei tee nad seda aga mitte, siis ei tarwitseks riigiwõim karta lärmi, mida nad jälle wälismail hakkakšid tõstma, waid peaks korraldama asja seadusandlikul teel. Ainuke mõistlik ja õiglane samm oleks aga, anda Jaani kogudusele kas Niguliste wõi Olewiste kirik ja saadud rahaga ehitada eeslinnadesse uusi wäiksemaid kirikuid.

Altkäemaksu andmine on karistatav

Jakob Lobjak on sawitööstur Tallinnas. Käesolewa aasta suwel leiti, et tema tööliste ühispalgaraamat on korratus olekus ja mõned töölised üldse selletse raamatusse märkimata.

Selle süüteo eest töökaitseinspektori abi A. Lill koostas Lobjaka wastutusele wõtmiseks protokolli. Lobjak palus asjale seadusliku käiku mitte anda ja jättis protokolli koostaja lauale 20 kr. meeleheaks.

See osutus ueks süüteoks. Lobjak wõeti wastutusele, ja Tallinna ringkonnakohus mõistis Lobjaka 2 kuuks aresti tingimusi. Meeleheaks antud 20 kr. konfiskeeriti riigikassa heaks.

Hoolekandeosakonna rahakapi lõhkujate kaasaitajat karistati

Öö wastu 2. augusti 1934. a. tungiti Tallinnas, Wene t. asetsewasse linna hoolekandeosakonna ruumidesse, kus ära lõhuti rahakapp, millesse oli õhtul jäetud 1175 kr. Raha langes sissetungijate saagiks.

Wanemal kriminaalassistendil Hansarll läks peagi korda awastada, et sissetungijaiks ja rahakapilõhkujaiks olid Roman Lehtsaar, Oskar Suuk ja Julius Pääsoke, kuna nendele juhatajaks osutus endine hoolekandeosakonna ametnik Martin Küttwerk.

Kõik neli wõeti wastutusele, kuid kohut mõisteti waid Lehtsaare, Suuki ja Pääsoke üle. Kohus mõistis esimese 4, teise 5 ja kolmanda 6 aastaks wangimajа. Küttwerki asi aga eraldati temа haiguse tõttu.

Sellepärast Küttwerki asi tuli ringkonnakohtus arutusele alles eile. Kaebealune kohtusse polnud ilmunud, kuna ta on tiisikushaigete eraldusmajas. Kohtule saadetud kirjas kaebealune tunnistas ennese süüdi. Kohus mõistis Küttwergi üheks aastaks wangimajа ühes õiguste kaotusega.

Jõukus kartulikaswatuse kaudu

Kuna Põhja-Järwamaa wäiketalude üldtulu aastas waewalt 1000 krooni peale tõuseb, saawad aga kartulikaswatusega tegelewad talud lisaiulu 1000—2000 kr.

Kohutav lennuõnnetus Inglismaal

14 reisijat hukkus

Hukkunute hulgas ka end. Rootsi peaminister Lindman

London, 9. detf. ETA. Täna juhtus Londoni lähedal kohutaw lennuõnnetus. Hollandi postilennuk, mis oli teel Londonist Amsterdami, kukkus warsti pärast Croydoni aerodroomilt õhkutõusmist alla ja läks põlema. Lennuki pardal oli 14 reisijat ja kolm meeskonnaliiget. 12 reisijat hukkus leekides ja kaks juri hospidalis. Elusa on pääsnud piloot, lennuki naisteenija ja kolmas meeskonnaliige.

Hukkunute hulgas on endine Rootsi peaminister admiral Lindman ja kuulus Hispaania tuuleweskilennuki leintaja de la Cierva. Teisteks ohwriteks on rootslane Karl Dickson, Poola abielupaar Hoene, soomlane Vegelius, sakslane parun Hohenburg, weel kolm sakslast, üks hollandlane ja kolm inglast.

Täiendawalt teatatakse, et katastroof juhtus Purley lähedal.

Lennukpõrkas uduse wastu maja katust ja läks põlema.

Lennuk tõukas ümber maja korstna, purustas telefonijuhtmed ja põrkas siis wastu wastasseiswat teist maja, mis läks põlema. Katastroofikohale saabus mitu tuletõrje meeskonda. Ohwrite laibad on tuundmatuseni sõeks põlenud. Kolm meeskonnaliiget, kes pääsesid elusa, on ka kõik haawatud. Kõige kergemini on wigastada saanud lennuki naisteenija. Arwatawasti sai ta lennukist wälja hüpata.

Vähem masinaid ja rohkem palka

Töötüli Sindis

Pärnu, 10. detsembril. Üleeile esitasid Sindi tekstiilwabriku kraasimise jaoskonna naistöölised wabrikuwalitsusele nõudmise nende palkade kõrgendamiseks 153-lt sendilt 2 kroonile päewas. Nõudmise põhjenduseks toowad nad ette raske ja musta töö ja tõusnud elukalliduse. Peale selle nõuawad naised weel wabrikult riietuse kattevks tööpõlleside ja pesemiseks käterätte. Ka tehawad nad et tuleswikus oleks iga kahe masina kohta tööline. Senini peab iga töö ine töötama korraga kolmel masinal. Nõudmiste mitterahuldamise korral ähwardasid nad 11. sfp. alustada tööseisakut.

Töötüli lahendamiseks sõitis kohale töönõuektor, kellel õnnestus töölisi wabrikuwalitsusega ajutiselt lepitada. Wabrikuwalitsus luuab lähemal ajal maksma panna uued tükitöö tabelid, mis on töölistele senisest soodsamad. Iga töölise hoole all olewate masinate arwu wähendamist kolmelt kahele ei pea aga wabrikuwalitsus wõimalikuks.

Töölised otsustasid kuni uute tükitöö tabelite awaldamiseni ajutiselt tööle hakata. Kui need tabelid aga ei ole tüllait soodsad, alustawad nad 18. sfp. tööseisakut.

Taluperemehe salapärane surm

Pärnu, 10. detsembril. Öösl wastu kolmapäewa leiti Pärnu—Tallinna maanteel umbes 15 km. kaugusel Pärnust Are walla piirides samas wallas asuwa „Hendriku" talu peremees Kristjan Aruste wäheste elumärkidega maanteekraawist lamamas. Mehe lähedal lamas seliti kraawi kukkunud hobune ja wanker. Kohalekutsutud sanitaarautol toimetati Aruste haigemajja, kuid sinna jõudes oli mees juba surnud. Lahkamisel selgus, et mees on surnud sisemise werejooksu tõttu, mille on tekitanud mingi muljumine.

Juurdlusel on selgunud, et Aruste oli teisipäewal Pärnus asjatoimetustel. Kojusõitma hakkas ta õhtuwidewikus. Kuidas temaga aga kodu lähedal õnnetus juhtus, pole teada, kuna puudwad pealtnägijad. Kõige tõenäolisem oletus on, et mingi wastuwõi möödasõitew auto hobuse lõhkuma hirmutas.

Madridi rindel muutuseta

90 pommi Villareali pihta

Madrid, 9. detf. ETA. (Havas.) Madridi kaitsenõukogu awaldas ametliku teadaande, milles üteldakse: Madridi frondilt ei ole teatada midagi uut. Vitoria sektoris waenlane on sooritanud mitu rünnakut, kuid need on walitsuswägede poolt kõik tagasi lööbud. Walitsuswäed on wallutanud Ciriate positsiooni. Alwala de Henaresis ja Baski frondil on olnud mitu õhuwõitlust. Wõitlustes on alla tulistatud neli waenlase lennukit, millebest kaks on Saksa päritoluga.

Madrid, 9. detf. ETA. (Havas.) Bilbaost teatatakse, et üheksa walitsuse lennukit on lennanud üle Villareali, pildudes alla 90 pommi. Pommitamine on kindlustuste wõõs tekitanud suuri kahjusid. Vitoria sektoris olewat alla tulistatud seitse walitsuswastaste lennukit.

Ajalooline öö Blois's

Proua Simpson kõneles öö kestel 30 korda Londoniga.— Hotelliperemees ei reetnud proua söögikaarti

Öö Blois's jääb proua Simpsonile wist küll õige kauaks ajaks meelde. Jõudes hilja õhtul autos kohale, proua Simpson otsis asjatult linnas hotelli, kus leiduks telefoniga tuba. Juba oli ta lahkumas linnast, et sõita edasi järgmisse, kuid selleşt ei tulnud midagi wälja, sest udu oli nii paks, et proua Simpson pidi oma kaaslastega pöörduma tagasi. Ei näinud edasi sõita. Proua Simpson pidi tahestahtmatult leppima sellega, et sai Londoni kõnelda hotelli awalikust kõnepunktist.

Hotelli peremees kõneles päraşt lehemeestele „suure saladuse katte all", et proua Simpson oli riietatud elegantselt, kandes musta karakulmantlit, mille alt paistis shotiriidest kleit. Proua Simpsoni saatjaskond koosnes: autojuhist, ühest prillidega härrast ja detektiiwist. Kõik need kutsus proua Simpson õhtusöögile, mis serweeriti hotelli ühes salongis. Paneb imestama, et hotelli peremees keeldus ajakirjanikkudele selle õhtusöögi toidukaardi kohta andmast seletust. Selgus, et ta oli annud proua Simpsonile sõna, et ei reeda lehemeestele selle õhtusöögi toite ega ka seda, mida sõi proua Simpson. Lehemehed said waid näha taldrekuid ja pooleni joodud kohwitasse.

Enne, kui proua Simpson läks oma ruummidesse, otsis ja uuris detektiiw hoolega hotelli läbi. „Nüüd teab ja tunneb ta minu hotelli paremini kui ma ise," kurtis wöörastemaja peremees kurwalt.

Detektiiw ei maganud öö läbi. Hommikul jätkas proua Simpson oma saatjatega teed. Ka tema polnud öö jooksul saanud silma kinni, sest ajakirjanikud leidsid ta woodi puudutamatult. Tuba lõhnas kõwasti chipre'i järele — see oli ainuke, mis oli jäänud järele proua Simpsonist.

Miks pr. Simpson on elegantne

Kuninga ärawalitu meeldiwuse saladus

Inglise ajalehed jatkawad sõelumist pr. Simpsoni ümber, kes praegu südame wärisedes ootab oma saatuse lahendamist. Lehed püüawad leida, miks on pr. Simpson nii ilus ja elegantne, et just temasse pidi armuma kuningas.

Proua Simpsoni wälimus — kirjutatakse — üllatab oma täiuslikkusega; kõik on temas kooskõlas, alates tualetist kuni näojumestamiseni.

Pr. Simpsoni tumedad juuksed on keskel lahku soetud ja pea ligi. Ta nägu on harulduselt peen ja ta omab hästiwormitud pika n. ü. luigekaela ja sinised silmad, mille kohal ilusad kulmud.

Proua Simpson ei liialda näo ilurawiga, ta aimult täiendab ja aitab näo loomulikku eln weidi järele. Palju rohkem hoolt pühendab ta aga oma nahale, et see oleks alati absoluutselt puhas. Selle saawutab ta maskaasidega ja mitmesuguste kreemidega. Kulmud hoiab ta ilusad ja korras wäikese harjakesega. Õige wähe tuhi ripsmetele, weidi-weidi puna põsele ja ühpake puudrit — see ongi kõik.

Päewal peab proua Simpson tarwilaks weidi tugewa punaga huulepulka ja ka natuke rohkem põsepuna, sest ta armastab wäga sinised tualette ja nende juure ei kõlba hele huulewärw. Õhtuti on ta huuled aga heledamad.

Tualettides ta hoidub piinlikult õige keerulise ja üleküllastuse eest.

Hommikul pinguli ümber keha kostüümid ja wäikesed kübarad. Kübarad ajetab ta juure hoolega päha, seetõttu paistawad nad ikka rii — nagu olekşid nad alles esimest korda peas. Proua Simpsonit pole kunagi ega kusagil — ei wõiduajamistel ega aiapidudel — nähtud laia-äärelises kübaras ja kabarates õhulis-kergetes tualettides. Ta ise ütleb, et kui wäikese pea ja pika kaela puhul kanda wäikseid kübaraid, siis teewad need naise kepisarnaseks.

Et proua Simpson armastab riietuda lihtsalt, seda näitawad juba tema spordikostüümid. Proua Simpson ei armasta wiimasel ajal nii moodi läinud wäikseid ja lühikseid shorte. Ta mõtles enda jaoks wälja individuaalse spordiriietuse — mitte wäga pika ja hästi ümber keha hoidwa kuue, mille wõib panna iga supelkostüümi peale, kuid samal ajal näeb kenana ka jumperina.

Ei armasta proua Simpson ka õhtutualettides kaharust, kergust ja õhulisust.

Ta riietub õhtuks tõsiselt, lihtsalt, osawasti kombineeritud wärwidega ja tõstab oma tualeti wäärtust mitte tühja-tähja pisiasjade, waid materjali soliidsuse ja wäärtusega. Kord tegi ta suurt sensatsiooni oma punase paprikakarwa kleidiga, mille peal kandis läbipaistwat kollasewärwilist keepi. Eestpoolt oli kleidi wäljalõige kõrgel neljanurgeline. Suurem oli lõige seljatagant, jättes suure hulga selga lahti. Proua Simpson ei armasta eespool sügawaid dekolteesid, leides, et need ei sobi pikale kaelale.

Nii nagu riietes, peab ta ka eheres kinni põhimõtteşt — hoida ikka ühtlast joont, mis annaks terwikliku mulje ja tõstaks mõjule kehakuju. Sellejuures hoidub proua Simpson kõigist ülearusteşt detailideşt.

Kommunistide puistamine Danzigis

Warssawi, 9. detf. ETA. (Havas.) Danzigi politsei on möödunud ööl wangistanud umbes 60 isikut, keda süüdistatakse kommunistliku salaorganisatsiooni loomises. Wangistatute hulgas on ka rahwasaadik Schmidt ja „Volksstimme" toimetaja Weber.

15. detsembril saab Soome wabariigi president P. E. Svinhufvud 75-aastaseks. Et meie lugejaskond wõiks heita sügavamat pilku selle meilgi nii populaarse riigimehe elutöö kirewamale ja sündmusterikkamale ajajärgule, otsustas K./Ü. „Loodus" wälja anda eestikeelses tõlkes E. Räikköse suurteose

P. E. SVINHUFVUD ja SOOME ISESEISVUSE SÜND

Soome iseseiswus on sündinud eriti dramaatilistes oludes — revolutsiooni, streikide ja kodusõja keerises. Sellal elu ise pakkus sündmuste, keeruliste olukordade ja nende lahenduste kujul materjali, mis tihti ületas julgemagi fantaasialennu. Kauaaegse tööga on E. Räikkönen suutnud koguda ja siduda terwiklikuks wolawaks kirjeldiseks üksikute wäljapaistwate isikute elamused ajalt 1917—1918. Eriti teravalt joonistub revolutsiooni ja kodusõja lõõmaval taustal P. E. Svinhufwudi monumentaalne, lihtne kuju, kes ühesuguse kõigutamatu rahuga istub nii peaministri töölaua taga kui mahorkasuitsus punaste sõjalaeval läbirääkimistel purjus madrustega. Raamatu põnewamaid peatükke on jutustis, kuidas P. E. Svinhufvud Helsingis põranda all elades katset teeb lennukiga minema pääseda, kuidas ta hiljemini mõningate kaitseliitlastega asub salaja jäälõhkujale, mille punane meeskond merel kahjutuks tehakse ja laew Tallinna juhitakse, kuhu päew warem on jõudnud Saksa okupatsioonisõed. Järgnewad käigud Seckendorffi juurde, siis waewarikas matk kitsarõõpalisel Tallinnast Walka jne.

Raamat koosneb 29 peatükist: Novembrikuu mässukatse. Punakaartlaste omawoli. Euroopa tunnustab Soomet. Karjalased haaravad relwad. Öine nõupidamine sõjalaeval. Mäss puhkeb... Senaatorid punases Soomes. „Tarmoga" Tallinna. Tallinnast Berliini. Senatis ja rindel. Wõidusõnumid saabuwad jne.

E. Räikköse teos ilmus Soomes alles mõõdunud aastal. Praegu on teos tõlgitud saksa, rootsi jt. keeltesse. Eestlaste seisukohalt on eriti tähtis, et E. Räikköse raamatu kaudu awastuwad meile need sidemed, mis P. E. Svinhufwudil olid Soome kodusõja aegu meie maaga.

„P. E. Svinhufwud ja Soome iseseiswuse sünd" on mõõdapääsematult tarwilik raamat igale politiliselt mõtlejale kodanikule, ja käesoleval momendil ainulaadne käsiraamat koolijuhatajaile ja õpetajaile, kellel on tegemist P. E. Svinhufwudi 75 a. sünnipäewa puhul kooliaktuste korraldamisega.

Teos on trükitud halfapaberil „Nobeli Laureaatide" formaadis ja sisaldab 360 lk. teksti ning 2 kriittahwlit. Hind broš. 4 krooni.

Posti jooksev arwe nr. 2055. K./Ü. LOODUS Postkast 66 Telefon 4-35.

Välisuudiseid lühidalt

Eile lõuna ajal alustasid walitsuswastaste wäed maruliſt rünnakut ülikooli linnajaos asuwale Prantsuse sillale. Rünnakut toetas 20 tanki ja raskesuurtükiwäe maruţuli. Peale kolmetunnilist, äärmiselt ägedat lahingut löödi walitsuswastaste rünnak suurte kaotustega tagasi, kusjuures langes walitsuswägede kätte 4 mäsţuliste tanki. Peale ebaõnnestunud rünnakut Prantsuse sillale, ilmusid walitsuswägede positsioonide kohale mäsţuliste pommilennukid ning hakkasid alla pilduma kecmilisi ja süütepomme. Eile lõuna paiku pommitasid seitse walitsuse pommilennukit edukalt mäsţuliste aerodroome Sevilla läheduses. Tagasilennul oma baasi tungisid neile kallale 16 walitsuswastaste hüwitajat. Õhuwõitluses tulistati alla kolm mäsţuliste häwitajat ja neli walitsuswägede pommilennukit.

Prantsuse ajalehe „Oeuwre" teatel tehakse praegu Itaalias kibedaid ettewalmistusi 60.000 wabatahtliku saatmiseks Hispaaniasse. Teele on saadetud juba 2000 suurtükiwäelast ja suur hulk sõjawäe lendureid. Mehed saadetakse esialgu Baleaari saartele, kus nad ümberriietatakse mäsţuliste mundritesse ning saadetakse siis edasi kindral Franco käsutusse.

Inglise ajalehtede teatel wõitleb Hispaania walitsuswägede poolel mäsţuliste wastu 35.000 Nõukogude Wene wabatahtliku. Neile saabuwat järjest, iga Hispaaniasse saabuwa wene laewaga, abi juure. Samuti koosnewat punase miilitsa relwastus pea täiesti Nõukogude Wene ja Prantsuse relwatööstuse toodetest.

Inglise parlamendi 6-liikmeline lomissioon, kes wiibis tutwumise otstarbel Hispaanias, jõudis eile õhtul tagasi Londoni. Komisjoni liige Roberts lähendas, et Madridi wõimudele tuleb saata kiires korras sanitaarmaterjale, gaasimaskisid ning toidugaineid. Need ei olewat wajalikud üksnes föderitele, waid just rohkem rahulikkudele elanikkudele, kes kannatawad kohutawat nälga ja puudust.

Uuendage „Uudislehe" tellimine

Uudisleht

Mitte võtjad vaid ka andjad

Teisipäeval kõneles dr. O. Loorits Ringhäälingus „Meie kultuuri struktuurist", awaldades kokkuwõetult järgmisi mõtteid.

„Arwatakse, et torupill on täiesti eestipärane pill ja loobud meie eriwanemate poolt. See on aga eksiarwamine. Torupilli leidub paljude teiste rahwaste juures. Palju sümboolset on aga torupillis meie rahwa minewiku kohta siiski. Torupilli jorisew heli on sama kangekaelne nagu meie rahwa minewiku wastupanu wõõraste surwele. Torupill on orjaaja sümboolne näide meie rahwa kannatustest ja wõitlustest. Aleti, lõputult jorab ta oma jora, „ajab hinge seest wälja". See on suur alaline kordumine, mis meie elus ja kultuuris kajastub.

Hõimaajal hakkawad meie metsad ja niidud elama. Huiked, helid, wikati luiskamist kuuldub siis kõikjal. Mõõdub heinaaeg, jäawad metsad ja niidud jällegi waikseteks, et uuesti järgmisel aastal heinaajal hakata elama. Heinakuhi on meil püsinud aastatuhandeid ja ta sümboliseerib hästi ja kujukalt meie maa-elu stabiilset ilmet.

See stabiilsus on meie rahwa hingele ikka omane olnud. Maa-elus on liialdus kõnelda moodsatest muutustest. Ikka sama — läbi aastatuhandete, samad talud, põllud ja maad, koda, rehi, ait ja saun. On jäänud samadeks ka töö ning tarberiistad jah — isegi toidud. Nii muutmatuks kuni wiimase sajandi alguseni isegi juukseoeng. Ning peod ja kombed — palju on need weel muutunud? Traditsioon on püsinud peaaegu muutmatul kujul. Meie rahwas peab kinni oma kommetest ja seisab suure jõuga wastu rõhumisele. See on eesti rahwa kultuuri silmapaistew omadus. Tardumus ja stabiilsus määrawad meie rahwa kultuuri hinge.

Siin peitub kultuuri-unrijale raske probleem — kas on see nähe meie rahwale olemuslik, või ainult oludest tingitud?

Hiljuti imetleti India passiiwset wastupanu. Terwe suur maailm ei jõudnud küllalt kiita hindude suurt wastupanujõudu. Kuid meie —eestlased— oleme seda passiiwset wastupanu teostanud aastatuhandeid ja palju suurema jõuga kui hindud. Ei, tardumus pole meie kultuurile olemuslik. Kultuur oleneb suurel määral põhust. Tühjade kõhtudega — erijagal — polnud eestlastel wõimalik wõtta osa ja teha kaasa Lääne-Euroopa kultuuri arengule.

Kui aga jõudis kätte 18. sajandi suured reformid, milledest oli eestlasele tähtsaim iisnupõhanduse loomine, siis ärkas kogu rahwas ja tegi paarikolmesaja põlwe kestel hiigla-hüppe edasi. See oli haigsalselt kiire tempo. Tänapäiline tung euroopalaseks saada oli suurem, kui stabiilne tung eestlasena püsida. Tänapäewalgi oleme weel kahewahel ja kõhkleme, ja ei tea, mida teha või kuhu suunduda. Meie oma — Euroopa rahwaste kultuurides wanem kultuur — ei arene edasi, kuid teiseltpoolt — Euroopa kultuur ei wõta ka wedu. Sellel pole weel traditsionaalset alust. Meil kuuluks waid hiilgawa wälise koore poole — seda teeb käib kõige meelsamini muidugi tõusiffus. Kultuuri jõud on aga sisemise weendumuse jõud — usaldus ja pieteet oma harjumuste wastu, et need ei ole simuleeritud.

Ühelt poolt hakati meil harrastama n. n. pastlakultuuri ja teiselt poolt prantsuslikku budoaarikultuuri. Need mõlemad on jäänud aga kakkulatamata. üks pärit kaugelt Idamaalt — suur stabiilne põhikapital ja teine — tänapäewa pealiskandne intelligentsi dünaamiline kultuur. Meie rahwusliku põhi- ja omakultuuri kokkulatamine rahwuswahelise wnega — see on meie kultuuriprobleem. Nagu öeldud, et meie kultuuripolitika on suunatud noore kultuuri teenistusse. Püüdkem tuua Euroopat Eestisse kõigi ohtudega, kuid oma kultuuri saawutuste wälismaale wiimiseks ei tohta midagi — pole jõukuud raha. Sellepärast ongi meil suur wälismaa tõlkeliteratuuri lewik, kuid meie oma kirjanduse ei wääse piiri taha.

Skandinaawia naaberrahwastel on see aga kuidagi suureks eneseküllastamise funktsiooniks.

Meie rahwuskultuuri wäärtused on panud wälismaa asjatundjaid imestama. Jatkuks meil ka küllukes juba noori asjatundjaid, kes kandaks seda kultuuri wiia wälismaale. Meie ei tohi mitte olla ainult wõtjad, waid peame olema ka andjad. Peame wälttima ka omakultuuri häwimise.

Meie omakultuur on wana, wanem kui Euroopa kultuurid, ning hüüw. Meie peame selle noorendama, muutma ja aktiiwseks. Kuid ainult fassaadi muudatamisega seda teha ei saa, on waja sellesse siiski elada ja põhjani süweneda.

Paraadid ja pidukõned ei ole see seeme, mis annaks kord hiilgawat lõikust. Rahwahariduse kraawid olgu sügawad ja sirged, et rahwa hingeelu ei saastuks. Waimsed mass-üritused hoiduwad ilma mõõdupuuta ja seal rakendatud jõudusid kalendrist. Tegelt peab tehtama ja mõtlema iseseiswalt mõelda; siis pääseme edasi.

Vene ja Jaapan

Kumb neist võ'daks sõja puhul?

Tokio ajakirjas „Toio" awaldas hiljuti Jaapani sõjaministeeriumi pressibüroo ülem kolonel Hata pikema kirjutuse, käsitades Nõuk.-Wene majandusliikku, poliitilist ja sõjalist olukorda momendil. Kol. Hata on Jaapani armee üks kõrgemaid ohwitsere, kes tunneb wene keelt põhjalikult ja on Wene küsimustes kõigiti kodus, kuna ta on pikemat aega teeninud sõjawäelise ataşheena Warsjawis ja Moskwas. Euroopa lehtede kommentaaribes leiab Hata põhjalik artikkel eritist tähelepanu, arwestades olukorraga, mis on tekkinud N.-Wene wastu sihitud kommunismi wastu wõitlemise lepingu sõlmimisel Jaapani ja Saksa wahel.

> N.-Wene poliitilisi ja majanduslikke küsimusi puudutab Hata lähidalt. Tema arwates on Nõukogude riigikord küllalt kindel, kuna see baseerub woorusele. Ka hiljutine ja praegugi jatkuw puhastustöö kommunistlikus parteis kujuneb nõukogude korrale waid kasuks.

Majanduslikult on annud häid tulemusi mõlemad wiisaastakud, arendades tööndust kõigekülgselt. Teine wiisaastak on põllumajanduslikkude toodete üstlasema jaotamise süsteemi mõttes märksa parandanud rahwa elutingimisi.

Erilist rõhku paneb autor oma kirjutises Nõukogude liidu sõjalistele jõududele. Tema weenab, et wiimase 5 aasta wältel on Wene sõjaline warustus täienenud hiigelsammul. Momendil on Wene 1.300.000-meheline armee suurim maailmas. Wenelastel on wähemalt 5000 lennukit ja 5000 tanki. Sõjawäe kulude eelarwe 1936. a. ulatub 14 miljardi rublani.

Arutledes wenelaste sõjataktikat, leiab kol. Hata:

> Nõukogude sõjawäe juhid on weendunud, et tulewiku sõda on waid õhnsõda, kus otsustawad lahingud lääkse waenlase tagalas, või nii ütelda sõdames. Sellepärast on kindlam tee wõidule lennukite abil waenlase tagalasse tungides, sellega frondilwõitlejaid demoraliseerides, ja toetades riigiwastaseid elemente sisemiseks kodusõjaks ning rahutusteks.

Lähtudes Jaapani seisukohalt, waatleb kol. Hata murega sõjalist olukorda Kauges Idas:

> Käesoleva aasta lõpuks suureneb Nõukogude sõjajõud wähemalt 300.000-meheliseks armeeks, kõnelemata 1000 tankist ja lahinglennukite sama suurest arwust. See suur armee jaguneb kahte — Ida ja Lääne — gruppi. Jaapanit huwitab eriti Ida-grupp, milline asub Wladiwostoki ja Nikolski wahelises kindlustatud piirkonnas, kus on rajatud suurepärased asfalteeritud maanteed ja londud moodne sõjatööstus, mis sundab sõja korral täiel määral rahuldada wõitlewa armee nõudeid isegi sel juhul, kui peaks katkema side Euroopa-Wenega.

Kõneall olew kindlustatud piirkond on nagu loodud pealetungi baasiks, kust wenelaste lennuwägi wõib 3½ tunni jooksul rünnata üksköik millist Jaapani elulist keskust. „Wene armee," ütleb kol. Hata, „on momendil suureline wõitlema täiesti kahes rippumatus ojas — niihästi Euroopas kui ka Aasias," täiesti olenemata üksteisest.

Selline on jaapanlase arwamine N.-Wene sõjalisest olukorrast momendil. Nüüd waatame, mis arwawad prantslased, eriti sel juhul, kui peaks puhkema N.-Wene—Jaapani sõda. Küsimus on: kumb wõidab?

Küsimust püüab lahendada Sorbonne'i ülikooli professor Edouard Guiõt, kes hiljuti wiibis pikemal õppereisil Jaapanis ja Kauges-Idas. Ta kirjutab Pariisi ajalehes „Ju":

> „Maailma huwitab küsimus, kumb peaks wõitma sõja, kui see peaks puhkema Nõuk.-Wene ja Jaapani wahel. Olen kindel," ütleb autor, „Jaapan purustatakse ja seda wäga lühikese aja wältel. Wõimaliku sõja puhul peaks Jaapan wõitlema Mandshukuo territooriumil, kus tema wägedel pole ülekaalu ei arwuliselt ega ka warustuse suhtes. Wenelastel on siin kõikjal ülekaal: Baikali järwest ida poole on neil waruks ligi 300.000 sõdurit, s. o. ligi 10 punaarmee rahuaegset arwust. Kelle warustamine toimub täiesti olenematult Moskwast ja sisemaast, ning kes omawad kõiki moodsamaid relwi. Jaapanlastel on sellele „raudsele armeele" wastu panna waid wiis diwiisi (50.000 meest" okupatsiooniwägesid Mandshukuos. Sõja puhul wõib Jaapan oma wägede arwu tõsta küll 100.000-ni, kuid mitte rohkem, sest Jaapani awalik arwamine ei nõustuks kunagi suurema armu sõdurite saatmisega wõõrsile, kuna ka riigi omad mahenditud piirid waenlasega nõuawad kaitsemist. Ning lisaks kõigele — jaapani nekrutid ei talu kunagi Mandshukuo karmi ilmastikku.

Jaapani sõjalaewastik, prof. Guiõt arwates, pole sõjalises mõttes olulise tähtsusega. Parimal juhul wõib laewastik konwoeerida waid sõjalisi transporte saarelt mandrile ja wenelasi weidi hirmutada Wladiwostoki juures.

Tääb tähtsaim relwaliik: lennuwägi.

Nõukogude lennuwägi — kinnitab prantsuse teadlane — on wõimsam Jaapani omast niihästi tehniliselt kui ka isikliku koosseisu poolest. Wenelaste lennukid wõiwad wahetult rünnata Jaapani keskusi, kuid jaapanlaste lennukeil pole muud pommitada, kui tühje stepilagendikke. Wiimane asjaolu on wäga tähtis ka sel juhul, kui mõlema poole lennuwägede wõitluswõime oleks wõrdne. Wene lennukid wõiwad wäikse waewaga terroriseerida jaapanlaste asulaid ja neid mõne sõõtepommiga häwitada, kuna jaapanlaste elamud on ju wäga tuldwõtwad — kerged land- ja pillirop-ehitised. Sellewastu Jaapanist jäeks sõja korral järele waid tuhk ja põrm —" lõpetab prantslane.

T[illegible] maitsetajad!
AROOM
50 grammi 30 senti.
See uus pilbutubak — sigarilõiked, on parimaks asendiks pilbumeestele. Omab kõrge kwaliteedi, hea aroomi ja meeldiwat sigarimaitset.
H. ANTON & KO

Walimiseelne kihutustöö haripunktil

Kuidas tuleb kääletada

Ringkondades, kus esineb kaks või rohkem kandidaati, käib praegu kibe walimiseelne kihutustöö, niipalju, kui seda lubawad ametlikud eeskirjad.

Üldiselt on walimiseelne kihutustöö kõige suurejoonelisem Tartumaal, kus wõistlejad kandidaadid jõukad inimesed. Paar päewa järjest on ilmunud lehtedes leheküljesuuruseid kuulutusi ühe või teise kandidaadi kasuks.

Tartus tulewad walimised kolmes ringkonnas.

Tallinnas toimub walimine ainult ühes — seitsmendas ringkonnas, kus wõistlewad A. Joasalu ja O. Löwi. Wiimase poolt peetakse täna õhtul kõnekoosolek Weerenni tänawa algkooli ruumes ja homme õhtul Tartu maanteel nr. 44, XII algkooli ruumes.

Walimised algawad teatawasti laupäewa hommikul ja kestawad esmaspäewani. Walimisseaduse järele on walimispäewadel teatawasti keelatud alkoholiliste jookide müük. Esialgul ei ole selgunud, kas keelu jääb maksma ka nende ringkondade kohta, kus walimisi ei tule, s. o. on üles seatud ainult üks kandidaat.

Walimisruumid on awatud kella 9 hommikul.

Hääletada saab häälesõiguslik kodanik ainult oma walimisringkonnas.

Üldine kord hääletamisel on sama, mis eelmistelgi walimistel.

Häält saab anda ainult ühele walimisseadelil trükitud kandidaadile. Selleks tuleb walimisseadelil alla kriipsutada kandidaadi nimi, kellele tahetakse häält anda. Allakriipsutamine on tingimata tarwilik, kuna kriipsutamata seadel tühistatakse.

T. Reifs'i ja J. Hunt'i kontsert

Eesti-Inglise Kultuurühingu poolt korraldatud kontsert kunstiliselt õnnestus täiesti. Osawõtt õhtust polnud just eriti elaw, kuigi wõis wastupidist oodata. Peamine huwi kandus Thelma Reifs'ile: kuuleme ju cellokunstnikke ühtse wõrdlemisi harwa, seda enam weel naiscellisti. T. Reifs oskus tõsiseks jõuks omal alal, eriliit märkimist wäärib tema hästi distsiplineeritud rütm ja dünaamika. Ka tooni paendlikkus ja mahlakus ei jäta midagi soowida, kus juures endastmõistetawalt omab kaasteeneid hea ja wäärtuslik mänguriist.

Klawerbajat John Hunt'i jaoiuti tuleb hinnata kui kultuurilist kunstnikku. Tasakaalukas dünaamika, selgesti wäljaöeldud rütmika, teemade selgeilmelisus — kõik need kõnelewad kunstniku kasuks. Wõiks puhul wõiks siiski soowida suuremat reljeefsust passaažides.

Kui kontserdi kunstiline osa rahuldas kõigiti, siis ei saa sama öelda korralduslikust küljest. Kontserdi ametlikuks alguseks oli kell 8.40. Siin pole iseendast ju midagi ettewõtta, aga meie traditsioonide kohaselt algawad kontserdid ikka kell 8. Kuigi see erakordne aeg oli teatawaks tehtud, siis pidanuks seda tegema enam silmapaistwamal kujul. Ega keegi wiiri teadaandeist ja kuulutusist kellaaega: see on tawaline ja ikka kahekssaks kohale ja — kui nad wõetaks ei tahtnud — lahkusid. Lõpuks sellele hiljuks kontserdi algus weelgi tubli weerandtunni wõrra.

H. L.

Algupäraste marsside wõistlus

Eesti Lauljate Liidu Puhkpillimuusika Sektsioon korraldab härra kaitsewägede ülemjuhataja, Politseiameti nõukogu Keskkogu, kaitseliidu peastaabi ja Eesti Tuletõrje Liidu lahkelt toetusel ja kaasabil uute algupäraste puhkpillikoori marsside wõistluse järgmistel tingimustel:

§ 1. Wõistlus toimub kahes liigis:

a) käigumarsside, milleks wannakse wälja järgmised auhinnad:

1. auhind — kr. 250.— Kaitsewägede ülemjuhatajalt

Eriauhind — kr. 250. — Politseiametnike Keskkogult.

2. auhind — kr. 150.— Eesti Lauljate Liidult.

3. auhind — kr. 100.— Kaitseliidu peastaabilt.

1. ergutustasu — kr. 50.— Lauljate Liidult.

2. ergutustasu — kr. 30.— Eesti Tuletõrje Liidult.

b) politsei pidulikule marsile, milleks Politseiametnikkude Keskkogu poolt pannakse wälja kaks auhinda — kr. 250.— ja kr. 100.—

§ 2. Marsid olgu algupäraseid, kaudku oma iseloomult eesti rahwamuusika jooni, olgu loobud eesti kodakondsusest autori poolt, ega tohi olla kuni wõistluse lõpptulemuste wäljakuulutamiseni lewitamiseks paljundatud ja awalikult ette kantud. Käigumarsid peawad wastama oma tehniliselt raskuselt meie keskmiste puhkpillikooride wõimeile, peawad olema mängitawad ka wäikse orkestri koosseisuga (10—12 pilli) ja marsitamiseks kohased. Politsei pidulik marss peab olema sobiw ettekandeks pidulikkudel sündmustel politsei elus ja seatud järgmisele puhkpillikoori koosseisule: flööt ühes piccologa, Es klarnet, B klarnett 1, B klanett 2—3, B kornet 1—2, B trompet 1—2, Es alt 1—2—3—4, B tenor 1—2—3, baritun, tromboon 1—2—3, Es bass, B bass ja trummid. Muud pillid (saksofonid, fagotid, kontrabassid, fanfaarid, timpaanid jne.) wõiwad olla esitatud ainult ab libitum. Kõigis liikides wõistlewad marsid peawad olema wälja kirjutatud kõigile pillidele erilehtedel, mille juures häältele, mis wõiwad jääda mängimata, olgu märgitud „ad lib.", ning juure olgu lisatud ka marsi klaweri seade.

Marsside käsikirjad tuleb saata Lauljate Liidu bürooste, Tallinn, Lai tän. 7 märgusõna all „Marsside wõistlusele" hiljemalt 15. märtsiks 1937. a. Iga marss kandku autori warjunime ning sama warjunimi olgu märgitud koos marsiga esitatawale kinnisele ümbrikule, milles leidugu autori õige nimi ja aadress. Politsei pidulikule marsile wõistlewad marsid peawad olema tähistatud sõnadega: Politsei pidulik marss".

Eelloetletud tingimustele mittewastawad marsid ei saa wõtta osa wõistlusest.

Ühes kurvas kodus

Lapsed, ärge vallatage!

Harry Ristikivi kurb surm olgu hoiatuseks kôigile

Koplis sai manööwerdawa rongi all surma 7-aastane Harry Augusti p. Ristikiwi, kes elas Bekkeri asunduses nr. 32 — 46. Politseil olewatest andmetest on näha, et peale surmasaanu enese õnnetuses kedagi teist ei wõi süüdistada. Nimelt oli poisike hüpanud aeglaselt liikuwale rongile, et saada „priifõitu". Puhwrile ronides oli aga poiss wääratanud ja langenud wagunni alla, kus leidis peaaegu filmapilkse surma. Surmasaanu oli oma wanemate ainus laps.

Bekkeri asunduse maja nr. 32 on nagu enamus Kopli poolsaarel asuwaid elamuid. Ligi wiiekümne korteriga suur üürikasarm all mere ääres. Igas neist poolestsajast pisikorterist elawad lihtsad, töökad inimesed, kellel tuleb walada palju higipisaraid enestele ja oma lastele leiwapalukese teenimiseks. Siiski on nad eluga rahul ja õnnelikudki.

Korter nr. 46 selles majas ei erine millegagi teistest. Luitunud uks, mille kõrwal püsti wäike kelk, — wäikese Harry armastatumaid mänguasju. Koputad uksele. Waikus. Ja siis awaneb kõrwalkorteri uks ning naisehääl ütleb:

„Ristikiwid on linnas pojale pussärki ostmas. Aga nad tulewad warsti tagasi."

Edasi seletab weel köneleja — umbes kaheksateistkümne-aastane tütaralaps — et õnnetud wanemad jätnud wäljudes korteri wõtme tema kätte juhuks, kui keegi peaks neid otsima tulema. Nii siis awaneb nüüd wõimalus oodata wanemate tagasitulekut toas, mis on parajasti nii suur, et sinna mahub woodi, lihtne diiwan ja laud mõne tooliga.

Majaelanikud ei tea õnnetusest palju. Teisipäewal kella poole kolme paiku tulnud keegi mees Ristikiwisid otsima ja neid mitte leides teatanud, et

wäike Harry on jäänud rongi alla ja saanud surma.

Umbes tund aega hiljem tulnud koju ühes pealinna tekstiiltööstuses töötaw poisikese ema, kellele tuttawad trammil juba olid jõudnud poega tabanud õnnetusest teatada. Ema tormanud oma tuppa ja hädaldanud: „Öelge ometi, kas ta on surnud? On ta surnud? Wõi on ta eluksajaks wigane?"

Kuuldes, et poeg on surnud, sai ema nutukrambi.

Isa, kes õnnetusest sai teada samuti kella nelja paiku, Kopli kinniswarawalitsusest töölt koju tulles, wõttis hiiobisõnumi wastu rahulikumalt. Sõnagi lausumata pani ta end riidesse ja läks poja laipa linna wiima. Aga õhtul murdus temagi wastupanu — sugulastele kirja kirjutades lange kirjapaberile palju pisaraid.

Kuidas õnnetus täpselt juhtus, seda ei tea majarahwas. Küll ütlewad nad, et

Harry oli wäga elawaloomuline laps,

kes „pudeliski paigal ei seisnud". Ennelõunati käis ta Kopli algkoolis, kuhu astus tänawu sügisel. Pärastlõunati aga teda palju toas näha ei olnud. Alati armastas ta wäljas joosta ja kilgata. Tal oli nii ilus lauluhääl, et seda tundis terwe Bekkeri asundus. Elawa iseloomu tõttu oli tal waremalt juhtunud äparduşi.

Nii kukkus ta möödunud talwel kodu lähedal läbi jää merre.

Õnneks said wanemad mänguseltsilised ta jääle tagasi tõmmata, nii et poju seekord pääsis ainult külmetusega. Ka seekordne õnnetus oli poisikese enese süü. Ta oli nii julge ja elawa iseloomuga, et wanemate hoiatused alati meelest läksid, kui oli wõimalus kuidagi wallatada.

Tuppa astub umbes kolmekümne-wiie aastane mees. Nägu, kuhu eluraskused on künnud juba sügawaid wagusid, on kurb nagu sellel, kes on kaotanud midagi õige kallist. Ei ole kahtlust —

see on wäikese Harry isa.

„Kus abikaasa on?" küsiwad toasolijad.

„Tuleb kohe," wastab mees.

Ja ta tulebki — weel noor naine, kel nägu kuidagi pinguli. Kas ta liigub tänawal wõi istub oma toas, ikka tuleb tal nutuga wõidelda. Ning kui nimetatakse Harryt, puhkeb ta waljusti nutma.

„Ainuke laps . . ." räägib ta läbi pisarate. „ . . . Oleks neid olnud rohkem, ei tunduks kaotus nii walus. See ei ole küll õiglane, et saatus meid nii waljusti karistab. Mida oleme meie, mida olen mina kurja teinud, et minult wõetakse mu ainuke poeg? . . ."

„Millal on kirstupanek?" päriwad majalised.

„Homme . . . Ma tahtsin teda täna näha. Ei lastud juurde. Öeldi, et parem on, kui ma tema nägu ei näe.

Omaenese ainukese lapse nägu ei tohi ma näha . . ."

„Tal ei olegi enam nägu," ütleb isa. „Wagunirattad . . ."

Jätame õnnetud wanemad nende leinas üksi.

Kurb, masendaw õnnetus. Ja süüdlane selles õnnetuses? Ohwer ise. Ja selliseid õnnetusi, kus poisikesed oma wallatuste eest peawad andma elu, wõi jäänа eluksajaks wigaseks, wõib tulla weel palju. Wõib tulla alati, kui

wanemad ei oska oma lastele teha selgeks, kui hädaohtlik on liikuwale trammile hüppamine, liikuwate randteewagunite ja kihutawate autode küljes rippumine.

Ning kui lapsed wanemate hoiatusest hoolimata teewad niisuguseid hädaohtlikke wallatusi. Wäikese Harry surm olgu hoiatuseks kõigile lastele, sest — õnnetusi ei hüüa tulles.

Ulal pildil õnnetu wäike Harry.

Wene teater

A. Pronikowi direktsioon. Saksa teatri ruumes. — Neljapäewal, 10. detsembril, end. keiserl. teatrite artisti E. W. Litwinowa stuudio balleti etendus wälismaalt tagasi tulnud Daga Schwabe osawõtul. Suur uus eeskawa 3 jaos. Uued dekoratsioonid kunstnik N. Root'ilt. Trio W. Jerowitschi juhatusel. Algus kell 8 õhtul.

„Uudisleht" rahuldab kõige nõudlikuma lugeja

PHILIPS toob Teile jõuluks viimaseid päevauudiseid ja parimaid kontserte kõikidest maailma maadest.

- MATADOR vahelduvvoolule Kr. 200.—
- 582-A vahelduvvoolule „ 200.—
- 582-U universaal „ 210.—
- PRELUDIO vahelduvvoolule „ 250.—
- PRELUDIO universaal „ 265.—
- RONDO vahelduvvoolule „ 325.—
- RONDO universaal „ 340.—
- SONATA vahelduvvoolule „ 425.—
- SONATA universaal „ 440.—
- FUGA vahelduvvoolule „ 600.—
- 823-B patareidele „ 175.—
- 696-B patareidele „ 260.—

Kõiki Philips vastuvõtjaid on võimalik kasutada ka osaviisi tasudes kuni 13 kuuni. Laske endale lähema Philips raadiokaupmehe poolt demonstreerida Philips raadioaparaate. Iga Philips vastuvõtjaga antakse kaasa kirjalik garantii, mis on koostatud raadioaparaadi wabrikunumbritega kooskõlas.

PHILIPS Sümfooniline seri

Seiklus läbi Türgi

Lendur P. Oldi jutustus, kuidas ta Türgis pidi peaaegu kaotama oma pea

Et Lõuna-Weneet sõidetakse Eestisse läbi Türgi, seda ei taha praegu küll keegi uskuda, sest miks teha pikka ringi Wäike-Aasia kaudu, kui otse tee on palju lühem. Aga ometi olid kord ajad, mil polnud teist teed sealt Eestisse pääsemiseks. See oli tollal, kui wõitlesime punastega ja reis otse läbi Wenemaa oli täiesti wõimatu.

Mõistagi, et sarnased ringreisid olid seotud suurte raskustega ja sageli uskumatute seiklustega. Laseme allpool jutustada lendur P. Oldil, kuidas tema seikles, olles reisil Türgi kaudu Weneet Eestisse.

„Hakkas siis hirmus plaganine Krimmi," pajatas Olt, „kui Wrangeli armee 1920. a. purustati Perekopi all. Jäid meie lennukidki punaste kätte, sest mootorid olid järsku rikkes ja meie ei saanud õhku tõusta. Wõtsime siis lennukitelt kuulipildujad maha, panime need kergeweoautole, ise ka takka järele ja kogu aeg tulistades suutsime end läbi pressida enamlaste rõngast.

Surm oli filmaga näha ja ellujäämiseks polnud meil enam uskugi,

aga, näete, nüüd olen siin ning elus-terwe pealegi.

Nii elu ja surma peale kihutades jõudsime lõpuks Simferoopolisse. Ent siingi polnud kuigi „mugaw" olla. Kuulsime, et Sewastoopolis korraldatawat walgete wägede ewakueerimist Türki ja Bulgaariasse. Pikema mõtlemiseta kihutasime meiegi Sewastoopolisse ja seda õnneks wiimsel silmapilgul.

Kohutaw paanika walitses Sewastoopoli sadamas. Surmahirmus püüdsid kõik pääseda laewadele, mis olid niigi juba üle koormatud ja ähwardasid samas põhja wajuda. Kirumist, hädaldamist, palumist oli palju. Aga kellel leidub säärasel hetkel kaastunnet. Walitses karm põhimõte: kes ees, see mees.

Seda põhimõtet omaks wõttes

trügisin minagi põgenewas rahwamurrus laewa poole.

Teadsin, et waid tugewam wõidab — nõrgemad kõrwale! Päraſt meeletut heitlust, mille üksikasju täpselt ei suuda mäletadagi, leidsin wiimaks, et olen laewalael otsekui sild tünnis teiste sildude wahele kiilutud.

Laew hiiwas ankru. Sadamakaile jäi hädaldajate ja hulujate parw. Aga tollal polnud kellegi südames halastust.

Jõudsime lahtisele merele. Kapten uuris hoolega silmapiiri ja oli ilmselt närwiline. Sõandasin talt küsida, miks on ta nii mures.

„Kurat!" kirus ta. „On mul teib kia laewale wist waja!

Tuleb torm, tõuseb laine ja — mis siis? Nii kui märjad kassipojad oleme kõik Mustamere põhjas. Waadake ise, laew juba praegu wajumas. Peaks wähemalt pooled teist üle parda heitma, wast siis oleks minulgi lootust kord jälle kindlat maad oma alge all tunda."

Onneks ei tõusnud tormi. Küll tuli aga teine häda: nälg hakkas näpistama. Polnud ju kellelgi toidutagawarasid ja weel wähem leidus seda laewal. Pingutasime siis jõudumööda püksirihma, kuni õudsime Konstantinoopoli reidile.

(Järg 8. küljel.)

Mürkgaas merepõhjas

„See oli üsna Belfasti lähedal Jirimaal, kui
äkki uduſt kerkis meie ette
briti ristleja. Torpeedolaſuks polnud mingit võimaluſt. Meid näha, awada meie pihta kahurituli ja pöörduda meie peale rammmiſeks, see oli
ristlejal kerge ülesanne.
Suuri waewu ſuutſime ſiiski wiimaſel hetkel kõrwale hoiduda ja
kaduda wee alla.
Ülikiire ſukeldumiſe puhul juhtus mingi **wiperus.**
Allweepaat hakkas wõnkuma,
mida ſügawuſtüürid ei ſuutnud kõrwaldada. Näis nagu oleks allweepaat hullunud. Kord läks wöör alla, kord jälle ahter. Sellejuures ei wõinud meie enam peatada allweepaadi wajumiſt. Juba näitas ſügawuſemanomeeter 50, 60, 70 meetrit ſügawuſt. Warsti pidi
meid weeſurwe kokku litſuma.
Oleks meie laſknud ſuruõhku tankidesſe, oleksime tõusnud weepinnale, kus meid aga **ootas**
teatud külalislahkuſega
ristleja. Meie ſeiſukord oli meeleheitlik. See muutus aga äkki weel hullemaks. Teatud toon läbis allweepaadi — kõhinine. Ka mina hakkaſin tundma terawat
kloorgaasi hammuſtamiſt,
ma köhiſin, rögaſtaſin, ſülgaſin. Proowige kord tõmmata kopſu kloorgaaſi. Ei, ſiiski parem, kui teie ſeda ei proowi.

Sageli, kui meenutan
neid jubedaid hetki
ſeal all mereſügawuſis, kui wiibiſime pooleldi meeleheitliku olekus, peaa ühtlaſi meelde tuletama mürkgaaſide pilwede hõljumiſt kaewikute kohal. — Jah,
ſõda on muutnud koledaks, metſikuks!

Allweepaadi tugewad wõnkumiſed olid **akumulaatoripatareide tekitanud rikke.**
Patareide hape oli ſegunenud weega.
Wäärlihape ja mereweſi, nagu ſeda teab iga koolijüts, annawad ſegatuna kloorgaaſi.
Kui meie jääme wee alla, oleme mõne aja pärast langenud
kohutawa gaaſi ohwriks.
Ma arwan, et allweepaadi meeskonnale pole kohutawamat ſeiſukorda, kui ſee, mil ta **märkab, et**
ſee õhunatuke,
milleſt ta peab elama, muutub pikkamiſi mürgiſeks gaaſiks. Ükski ſurm ei wõi olla kohutawam. See oli wana tawaline, kuratlik hädaoht, mis waritſes allweepaadi meeskonda mereſügawuſis sõja algaastal ja milleſt kujunes suur riiſiko jubeda õnnetuſe kujul.
„Surnõhk kõikidesſe tankidesſe!"
katſuſin hüüda kähiſewal häälel kõnetorru.

Enam polnud aega köhklemiſeks. Ristleja ülewal weepinnal ootas meid. Meil oli waja iga hinna eeſt
tõmme wärsket, puhaſt õhku.
Pigem ſaada kiſtud tükkideks, kui ſiin all surra
piinarikkalt lämbumiſſe.
„U. 22" ſööstis weepinnale.

Jah, merepinnal oli näha ristlejat udus. Ükskõik — luugid lahti!
Wärsket, puhaſt õhku!
Meie ahmiſime ahnelt õhku.

Ristleja on ikka weel nähtawal. Meid ristleja ei märka. Udu on wäga tihe ning meie istume madalalt wees. Ettewaatlikult roomab „U. 22" minema." —
Ilks eſimeſiſt kaitſewahendeiſt,
mis waenlane wõttis tarwituſele allweepaatide wastu, olid wõrgud. Kuna allweepaat ſaab ſukelduda waid teatud ſügawuſſe, aſetati tugewad teraswõrgud nii ſügawale, et nad wõiſid allweepaate kinni püüda. Kitſas weeriba laſeb end ſel teel täielikult ſulgeda. Kuna wõrgud on aſetatud wäga ulatuslikult ja kala, mis nad peawad kinni püüdma, on suur, ſiis on muidugi ka teraskõied, milleſt wõrgud koosnewad, eriti tugewad.

Siſſeſõit igaſse tähtſamaſſe ſadamaſſe on tõkeſtatud teraswõrguga. Inglise kanal, mis moodustab tähtſa sõjalise ühendustee Suur-Britannia ja Prantſusmaa wahel, warustati aaſtaſt aaſtaſſe üha tugewama ja wõimſama teraswõrkude tõkkega.

Alul tarwitati tawaliſi teraswõrke, päraſt aga
warustati neid pommidega,
mis wõrgu puudutamiſel plahwataſid. Nii muutus Inglise kanal pikapeale allweepaatidele
täiesti läbipääsmatuks.
Paljudki Saksa allweepaadid ſattuſid nende wõrkude ſurmawaſſe embuſſe.

Samuti olid mereſügawuſte rüütlite **ohtlikumad ja**
ſalapäraſemad waenlaſed O-laewad.
Need laewad olid ſüütud ja näiliſelt ohutud weeſõidukid, millede kahurid olid oſawalt warjatud ja mis eſijoones rabaſid waenlaſt oma
ootamatu rünnakuga.

Mõnigi allweepaadi komander hoolet**tult ſõitis** ſelliſe laewanatukeſe juurde, et lõpetada ſellega arweid ühe granaadiga, kui nägi end
äkki tugewate kahurituride ees
ja oli kadunud.

Terwe rida Saksa allweepaate on selliſte O-laewade poolt häwitatud. Alles maailmaſõja wiimaſel aaſtal langes O-laewade tähtſus, ſeſt allweepaatide komanderid olid ſelleks juba küllalt kogenenud, et mitte ſattuda kawalalt üles ſeatud lõksu.

Üks ſelliſeid O-laewu — „Baralong" — põhjuſtas oma tegewuſega
keerulisi rahwuswaheliſi ſekeldusi.

Sakslaſed tõſtſid ſüüdiſtuſe, et mõned allweepaadi hukkumiſel ellujäänud on O-laewade meeskondade poolt tapetud. Eriti tõsteti ſee ſüüdiſtus üles „Baralongi" ſuhtes, ja ſee küſimus wiidi saksla**ſte** poolt rahwuswaheliſesſe kohtuſſe. Samuti kaebaſid saksla**ſed**, et wangilangenud allweepaatide meeskondi on
koheldud äärmiſe tooruſega.

Nelw, mis oli eriti tõhus wõitluſes allweepaatide wastu, wõeti tarwituſele alles maailmaſõja kolmandal aaſtal. Selle kohta annab waſt parima ülewaate ühe allweepaatide-flotilli ülema jutuſtus.

„1917. a. alul kutſuſin oma allweepaatide komanderid läbirääkimiſtele, mis pidid käſitama
eriti huwitawat teemat.
Ohwitſerid olid kokku kutſutud, et ära kuulata ühe allweepaadi komanderi aruannet, kes äsja oli ſaabunud merelt. Ta teatas meile oma merel läbielatud juhtumiſiſt. Tegemiſt oli täieſti
une hädaohuga,
mida meie pidime edaspidi tõſiſelt arweſtama: allweepaatide-sõja malelauale oli paiſatud wõimas malend, mis awaldas otſuſtawat mõju ſelles mereſügawuſte wõitluſes.

(Järgneb.)

Sen=Sen

Päevajuttu

Ei saa ütelda, et tänapäewal inimeſe elukene oleks igaw. Iſegi waeſel inimeſel mitte Kuigi ta ei saa iſtuda kinos ega kohwikus, ega kuulata kalliſt raadiot, ſiis ſelle eeſt on suuliſt lõbu kohe jälle nii koorma wiſſi, et ei saa kõike ära nautidagi.

Eriliſed raskuſed laſuwad muidugi naiſtel. Jäta kohe kas wõi turul käimata ja tuba kraamimata — ei jõua kõiki jutte ära jutuſtada. Uudis ajab uudiſt taga — pane kas wõi suutwärgile abimootor külge.

Aga kaſu on neiſt maailmauudiſteſt käegakatſutawalt. Eſiteks on elul jälle huwitaw maitſe küljes ja igapäewaſed piſimured jääwad tahaplaanile wõi kaowad hoopis päewakorralt. Pole enam peamurdmiſt, kuſt jõuluks hankida raha, kuidas lihahinnale on jälle pandud juurde ja kuidas kogukonnamaks mõjub ſeedimiſele. Lihtſalt elu on ilus ja huwitaw. Ega ei juhtu ju igapäew, et harilik agulikodanik ſaab lõnakeſe kaaſa ütelda kõrgema ſeltſkonna aſjadele.

*

„Tere proua Simpſon!" kõſtab juba warahommikul koridorist pilkaw naiſehääl.

„Tere hommikut, proua Simpſon!"

„Waata mul tegelaſt!" waſtab ſellele weekraani juures ſoliſtaw naaberkorteri perenaine. „Wõi mina olen proua Simpſon? Noh, ſeda ma ütlen, et minuſt läheb ſee nali mööda. Pole mind weel keegi lahutanud, ega lähe ka mina abielu arwel karjäärt tegema!"

„Ega ikka ei ütleks ära, kui ſaaks kuningannaks!" waſtab eſimene naiſehääl.

„Wõi juba ſaab kuningannaks? Noh, niiſuguſt nalja ei juhtu. Wõi iga naine muudkui mõtleb ja läheb iſtub trooni peale. Kas ſelle jaoks ſiis õigeid inimeſi enam ei olegi?"

„Miſſuguſed need õiged ſiis on. Kas iggauſued printſeſſid ja härtſoginnad on ſiis teiſeſt materjaliſt tehtud wõi?" küſib eſimene.

„Mis nüüd teiſeſt, aga ſee ka ei lähe, kui ſa läheks näiteks ja hakkaks kuningannaks, mis lugupidamine ſiis rahwal kuningaſt oleks, kui tal naiſeks ſamaſugune lihtne inimene nagu iga teinegi!"

„Aga mis pattu ſiis ſee kuningas on teind, et tema ei wõi wõtta naiſeks keda tahab. Iga kingſepp wõib, aga kuningas mitte! . . ."

„Oi, ſa heldeke, jeſſuke, toaſt tuleb igaweſt kõrbelõhna, kohwi on wiſt pliidal ülekeenud," kilab järsku üks naiſteſt, „oota, ma tulen warsti tagaſi . . ."

*

„Wõi Palufalule pakutakſe kohe mitu miljonit Auſtraaliaſt wõi Kihwakaaliaſt, wõi kuſt ſee oli!" arutawad naiſed turukorwidega hommikuhämaruſes.

„Palju mis pakutakſe, aga näe ei lähe. Ega pruut wiſt ei luba minna!"

„Mis pruut ſee ſiis on, kes raha ära põlgab. Kas neil ſee raha ei kõlba süüa."

„Miks nüüd ſeda, aga mine tea neid aſju ſeal kaugel. Seal elatwad ju inimeſeſõõjad ja igaſuguſed metslaſed. Need wõtawad ſkalpe maha."

„Oi, jeſſuke, ſee on ſiis kole küll!"

„Miks ta kole ei ole, tea mis wiguritega weel maadlewad wigaſeks, wõi teewad igaſuguſeid hirmſaid tükke. Ja kui tulebki eluga tagaſi, mis ſiis neiſt miljoniteſtki änam, kui pole õiget meeſt."

*

„Hiſpaania ſõjaſt pole enam palju kuuldagi," arutatakſe trammiwagunis.

„Nojah, ega nüüd pole enam muud kui Simpſon ja Simpſon. Nii kui päike on warjutand Hiſpaania wärgi ära!"

„Tea nüüd kuidas ſelle Madridiga on. On wõetud ära wõi pole weel?"

„Mina arwan, et ei wõetagi!" arwab meheräis. „Liihtſalt tokſiwad nii kaua ſeal ümber, kui wiimaye mees kumbagil pool otſas. Ja oſi jäägi nii!"

„Kuidas ſa ſiis ſeda arwad, et nad nottwad üksteiſt maha ja Hiſpaania riik jääb ilma rahwata järele, wõi?"

„Noh, ei ſeda ole!" lööb keegi daam wahele. „Kuigi hiſpaanlaſed lõpetwad otſa, eks ſiis ſakſa ja twene ſõdi ſeal edaſi!"

„Eks ta nii oleks kõige mõiſtlikum," arwatakſe edaſi. „Meilgi ſiis ſiin julgem elada, kui nad ſeal nattipidi koos. Põle rikutud rahulepinguid ega tehtud piiritüliiſid. Proowiwad ära, kumb tugewam, ja jäägwad ſiis rahule."

*

„Mina olen nüüd riiklikult ſeiſukohalt tähtſam mees kui meie direktor!" ſeletab üks tööline teiſele hommikul wabriku wärawas.

„Mis jabu ſa ajad, kuidas ſa ſiis järsku tähtſamaks oled läinud?"

„Miks ei ole, mina maksan perekonna pealt 6 krooni pearaha, eneſe, naiſe ja oma wana ema eeſt kokku. Direktor meil aga poiſsmees ja maksab ainult 5 krooni, kuidas ſiis ei ole!" Ja ſammuwad wärawaſt ſiſſe.

— Sen.

Talu inwentaariks neli tuhkrut

Raiskajaks tunnistamiſe protſeſs Tartu ringkonnakohtus. — Mida rääkiſid tunnistajad

19. detſ. 1927. a. tunnistati Tartumaal, Kawaſtu wallas elutſew taluperemees Jüri Sibul Tartu-Wõru rahukogu poolt pillajaks ja tema waranduſe üle ſeati wallakohtu poolt hoolekanne. Raiskajaks tunnistamine sündis perekonna nõudmiſel.

Käesolewal kewadel andis J. Sibul palwe Tartu ringkonnakohtule, paludes ennaſt wabaſtada hoolekandeſt, kuna ta wahepeal olewat ſuutnud oma wõlad taſuda, talu ilusti korda ſeada ning arulaamatuſt perekonnaga enam ei olewat.

Neil päewil oli ringkonnakohtus tunnistajate ülekuulamine ſamas aſjas. Kuid tunnistajad, iſegi palweandja poolt ülesantud kohalikud elanikud ja abikaaſa wolinik rääkiſid hoopis teiſt keelt.

Tunnistajate ſeletuſteſt nähtub, et J. Sibul pole põrmugi muutnud oma endiſi eluwiiſe. Samuti hooldajad pidid nentima, et talu majapidamine on hoopis alla käinud. Küün ja laut on maapinnalt hoopis kadunud, aiad ja katuſed mädanenud, elumajal pole enam põrandat ja põllud ſeiſawad sõõdis. Tunnistaja Pahk tõendas, et põhk on igal aaſtal ära müüdud, kuna talus pole enam lehmi ega hobuſt.

Tunnistaja Karl Wiira teadis öelda, et palweandja kunagi ei tee tööd ja pole kodus.

Lõbuſat tuju ja naeru tekitas tunnistaja Rudolf Jentſi ſeletus, kes energiliſel sammul astus kohtulaua ette. „Mina ei tea, kuid rahwas räägib, et koer on nälja päraſt ära jooksnud teiſe tallu. Mis majapidamine ſee on? Sibulat pole kunagi kodus — ega ſeal polegi kuſagil elada. Loomi polnud talus rohkem kui neli tuhkrut, kes maja alla olid peſa teinud. Needki oli peremees ühel hommikul maha löönud ja müüd on talu loomadeſt lage."

Nii ſelgus, et palweandja palwe, wabaſtada teda holdamiſeſt, oli hoopis waſtolus tunnistajate ſeletuſega. Tartumaal, Kawaſtu ümbruskonnas pakub nelja tuhkru lugu rohkeſti kõneainet ja ringkonnakohtu otſuſt käesolewas aſjas oodatakſe suure põnewuſega.

Nalja

Arſt: „Igakord, kui ma teid palun maksta arwet, kehitate teie õlgu."

Haige: „Seda tegite teie ka, härra doktor, kui ma teilt küſiſin nõu oma haiguſe kohta."

Tohib NAINE RAHA teenida?

Küsimusele annavad ‚Uudislehe' kaudu vastuse meie avaliku elu tegelased

MEES ON KA TÄNAPÄEVA SEADUSTE JÄRGI NAISE PEA. RIIGIKOHTU PÕHIMÕTTELINE OTSUS. — PARAGRAHV BALTI ERASEADUSES, MILLE PÕHJAL KÕIK ABIELUMEHED VÕIKSID NÕUDA ENDI NAISTE AMETIST VALLANDAMIST

„... Ainsa võimalusena, kuidas kostja võiks oma ema rawikulud Tapa linnawalitsusele tasuda, näeb ringkonnakohus seda, et tütar Anna R. on noor inimene ja suudab tööd teha ning selle tööga raha teenida ning sedawiisi katta oma ema rawikulud. Kuid selle juures on ringkonnakohus jätnud arwestamata, et abielunaine peab elama oma mehe juures ning hoolitsema selle majapidamise eest ning et mehe nõusolekuta naine ei või asuda teenistusse ega teenida raha ...“

Need laused leiame riigikohtu motiiwides protsessi kohta, milline sai alguse sellest, et Tapal wanainimene, kelle abielus tütar Anna R. elab Tallinnas, kukkus nii õnnetult, et ta selle juures murdis jalaluu. Ta wiidi Tallinna Kesklaiglasse rawimisele, kus wigastatud jala rawimine läks maksma 126 krooni. Kuna wanainimesel polnud mingisugust warandust ega ka sissetulekut, hakati tema rawiwõlga sisse nõudma tütrelt Anna R-lt. Nõudmise tagajärjel tekkis pikk protsessimine. Alul ringkonnakohus otsustaski asja selliselt, et rawiwõlg tuleb tasuda tütrel Annal, kuid nüüd riigikohtus protsess wõttis teise nõõrde. Kuna wanainimese tütrel pole iseseiswat teenistust ega ka iseseiswat wara, kust ta ülalpidamist saab oma mehelt, riigikohus asus otsusele, et tütar pole wastutaw oma ema rawimiswõlgade juures.

Kõik oleks piirdunud hariliku ja wähe tähelepandawa protsessiga, nagu neid näha-kuulda kohtusaalides iga päew, kuid riigikohtu otsuse motiiwid mundawad selle protsessi üldist tähelepanu wääriwaks.

Protsess ühe wanainimese rawikulude ümber awastas laiemaile hulkadele seniteadmatu uudise:

mehe nõusolekuta meie seaduste põhjal naine ei või asuda teenistusse ega teenida raha.

Meil on ikka kõneldud mehe ja naise ühesõigusluse st üldises elus ja perekonnas. Kuid nüüd selgub, et meil on seadusi, mis mehel wõimaldawad mängida naise peab, et mehel on ütelda määraw sõna, kas naine wõib iseseiswalt teenida wõi mitte.

Millise hinnangu sellisele wõimalusele annawad juristid, awaliku elu tegelased ja meie naiste huwide eestwõitlejad, sellest allpool.

Tüübi ja seaduse ühised nõuded

Pärisime päewakorrale kerkinud küsimuse kohta Tallinna Jaani koguduse õpetaja B. Hasselblatti arwamust. Tuntud waimulik ütles nii:

„Korralikus abielus on edastmõistetaw, et mees juhib abielu.

Ühes sellega naisel tuleb ka iseseiswale teenistuskohale asumisel ikkagi arwestada mehe soowidega. Sest on suuremaid ohtusid abielule, kui naine, liiatigi laste ema, ei saa end kuigi palju kodule pühendada. Naise teenistus wõtab temalt aja kodu eest hoolitsemiseks ja selle tagajärjel perekonnaelu hakkab laostuma. Pooldan seaduse nõudeid,

mis ühtlasi jagawad ka piibli tõekspidamisi — mees on naise pea.

Arwan koguni, et siin nõudmised weel pingumale tuleks tõmmata.“

Naine poe mehe ori

Nii wõiks pealkirjastada pr. J. Steinmanni, tuntud naistegelaselt tulnud kirjalikku wastust, mis on järgmine:

Tegelikus elus tuleb ette konflikte abielupoolte wahel naise iseseiswa töö asjus. On olnud isegi abielulahutusi. Ent neid kokkupõrkeid on seletatud teiste asjaoludega, mainimata seaduse paragrahwi töötüsimuse kohta. Wist on häbenetud 20. sajandi walgust: lõppude lõpuks naine pole enam mehe pärisori.

Ja ega mõistlik mees soowigi esineda ja figureerida orjapidaja osas.

Pealegi oskab tark mees mõjutada naist loobuma teenistusest, kui aineline olukord lubab naisel piirduda waid tööga kodus. Suurem hulk mehi aga näewad meeledi, et naine aitab kaasa lisateenistusega perekonna hüwangule.

Muide, uus aeg toob uusi näiteid selliste tülide lahendamisel, wäljudes põhimõttest: mees ja naine on kõigepealt kaks head sõpra, kes jagawad kõik õiglaselt — töö ja mure.

Austraalias näiteks on reegliks olukord, et mees aitab naisel teha ka koduseid töid ja ei häbene seda.

Nii on seal mehel: kutsetöö + pool kodusest tööst. Naisel samuti kutsetöö + teine pool majapidamisest (suurem pool siiski!).

Omades tsiwiliseeritud maailma wiisil „tehnilisi orje“ tubades ja kõõgis, jääb mehel kui ka naisel weel aega ülegi.

Ja mõlemad tunnewad endid wabade kodanikena,

kes wõiwad omada kumbki endi eriharrastusi ning ühtlasi koos siiski moodustada kauni terwiku, mida nimetatakse perekonnaks wõi ühiskonna algrakukeseks (koos lastega muidugi!).

Naisele vabu käsi

nõuab oma arwamuses pr. Marianne Matson, wandeadwokaat Tallinnas. „Selline wõimalus seaduse poolt, et mees wõib naisel keelata iseseiswa teenimise, on seda pentfikum, et suurem osa mehi on sellega wäga päri, kui ka naised midagi teeniwad ja sellega perekonna sissetulekuid suurendawad. Sageli õieti on ju nii, et

naisel on ainult siis soodsaid wäljawaateid abieluks, kui ta omab iseseiswa teenistuse.

Kuid tänapäewa moodsas ühiskonnas pole midagi loomulikumat, et ka naisel olgu wabad käed teenistuse asjus. Igasuguseid kitsendawaid piirid on siin ebaõigluse tunnuseks. Naisel tohiwad olla teenistuslised kitsendamata õigused teenimiseks ja raha muretsemiseks, mis ju lähеb kogu perekonna ja ühes sellega ka mehe hüwanguks!“

naistel meestega wõrdseid õigusi ka teiste asjade otsustamisel. Naine toob näiteks maja kaasawarana abielusse, kuid ometi ei saa ta seda ilma mehe loata ära müüa.

Uuelt tsiwiilseadustikult oodatakse paremat

Wandeadwokaat Nikolaus Metslow iseloomustawana ütleb, et see pole iganenud Balti eraõiguse ainus arhailine punkt, mis enam ei sobi moodsa maailmawaatega. Selliste õigusnormide üle Balti eraseaduses ei tule eriti imestada, kuna siin on seadust ja õiguslikke arusaamist, mis oma ealt on pärist enne Kristuse sündimist. N. Metslow ütleb, et

elu ise sammub üle iganenud seaduste.

Wähemalt tema oma praktikas ei tea ühtegi juhtumist, kus abielumees kohtu kaudu naise suhtes oleks püüdnud oma õigusi selles mõttes maksma panna, et kohus ta naisel keelaks iseseisiwa teenistuse. Kui ka selline protsess tekiks, tulemused mehe nõuete suhtes wõiksid ainult tühised olla. Praegu on meil koostamisel uus tsiwiilseadustik, mille kohta adw. Metslow loodab, et selle raamidesse enam et mahu moodsa aja arusaamistele risti wastu kätwad normid.

... aga pudukaubad, peennahktööd ja kosmeetikatarbed ostate kindlasti

K.-L. M. AGUR'i

juurest Tartu mnt. 17, äri nr. 4.

Pääs vastolude labürindist

Oma arwamusena kirjutab proua Ethel Rahamägi meile:

Olen kindel, mida teadlikum on naine oma jumalikust päritolust, seda rohkem leiab ta kategoorilise imperatiiwi enese. Ta suurim õnn seisab selles, kõiki küsimusi lahendada harmoonilises kooskõlas oma mehega. Aga kui ta kord teenistuse suhtes peaks talitama mehe nõusolekuta, — sest et ta kindel on selles, et see samm on wajaline tema suurima ülesande jaoks — olla jumalik inimene — siis peab ta seda tegema. Siis peaks ta aga ka kindel olema, et ka tema mees selleşt kord arn saab, sest ka mehe sügawaim tahe on — jumalik. Kui mees selle on ära tunnud, siis on kõik wastolud lahendatud.

Kui aga naine ainult oma isikliku tahte järgi toimub, on sellega alganud wastolude labürint, mis on temale ja ta mehele õnnetuseks.

Teenistusekeeld sobib kohwikunaistele

Estonia teatri näitleja ja lawastaja Agu Lüüdik arwab, et kõik oleneb olukorrast. Kui kohune olukord on niiwõrd lahe, et mees oma sissetulekutega ja warandusega suudab perekonda küllaldaselt toita, liiatigi, kui mees oma naist on mõtelnud waid perekonna ja laste jaoks, siis mehel peab ka jääma õigus nõuda, et naine piirduks waid koduse ülemwalitseja ametiga. Sel puhul mees wõib piibli sõnade kohaselt tõesti olla naise pea. Kuid iseküsimus kerkib siis üles, kui mees ükfi perekonda küllaldaselt ei suuda toita. Kui nüüd mees sellises olukorras hakkaks naisele weel takistusi tegema teenistusse asumisel, siis tähendaks see küll mõttetut jonnimist. Agu Lüüdik ütleb, et üldiselt ta ei poolda wõimalust, kus mehele naise üle on antud nii suur käsutamisõigus. Aga ilma, et ta tahaks ühineda nendega, kes nõuawad naiste õiguste kitsendamist, juhul kui naisel iseseisew teenistus on waid selleks, et saada kohwikuraha, on küll parem, kui mees oma keelnõiguse maksma paneb.

Üheõiguslust pole ka teistel aladel

Sotsiaalministeeriumi töökaitse ja sotsiaalosakonna direktor Joh. Sonin asjas ebateadlikele ütleb rahustawana, et selline mehe eesõigus tegelikus elus meil siiski kuigi palju kasutamist pole leidnud. Kui aga mehed tahaksid seaduse poolt nendele kindlustatud õigust maksma panna, wõiks küll tekkida rohkesti soowimatuid olukordi. Selles mõttes Balti eraõigus, mis meil praegugi maksew, ja mille normide hulka kuulub ka mehe õigus naise teenistuse asjus kaaja rääkimiseks,

on hoopis iganenud ega wasta ajanõuetele.

Rirektor Sonin ütleb, et meil pole

Tartu ülikool saab moodse loomakliiniku

3-kordne suurhoone Wene tänawale

Tartu ülikooli loomaarstiteaduskond pidi seni läbi ajama kitsaste ja ebapraktiliste ruumidega Wene tänawal, kus asuwad teaduskonna hooned. Loomade operatsioonisaaliks tuli kasutada wastuwõturuumi, kuna patsientide tooja pidi tihti ootama õues.

Nüüd ehitab teedeministeeriumi awalike tööde osakond uue haawakliiniku seniste ülikooli hoonete kõrwale, platsile, kus lammutati paar näotut puumaja. Ehitus läheb maksma üle 120.000 krooni ning alusmüürid on juba rajatud, kuna hoone lõpulikult walmib tulewal suwel. Kuna ehitus tuleb kolmekordne, siis wõidab ülejõe linnaosa nägususelt palju. Kliiniku ruumid tulewad alumisele korrale, kuna teisele korrale tulewad laboratooriumid, raamatukogu ning kabinetid. Kolmandal korral on ette nähtud elukorterid ametkonna ja teenijate jaoks.

Uus haawakliinik on Tartus suuremaid awalikke ehitusi Eesti Panga ning turuhoone kõrwal.

4 KAWE*itset erinaitset Nº 2001 Nº 2002

Tarwilik käsiraamat kõigile

Eesti rahwuslik suurkalender „Naistesõber“ 1937. a. on toimetatud harukordselt hästi, siin leiab naine ja mees kõike, mida wajab oma elu korraldamisel. 320 suurt leherülge, hind odaw, ainult 25 s. Sisu: Kõõraamat aedwilja- ja lihatoidud, supid, salatid, magussöögid, keediseid, küpsiseid, pidusöögid, liha jaotamine, äädika-hoidised, aiasaaduste konserweerimisest, joogid, lastetoitmine, tähtsaid näpunäiteid ja trikke jne., sõprus naise elus. Armastuse- ja abieluprobleeme, filminäitlejaid, kombejuht, ilurawi, olla ilus ja sale, tänawune spordibilanss, fotonurk, ilmateateid, maksuta nõuandmine. Meeste-, naiste- ja lasteröiwad, käsitöö, arstlikke nõuandeid, kohtuasjad, palwekirja worme, maawäetamisest, aiatööpetus, nõuandeid perenaistele, uued metsa-, jahi- ja tiimutabeleid, jutte, nalju jne. lõõklaulud A. Rinnelt, armastuskirjad; „Naistesõber“ ei tohi puudua üheski eesti perekonnas. Ostmisel waadake kaanepilti, sest on ka järeletehtuid, milliseid teile tihti pakutakse. Müügil kõikjal. Tellimised Tallinn, postkast 400, Lai 23 — 2 (tempelmarkides).

Kino **Bi Ba Bo**

Seansside algus äripäev kl. **5, 7, 9**. Kassa avatud ½11 hommikul.

Esietendus. Suurfilm W. Shakespeare'i teose

„Kuidas see meeldib Teile" järgi.

Peaosas: **Elisabeth Bergner.**

II) **Lisaeeskava.**

GLORIA PALACE

Lilian Harvey
Willi Fritsch

ülilõbusas „UFA" suurfilmis

„Õnnelapsed"

kaastegevad **Paul Kemp** ja **Oskar Sima.**

II) **Balti Poksiturniir** — Eesti — Läti — Leedu maavõistlus.

KINO **MODERN**

Tartu mnt. 4. Tel. 304-68.

5 | 7 | 9

Kauaoodatud esietendus!

Marika Rökk, Hans Adalbert von Schlettow, Fritz Kampers j. t.

hooaja luksuslikumas suurlavastuses

„Kerge ratsavägi"

2) **LISAEESKAVA.**

ESIETENDUSKINO **„ARS"**

end. „Gr. Marino" ruumes.

Esietenduseks esimene täielik technicolor-suurfilm

Kogu film loomulikes värves!

„Metsade kurblik kaja"

Peaosis **Sylvia Sidney ja Fred Mac Murray.**

II) **Mitmekesine huviroh'ke lisaeeskava.**

Seansside algus äripäeval 5, 7, 9 — pühapäeval 2, 4, 6, 8 10. Kassa avatud ½11 õhtul.

KINO **HELIOS**

5 | 7 | 9

Omapärane, haarav, esmakordne

on Shweitsi kuulsa kirjaniku Leo Lapaire'i romaani

„Igavene mask"

järgi lavastatud Wiini suurfilm.

Peaosis: **Mathias Wiemann, Peter Petersen, Olga Tschechova.**

Lisaks:

Eesti kõnet, muusikat ja laulu helifilmis.

Kino „AMOR" Harju 38

GARY COOPER suurfilmis

„Peter Jbbetson"

Selle filmi sisu tungib hinge peidetud sügavustesse ja on armastuse võimas hümn.

II) **Fritz Schulz** ja **Ursula Grabley** ülilõbusas helifilmis

„Neiu bensiinijaamast"

KINO **Forum**

Narva mnt. 13. Tel. 304-67.

Algus kell 5. Pühap., kell 2.

Kahekordne suur eeskava!

Gustav Fröhlich ja **Elma Bulla** romantilises helifilmis **„Südame hääl"**

II) Hooaja muusika- ja tantsuküllaseim suurfilm **„Broadway melodia"**

KINO **„Kungla"**

Pärnu mnt. 41.

Algus kell 5, pühap. kell 1.

Parim kahekordne eeskava Tallinnas! Kaks suurfilmi korraga! **Pat ja Patachon** vanad kinosõprade lemmikud uusimas suurteoses **„TSIRKUS SARAN"**

Peale lõvide, tiigrite, hobuste ja seninägemata kiskjate dressuuri esinevad **Leo Slezak** j. t. — 2) **GARY COOPER, MARLENE DIETRICH** lõõkfilmis **„Pärlikee"**

Kinoteater **„SKALA"** Vabriku t. 8.

Suurepärane kahekordne eeskava!

1) **Conrad Veidt** Robert Hichens'i kroonitud romaani järele instseneeritud filmiteoses

„Bella Donna"

2) **Don Jose Mojica** ja **Mona Maris** esinevad meeldivas laulu- ja muusikafilmis

„Mäng armastusega"

Kino „MARS" Hospidali 2-a.

Algus kell 5, pühap. kell 2.

Parim suurfilmide eeskava!

„Paramounti" hiilgefilm

„Bengali"

klassikaline eepos sõjast, armastusest, kohusetundest ja seltsimehelikkusest kauges Indias. Peaosis **Franchot Tone, Gary Cooper, Kathleen Burke.**

2) **„Tee mind õnnelikuks"**

ülilõbus farss Ursula Grabley, Ralph Artur Robertsi ja Adele Sandrocki osavõtul.

Kino „Saturn" **Saali tänav 2** (end. Punvilja t.)

1) **Gary Grant** ja **Claire Rains** ülipõnevas draamas

Viimane eelpost

2) **Bela Lugosi** õudustefilmis.

„Vampiiri märk"

Õnnelapsed

Uudse miljööga film „Gloria Palace'is"

Kuidas töötab moodne ajakirjandus. — Harvey ja Fritsch moodustawad ka selles filmis õmestunud paari

„Gloria Palace'i" uus film „Õnnelapsed" wiib meid täiesti uudsesse maailma — tutwustab meid Ameerika moodsa ajalehemaailma töömeetoditega ja telgitagustega.

Selle temporikka ja amüsantse filmi peategelasteks on Lilian Harvey ja Willi Fritsch, kuna üldise lõbusa meelelu suurendamiseks aitawad kaasa weel Paul Kemp ja Oskar Sima.

Fritsch mängib filmis „läürilise" reporteri osa, kes, wiibides Ameerika tüüpilises kirkohtus sensatsiooni jahil, saab ise ajalehtede suursensatsiooniks. Sest kohtulaua ees seisab parajasti nii õrn ja habras tütarlaps „nagu telefoniposti wari" (seda tütarlast kehastab Lilian Harvey). See wäike tütarlaps on täiesti üksi suures New-Yorkis.

Pole hea, kui inimene on üksi — eriti weel sellises suures linnas, nagu seda on New-York. Seda leiab kohtunik ja tahab juba teha õige karmi otsuse, kui äkki pealtkuulajate hulgast tõuseb püsti keegi, kes ütleb end olewat nein wana tuttaw — koguni tema peigmees. Wahelesegaja on ka meile juba wana tuttaw „läüriline" reporter. Ja kuna kohtunik on pesueht tänapäewa ameerikalane, lõpeb muidugi see äärmiselt koomiline kohtutseen eht ameerikalikult — kiirabieluga kohtulaua ees, ilma et pruut ja peigmees teine-teist warem oleks tunnud. Faktiks jääb aga asjaolu, et wäike neiu pole nüüd enam üksi suures linnas.

Asetleidnud sündmus on muidugi mainuväärt ajalehtedele. Abielupaari pilt ja pikem kirjutis neist ilmub igas ajalehes — wäljaarwatud „Morning Post'is" — ajalehes, kus peigmees töötab. Wiimane on „läüriliseärewuses" unustanud informeeriba sündmusest oma ajalehte. Seetõttu, kui päewakangelane järgmisel hommikul astub toimetusse, ootab teda loodetud ametikõrgenduse asemel wallandamine.

Kuid see wallandamine ei muuda filmi sugugi mitte tragöödiaks — nüüd wast õige komöödia algabki; mängu ilmub keegi warastatud (aga muidu pesueht) dollarprintsess, armunud poksija ja üks neljanurgeline iludusmärk, mis sünnitab palju segadust, kuid wiib filmi õnneliku happy end'ini.

Mis puutub selle waheldusrikka ja lõbusa filmi tegelaste mängu, siis tuleb märkida Harvey-Fritsch'i haruldaselt hästi õnnestunud koosmängu. Paul Martin on filmi kohati lawastanud õige ameerikalikult. Huwitawad on kohe filmi alul näidatud puhtfilmitrikilised wõtted, mis annawad kujuka pildi moodsa ajakirjanduse kõikwõimsusest. Temporikkalt ja huumoritrikkalt areneb film aga algusest kuni lõpuni. (Ei puudu ka lõbusaid lööklaule, milliseid õige originaalselt esitab kwartett Harvey-Fritsch-Kemp-Sima. G.

Seiklus läbi Türgi

(5. külje järg.)

Nõndaks olime sedakorda eluga pääsenud, kuigi meid ei tahetud maale lasta, sest Konstantinoopoli wõimud — Liitriikide okupatsioon tollal — kartsid, et meie hakkame linnas tüüfust lewitama.

Pingutasime siis weel mitu head päewa püksirihma, kuni lõpuks kuuldus, meid tahetakse interneerida kuhugi Bosporuse wäina saarele koonduslaagrisse.

Wähemalt mulle polnud see kuigi meelitaw perspektiiw.

Otsustasin laewalt julga lasta.

Leidsin ühe wenelase, kes oli nõus minuga koos põgenema. Ja nii siis ühel ööl sulpsatasime üle reelingu wette ja ujusime rannale.

Ootasime pööra warjus, kuni tõusis päike ja kuiwatas meie riided. Arglikult suundusime linna — maad kuulama. Kirewas rahwuswahelises peres meie ei äratanud tähelepanu, kuni kuulsin äkki tuttawat häält:

„Ei, Olt, drug! Kakimi sudjbami?"

Samas seisingi wastamisi wana lahingkaaslasega Wrangeli armeest. Mees oli waremalt juba siia jõudnud ja tundis olusid. Ta hoiatas mind:

„Sina, brat, jääd siin küll pigisse.

Oled eestlane, aga Konstantinoopolis pole Eesti konsulaati. Oot', oot', mul on hea nõu. Lähme ja katsume õnne Leedu konsulaadis."

Läksimegi siis Leedu konsulaati ja warsti olidki mul Leedu kodaniku paberid taskus, mis andsid wõimaluse linnas wabalt ringi liikumiseks ja töö otsimiseks.

Lendurina tundsin ma hästi mootorit ja nii hakkasin käima mööda autogaraashe, kuni leidsin töökoha. Hiljem hakkasin taksojuhiks. Teenistus oli hea. Raha liikus Konstantinoopolis laialt, elati laialt ja priiskawalt ning pummeldawad seltskonnad polnud kitsid jootrahadega.

Aga pikapeale hakkas waewama kodunigatsus, sest kaua sa ikka siin wõõrsil sõidutad lõbuhimulisi seiklejaid.

Tegin tutwust türklastest laewnikkudega. falakaubawedajatega.

Need lubasid mind lõpuks wälja wiia Liitriikide mõjupiirkonnast ja maale saata Türgi maa-alal. Enne aga hoiatasid mind, et küla' Kemal-Pasha mehed nu teewad peajao lühemaks . . .

Riskisin siiski. Ükskord elada, ükskord surra. Järgnes öine sõit Bosporusel, siis peatus warjatud lahesopis ja ma olingi maa-alal, kus walitses Türgi wõim, mis tollal oli weel täiesti segane ja wõõrastewaenuline.

Ent kuidas nüüd edasi? Rändasin siis wargsi ja ettewaatlikult edasi,

wälkides kokkupuutumisi türklastega, sest . . . peajagu . . .

Esimese kindlama peatuse tegin prantslastele kuuluwas sõekaewanduses, kus tegin katset ka sõetöölisena. Kuid maa-alune töö käis üle jõu ja otsustasin edasi rännata, kuni itaallaste kaewandusteni. Itaallaste juures **naeratas mulle õnn. Küsiti minult, et mis** tööd mõistan. Wastasin, et tunnen mootoreid, autojuhtimist ja ka elektriasjandust. Elektriasjandust! — see meeldis itaallastele, kuid minule mitte, sest olin sellel alal töepoolest wõhik. Pandi mind siis tööle ja anti elektrimootor parandada.

Ei teadnud eriti, kust küljest sellele riistapuule kallale asuda.

Näppisin siit ja näppisin sealt. Higi juba jooksis mul ojana ja närwid ähwardasid üles ütelda, kuni lõpuks — oh, seda õnne! — puudutasin üht nublakut masina küljes ja — tundmatu mehanism hakkaski töötama. — Minu esimese „tööga" olid itaallased wäga rahul ja nad määrasid mu kaewanduse pumpade juurde elektromontööriks.

Aga just siis, kui hakkasin ennast itaallaste juures päris koduselt tundma ja unus kodunigatsuski, tuli hoop sealt, kust ei teadnud arwatagi. Ühel päewal tuli Türgi sõjandurm ja hakkas pärima:

„Kust tulnud? Kes oled? Kaua töötab?"

Tuhat küsimust, mis pani keerulises kirjas paberile. Lubas mind warsti jälle külastada ja läks.

Könelesin türklase külastusest Itaalia konsulile. Härra ehmatus oli suur. „Peate ennast päästma, sest Wene walgetele siin armu ei anta!"

„Aga kuidas ma pean ennast päästma?" küsisin.

Konsul mõtles wiiwu ja ütles: „Sadamas seisab praegu üks Itaalia laew. Kirjutan laewakaptenile kirja ja teie wiige see tema kätte."

Tõttasin siis tuhatnelja sadamasse. Aga laewa juures Türgi piirimalwur ja kohe küsima:

„Kuhu?"

„Kaptenile kirja wiima Itaalia konsulilt."

„Keelatud."

Polnud parata, tuli otsida teist teed laewale pääsemiseks. Leidsin lõpuks lahke kaluri, kes mu toimetas mere poolt laewale. Kartsin, et mind sadamas märgatakse, selle pärast

tormasin otsekohe kapteni kajutisse

ja surusin üllatunud merekarule konsuli kirja pihku.

Kapten uuris kirja, jõllitas mulle näkku, haaras siis turjast kinni ja tõukas kajuti seinas asetsewasse riidekappi.

Ei saanud üllatusest toibudagi, kui kuulsin wõtme kriginat lukuaugus ja — ma olin wang, wang umbses kongis, kus

koirohu lõhn ähwardas matta hinge.

Möödus mitu tundi, tervе igawik, kui wiimaks jälle krigises wõti lukuaugus, uks awanes ja tubli meremees sirutas mulle õnnitsemiseks käe.

„Teie pea jäi õnnekombel alles. Weidi wiiwitamist, weidi ebaõnne ja teie olekste käinud kõigi nende teed, kes mõne kahtluse pärast satuwad Türgi ihandarmeeria küüsi."

Laew liikus rahulikult Konstantinoopoli suunas. Weel seitsuli tolles linnas, kuhu ma küll enam iial ei igatse, siis Bulgaaria, Lõuna-Slaawia, Austria ja lõpuks kodumaal, kuhu nii ihaldasin.

Aga ühte ma teile ütlen — ei soowita kellelgi reisida Lõuna-Wenemaalt Türgi kaudu Eestisse ja seda seepärast aegadel. Wõib **kaotada pea . . .**

Jälle oli kõik waikne. Heinz Wagner waatas eneſe ette lauale ja Lili ſilmitſes waikſelt tema waheldumoat näoilmet.

Seal ſeiſis ta äkki keſet tuba ja sirutas hinge tõunates käſi.

„Ma pean nüüd wärskesse õhku, Lili, et saaksin ſelgelt mõtelda. Ma ei saa weel kõike ſeda mõiſta ..."

Ta wiskas mantli täewarrele ja aſetas kübara pähe. Ukſel jäi ta ſeisma ja pöördus weel kord ümber.

„Lili!" ütles ta ja näis korraga õige noor. „Sina, nüüd hakkan ma jälle elama!"

Siis läks ta.

Proua Lili istus leentoolis, kuni mehe ſammude kaja kustus. Siis tõuſis ta üles ja läks lastetuppa, kus Heinz wäikeſel puldil istus oma kooli ülesannete juures. Ta wõttis poja pea oma kätesse ja surus ſeda kõwasti wastu rinda.

Järgmiſel päewal juhtus midagi iſeäralikku: kui proua Lili istus lastega elutoas, awanes uks ja iſa astus ſiſse. Hõiſates hüppaſid lapſed talle wastu ja rippuſid ta kaelas.

„Mida teie siin teete?" pöördus ta oma naiſele.

„Ema jutustab meile!" wastas Heinz.

Wäikene kõhmetus peegeldus mehe näos: „Tohin ma weidi pealt kuulata?"

Proua Lilile tõuſis õrn puna näkku.

„Hurraa!" hüüdis Heinz ja tõmbas tooli lähemale.

„Ma kirjutaſin talle!" ütles härra Wagner taſa oma naiſele ja istus.

Naine nooguas. „Ja millal ja ſõidad?"

„Niipea kui ſaan wastuſe!"

„Ja nüüd jutuſta juba, ema!" ütles Heinz kärſitult.

„Jaa — aga kuhu meie jäime?"

„... ja kaluripoiſs lamas rannal ja waatas pilwiſſe ..."

„Õige — ja! Ta waatas pilwiſſe. Seal kuulis ta eneſe kõrwal hüüdwat oma nime. Ta pöördus ja nägi iluſat näkineidu lainete wahus hõljuwat. Tal olid pikad kuld juukſed ja ſilmad nii ſiniſed nagu meri, ja säraw walge kleit ..."

Nii jutuſtas ta oma meeldiwal kombel.

Ning lapſed istuſid pärani awatud ſilmiga ja unuſtaſid koogid oma käes, ja mees istus ſealjuures ja unistas õnneliku naeratuſega oma eneſe muinasjuttu.

Ja üksi ei märganud ſeda taſaſt wärinat, mis oli proua Lili hääles. —

Oo, kuidas ta oli jälle noorenenud! Imetledes waatas proua Lili teda järgmiſeil päewil. Ta oli nüüd söögiaegadel koos naiſe ja lastega. Enne ſeda oli ta ikka oma toas laſknud laua katta, põhjuſeks tuues ajapuuduſt töörohkuſe tõttu. Nüüd jäi ta iſegi weel peale söögi lõppu mõneks ajaks lobiſema wõi juttu weſtlema. Ta istus ſiis oma naiſe wastas ja kõneles talle oma reiſi läbielamuſi wõi luges talle raamatuſt. Sageli peatus ta juttu keskel, ronis kõige nelja peal koos Heinziga mööda tuba ringi kui sõnakuulelik ratſahobu Edithile wõi laskis lapſi oma põlwel ratſutada ja õpetas neile kõikſugu mänge. Nii heledalt ja ſüdamlikult kõlas ta naer, nii lõbuſad ja poiſilikud olid ta tembud!

Lapſed aga särasid.

Kui põhjatu juur peab küll tema õnn olema, et ta meile niipalju wõib jelleſt ära anda! mõtles wäike naine. Sealſamas oli ta aga jälle äkki tõſine ja asjalik ning läks wabandades oma töö juure. Nii ütles ta wähemalt. Oli ta aga üksi oma toas, istus ta ſeal eneſeſſe ſüwenemult, surus käed tugewasti ſuletud ſilmile ja unistas õndſaiſt tuleweſkupiltideſt.

Täna peab ta wastus tulema wõi homme. Oo, kuidas ta ootuſes ſelle üle rõõmuſtas! Kas Annemarie küll oma õnne külluſes hõiſkab wõi kannab ſeda waikſelt ja sõnatult eneſes, nagu ſee oli tema loomuſes? Ja siis tahtis ta sõita — kõhwrid kõige wajalikumaga jeiſid juba walmis. Kuſagil tee peal nad kohtuwad ja sõidawad siis koos edaſi wäikeſe majani ſeal liiwaluidetel. Oo, ſee jällenägemine! Ja poiſs — kas ta juba naeratada mõistab? Kas ta juba warsti eſimeſi ſamme astub? Ta ei wõinud kanda enam oma õnne ja igatſuſt. Kuidagi pidi ta ennaſt kergendama. Ta läks kiirelt ſalongi ja istus tiibklaweri ette. Armas, kodune eelmäng, siis laulis ta wõiduritkalt hõiſates: „Nüüd oled ja minu ..."

Proua Lili istus kõrwaltoas ja parandas oma poiſil prantſuskeelſet tõlget. Imetledes waatas Heinz talle otſa.

„Ema, kuuled ſa? Iſa!"

Oo ja, ta kuulis! Lõpuni kuulis ta ſeda laulu, wõttis siis jälle oma lapſe pea ja surus ſelle tugewasti — tugewasti oma rinna wastu. —

Kui nad järgmiſel hommikul istuſid einelauas, tõi tüdruk posti. Härra Wagner wõttis tal kärſitult paki käeſt ja otſis kiirelt läbi kõik trükitooted ja ajalehed. Siis tõuſis tal äkki hõõguw puna näkku. Ta hoidis suurt walget ümbrikku käes. Kohe tõuſis ta ja lahkus jellega toaſt.

„Kuhu läheb iſa, ema?" küſis wäike Edith weidi haawunult, ſest iſa polnud tema küſimuſele mingit wastuſt andnud.

„Töötama, laps! Meie ei tohi teda ſealjuures ſegada!" ütles proua Lili surutud häälega.

Kui siis lapſed lauaſt lahkuſid, Heinz läks kooli ja Edith oma nurgas pildiraamatut uuris, istus ema käed rüppes ja ootas. Ta ootas weerand tundi ja weel rohkem. Siis tõuſis ta ja läks mehe juure.

Mees waatas talle kiwistunud ilmel wastu.

„Loe!" ütles ta ja ulatas kirja naiſele. Oli waid paar rida juure, energiliſe käekirjaga:

„Täida oma kohuſt, Heinz! Ma täidan oma! Ja tervita proua Lilit!"

Naine laskis kirja langeda. Mees istus samas wastas madalal diiwanil, käed surutud ſilmadele.

Nüüd pidi Lili midagi tegema — nüüd!

Ja ta wõttis kõik oma julguſe kokku, tuli pikkamiſi tema juure ja pani tal käe kaela ümber.

Mõned hetked hiljem tuli Mannerube kaldast üles, kuiwatades filedaks aetud nägu rätikuga. Chane pidi möönma, et ta oli ilus poiss, wäga kõlblik selleks, et panna süttima iga walge naise südant, rääkimata weel indiaani tütarlastest.

„Tere hommikut, Weymer", ütles ta ilma ühegi pingutuseta. „Loodan, et unustate selle, et ma eila õhtul rääkisin pisut rumalasti."

„Meeleldi, kõik on unustatud", wastas Chane lõbusasti. Ilmselt oli Mannerubet mõjutatud seltsimeeste poolt.

Sel hetkel hüüdis Slack:

„Siia, toit on walmis."

Seejärele pühendusid wiis meest söömisele, förmerändurile wäga tähtsale toimingule. Nad söid waikides, kuni kõik söödaw ja joodaw oli otsas.

„Mis teed ja täna, Bud?"

Mannerube tõusis üles ja pühkis oma suud.

„Sõltub täiesti laagri bossist", wastas McPherson aeglaselt ja waatas Mannerubele. Kuid see aumees ei mõistnud wihjet, kui McPherson pilk tõesti sisaldas wihjet.

„Te ütlesite kord, Weymer," jatkas Mannerube, „et ratsutate „müüriauku", kui pintsed on kokku ajanud ülejäänud ostetud mustangid."

„Jah. Kuid mis huwitab see teid?"

„Ka meie tahame minna kaasa ja aidata teil ajada hobuseid. Kuid mitte nii aeglaselt waid pisut kiiremini. San-Juani ülemjooksul on wihma tulnud, saame kõrgewee."

„San-Juanis on suurwesi, nii jutustas Toddy eila. Ma ootan kuni see langeb."

„See wõib kesta nädalaid."

„Ei huwita mind, kui kaua see kestab", wastas Chane. „Teie ei pruugi mind oodata. Ma wõtan mõne pintsee kaasa. Need ongi mulle armsamad kui teie!"

„Kurat wõtku!" surus Mannerube wälja, sattudes äkki raewu. Siis kargas McPherson juure, tõukas Mannerubele rusika wastu rinda ja surus ta tagasi.

„Holla, Bent Mannerube", ütles ta, ja ta hääle seisis imelikus wastolus ta talituswiisiga, „me ei waja mingit hääletoru. Mulle, Jimile ja Hodile walmistab tõelist lõbu oodata Weymerit. Meil pole midagi jüüia, ja me ei taha pealt waadata, kuidas ta teda oma rumalustega meie wastu üles kihutab!"

Teine peatükk.

Kui Chane peakelõunal tõi korrali suluit oma hobuse Brutuse, wooleldi taltsutatud mustangi, ja tuli siis laagrisse, oli Mannerube äkki kadunud. Sel ajal kui Chane saduldas oma hobust, tuli McPherson juure. Ta nägu näis olewat sama karm, pronksist mask nagu üha, ta pilk ei reetnud wähimatki, kuid kogu ta rühist wõis tunda weel mitte ammu kadunud ärituse jälgi.

Chane oli headüdamlikult sallinud wäga tihti selliseid waewalt warjatud nalju. Ta polnud pidanud endale alandawaks kohelda Toddy Nokini tumedafilmalist tütart tähelepanelikult ja sõbralikult — sõbralikkus, mida Mannerube armastas walesti mõista.

„Kuulge kord, kallis mees," wastas Chane, kes nüüd lõpuks kaotas kannatuse. „Sosie pole minu plika."

Mannerube naeris pilkawalt.

„Pah! Mormoon ei lase end petta, kui on tegemist naistega, olgu nad walged wõi punased."

„Ma olen kaua elanud mormoonide hulgas," wastas Chane külmalt. „Ja ma pole iial näinud, et mõni mormoon kõneles naistest solwawalt."

Mannerube'i pilk wankus hetke, kuid siis tuli uus ilme ta kahwatult särawatesse silmadesse.

„Squawi solwata!" ütles ta jämedalt. „See nõks ei kohuta mind."

„See pole mingi nõks," wastas Chane mõtlikult. „Sosie pole minu plika. Ja palun teid mitte enam teha wastawaid wihjeid."

„Ma ei usu seda, Weymer."

Chane astus kiirete, pikkade sammudega tema juurde. See pööre näis talle terectulnud.

„Te tembeldate mind waletajaks?"

Hetke walitses waikus.

Pinted märkasid, kui terawaks oli muutunud Chane'i hääl. Mannerube'i seltsimehed taandusid aeglaselt. Mannerube ise tegi kiire, raewuse käeliigutuse, päris waistlikult. Siis walitses ta end. Äkiline tagasihoidlikkus paistis ta ilmest, kuigi see näis sama jultunud nagu wareugi.

„Miks ütlete siis Sosie isale, et ta ei laseks tütarlast minu lähedale?" ütles Mannerube, põigeldes kõrwale Chane'i otsese küsimuse eest. „Ta on squaw, talle on üks walge sama hea kui teinegi."

„Sosiele meeldiwad walged — nagu kõigile indiaani tütarlastele", wastas Chane. „Nad on lihtsad, primitiiwsed inimesed, kõrwe lapsed. Ning seepärast häwib neid nii palju — meeste kaudu nagu teie, Mannerube!"

Mannerube muutus pisut kahwatuks. Ta näis end waewaga walitsewat. Ta silmad läikisid eredalt tulewalgel.

„Mulle jutustati teist Bluffis, Chane", surus ta põlglikult wälja, „ja nüüd ei kahtle ma enam selles, kas see on tõsi wõi mitte."

„Mida siis jutustati?"

„Et teie olite kellegi navajo squawi mees."

Chane naeris selle absurdse loo üle ja wastas:

„Ei, ma pole iial olnud abielus navajoga. Kuid teate, mis ütlen teile. Ennem teen tütarlapse nagu Sosie oma naiseks, kui kohtlen teda nii, nagu teete seda teie ja teietaolised."

Mannerube silmitses Chane'i: tähelepanelikult ja ettewaatlikult.

„Noh", ütles ta lõpuks, „ma kohtlen Sosiet nii nagu see mulle sobib."

LISA

„Meeleldi, minu poiſs! Ja nüüd maga hästi!" Ta filitas pojal üle palgede ja pöördus minekule.

„Ema!"

Nii imepehmelt ja kõhklewalt oli poiſs seda hüüdnud, see suur, metsik poiſs.

„Mis on?"

Ta punastas nagu wäike tüdruk.

„Silita mul weel kord üle näo. Sul on nii pehmed käed!"

Wõõras, ialgi weel mitte tuntud õndsus läbis proua Lili. „Minu laps," ütles ta taſa ja suudles teda. „Minu magus, armas laps!"

Siis läks ta, ja waikne sära lebas tema kitſaks muutunud näol. Ühel päewal otſis proua Lili oma mehe ta töötoas üles.

Imestades waatas mees talle wastu, tõusis aga kohe ja lükkas talle tooli lähemale ſellise rüütellikkusega, mida ta oma naiſele osutas ſest ajaſt, mil ta jälle tagaſi oli. Proua Lili tundis ſel puhul ikka waikſet ning mõnuſat walu.

„Heinz!" ütles ta, kui ta istus oma mehe wastas. „Kas pole tõſi, ja oled wäga õnnetu?"

Mees lõi ſilmad alla ja mängis oma paberinoaga.

„Ma pole oma kohustuſi wist õieti täitnud?"

„Siiski, Heinz, ſa täidad neid piſiasjuni. Kuid see on ka kõik!"

Mees waatas talle ebakindlalt otſa.

„Uſud ja, et ma ei tunne, kuidas see õhk ſiin ſind maha rõhub?" kõneles naine edaſi. „Uſud ſa, et ma ei tea, et ſa ſeepäraſt terwed ööd koju ei tule — kõikſugu meelelahutuſi otſid, et iſeennaſt unustada? Heinz, oleme ometi ausad üksteiſe wastu!"

„Mikspäraſt ja ſiis puudutad ſeda?" ſoſistas mees hääletult.

„Seſt, et ei wõi ſind kannatamas näha. Seſt, et tahan ſind aidata!"

Waikne, peaaegu iirooniline naeratus libiſes üle mehe näo. „Sa uſud eneſeſt liig palju, Lili!"

„Ma olen nii ſageli kõigeſt ſelleſt mõelnud!" kõneles ta edaſi, mehe märkust tähele panemata. „Olen loonud eneſele uue ilma oma lastes. Ma olen õnnelik ja tahan, et ka ſina õnnelikuks ſaaksid. Ma annan ſind wabaks!"

Surmawaikus oli toas. Liikumatult istus mees ja waatas waid ükſiſilmi naiſele otſa.

„Jaa!" kordas naine sügawalt hingates. „Ma annan ſind wabaks!"

„Lili!" ütles mees waewaga ja haaras oma kaelaſt, nagu peaks ta lämbuma.

Naine naeratas.

„Lapſed pead ja igatahes mõlemad mulle jätma..."

Wärin läks üle Heinz Wagneri näo.

„Ma tean, see on ſul raske, Heinz! Kuid mõtle järgi, millega ſa wahetad!"

Mees naeratas lühikeſt, päikſeliſt naeratuſt.

„Ja ſiis — ma ſaadan nad ſulle paar korda aastas. On nii õige?"

Aeglaſelt ja raskelt noogutas mees, nagu unistaja.

„Minu waene, armas Heinz!" ütles ta aralt ja kurnalt.

Mees tõmbas ta käe alla ja waatas talle ſilmi. Ja ſiis ſuudles ta teda metſikult ja täis ahastuſt.

Nii mõnigi ſupelwõõras, kes jalutas hilisſuwel läbi Neero-oru, oli rõõm waadata wäikeſt gruppi, mis igapäew jeiſis tiigi kaldal ja tulekalu jöötis. See oli lapſetüdruk. Ta kandis walgesſe riietatud poiſikeſt käewarrel. See oligi põhjuſeks, mikspäraſt nii mõnigi jalutaja naeratades ſeal jeiſatas, mikspäraſt nii mõnigi noor naine igatſewalt õhkas. Laps järas terwiſeſt — ümarpalgeline — nägu nagu kuu ja weri — ſuured, naerwad ſügawmuſtad ſilmad ja ſamaſuguſed muſtad juuksekäharad. Wanainimeſeliku targa pilguga waatas poiſs leiwaraaſutestele järgi, mida ta hoidja wiskas wette. Ja kui ſiis kuldkala ſelle järgi ahmis, ſiis tõstis ta käekeſed ja hõiskas terweſt kõriſt.

„Kuidas on ta nimi?" küſis keegi wanahärra pika walge habemega, ſealjuures filitades poiſi käharpeakeſt.

„Joachim!" ütles hoidja, mitte wähe meelitatud ſelleſt tähelepanuſt, mida tema armſamale üldiſelt osutati.

Wanahärra pani sõrme lapſe pehme, ünnumarguſe lõua alla, laskis lapſel oma jalutuskepi pidemega mängida ja ütles:

„On see üks piltilus poiſs! Kellele ta kuulub?"

Enne kui tüdruk ſai wastata, tõstis wäike käekeſed ja hõiskas ning wadistas mõiſtmatut juttu.

„Sealt tulebki armuline proua! Laps tunneb teda juba kaugelt", ütles hoidja ja terwitas lühidalt, et minna käskijannale wastu.

Wõõras istus pingile ja ſilmitſes tummas imetluſes, kuidas wäike Joachim rabeledes ja hõiſates käekeſed ilusale naiſele wastu ſirutas.

See oli ſelle lapſe ema! Milline wastolu! Ditſew ja hõiskaw laps, kelle iga liige oli täis ülewoolawat eluröõmu — ning suur, jale, peaaegu kõhn oli ema. Nägu nagu marmoriſt raiutud, pärani awatud ſilmade tagapõhjal tumm eiteheide. Milline wastolu!

Naine suudles laſt ja jättis ta oma käſiwarrele. Pikkamiſi kõndis ta mööda puiestiku teid ja pöördus ſiis von Bergdorfi willa poole.

„Sa ei peaks rasket laſt mitte nii kaua käel hoidma, Annemarie!" nende sõnadega wõttis teda majahärra ukſel wastu. „See waewab ſind liiga!" Ja ta wõttis lapſe lapſe oma ſülle ja kallistas teda.

Annemarie ei wastanud ja pöördus wäſinuna tubadesse. Härra von Bergdorf leidis ta oma tubadeſt teiſel korral, kuhu ta peale tagaſitulekut oli jälle elama aſunud. Iſa oli küll oma ſurnud naiſe uhked ruumid talle elamiſeks määranud, kuid tütar oli ägedalt ſelle wastu.

„Jäta mind waid ſiia! Siin olen ma oma õndſamad unistuſed eluſt unistanud. Siin tunnen end olewat kodus!"

Ta waatas oma elutoa nurgaſt üles Necromäe poole.

Iſa läks ta juure ja ſuudles teda.

„Kas meie ei läheks täna õhtul kontſerti?"

„Ei!"

„Aga laps, ma palun ſind, wõta end ometi kokku! See ei lähe enam nii edaſi! Sul peab meelelahutuſt olema!"

„Mitte nii kaua kui olete minu laagris!" wastas Chane. „Ma pole palunud teie abi ega jeltsi. Kumbki ei meeldi mulle. Wõtke oma hobused ja pakid ja käige kuradile, pronto — ruttu!"

„Ma mõtlen selle üle täna ööse! järele", wastas Mannerube jultunult.

Ta häbematu eneseksindlus äritas Chane'i rohkem kui ta solwamised. Pealeselle nägi ta wäga hästi Mannerube kolme seltsimehe pinewaid ilmeid. Ühel waremal juhul, kui Chane oli laitnud Mannerube talituswiisi, olid nad naernud ja nalja heitnud. Nüüd oli nende rüht teistsugune. Siin ei klappinud miski.

Chane uskus teadwat, et need neli meest olid liidus. Kuid sanuti mõistis ta mingil kontrollimatul wiisil, et nad olid täiesti teadlikud ta isiku ja kuulsuse suhtes. Chane'i ülsildane eluwiis, ta rüüstlilik wäljaastumine kaitsetute indiaani tütarlaste kaitseks, ta kõwa rusikas ja kiire rewolwer ei äratanud mitte wähest aukartust ta ees Utahi ja Newaada metshobuste jõõdamail.

„Arwan, teie ei waja mu nõu, Mannerube. Kuid ma ütlen teile — ärge laske end tabada Sosiega!"

Chane waatas Mannerubele silmi, sama mõtlemapanewa energiaga, mis oli iseloomustanud ta sõnu. See oli hetk, mil tema ja selle endanimetatud mormooni wahele tekkis kustutamatu wiha.

Chane katsus wälja saada, mida tal oli oodata sellelt mehelt. Ja ta esimene mulje osutus õigeks: Mannerube polnud see, kellena ta end esitles, ning ta oli kardetaw. Warem wõi hiljem langeks otsus. Chane'ile oli see ükskõik, millal ja kui ruttu see tuli. Ta oli nii mõnegi armsa aasta weetnud karmide meeste seas lahtisel karjamaal, ja see polnud kuigi töenäoline, et ta laseks end üllatada. Siiski — kui ta pöördus minekule, waatas ta jõuku wargsi silmanurgast. Ta wiis oma waibarulli pisut eemale metsa jämeda seedritüwe juure, kus öised warjud olid eriti tihedad ja sügawad.

Mõnusalt waipadesse mässitud, sirutas ta liikmed wälja, kuid uni ei tahtnud kohe tulla. Ta mõtted hakkasid rändama.

Nood teised mehed, kes temaga olid liitunud! Iga päewaga ja eriti Mannerube tuleku järele olid nad muutunud talle üha ebameeldiwamaks. Nad nimetasid endid Jim Horn'iks, Hod Slack'iks ja Bud McPherson'iks — nimed, mis siin metsas midagi ei tähendanud.

Chane polnud lõunapool San-Juani jõge kuigi hästi tuntud, kuna ta oli seal olnud waid üksainus kord. Tolkorral oli ta navajode juures hobuseid küttinud. Pinteseid ei tunnud neid mehi, ja see oli iseendast juba wäga kahtlustärataw. Horn ja Slack ei osutanud erilist iseloomu tugewust, kuid McPherson oli näidanud end mehena täis imeteldawat energiat ja wahwust. Kui ta ei olnuks nii kinnine, nii waritsew ja ilmselt tegew oma salajaste mõtetega, siis wõinuks Chane leida temas meeldiwust.

Sahe tuul oli waibunud. Nimult wahetewahel lõhises kerge kahin läbi seedrite, kuni saabus ükskõlde kõrwe waikus. Tasa sosistas oja, putukad laulsid oma melankoolseid wiise, wiise, mis weel rõhutasid metsikuse tohutut surmawaikust.

Chane uinus.

Ta ärkas koidu ajal, kui just päew hakkas saabuma. Septembriõhk oli järsult külm.

Chane jäi lamama, kuni kuulis mehi laagritule juures end liigutawat ja rautamata kahju plagisewat kiwisel pinnal. Siis tõusis ta üles, tõmbas saapad jalga, haaras oma kuue ja läks laagrisse. Ta sadul ja pakid lamasid ühe seedri all. Ta wõttis pakist oma rewolwriwöö, mis sisaldas Colti ja padruneid, ja pani endale ümber. Ta oli senini seda harwa kannud.

Kaks pinteset oli tolnud, nad istusid oma mustangidel ja ootasid, et neid kutsutakse hommikueinele. Kolm meesteset olid tegewuses — Slack tampis tainast, Horn tuli täie weepangega ja McPherson lõikas lambaliha. Kiire pilguga nägi Chane, et Mannerube oli oja ääres ja pesi end.

„Holla, Weymer, teie indiaani sõbrad on nagu tawaliselt tulnud hommikueinele", tähendas Slack kuiwalt.

„Seda ma näen", wastas Chane sama kuiwalt. „Näib olewat laialt lewinud harjumus — tulla minu juure sööma!"

McPherson waatas Chane'ile, ja ta terawates silmades oli imelik, tuhm sära. Ta polnud nii noor kui ta seltsimehed. Ta näojooned kõneles! metsiku elu kogemusist selle kõigis kujudes, ja pruunid, kõhnad palged, karm lõug, kortsus laup näisid olewat maskiks, mis warjasid ta mõtteid

„Ah! Teil on raud wööl", ütles ta pilguga Chane'i rewolwrile.

„Jah, siigispäewad muutuwad jahedaks."

Slack puhkes waljult hirnuma, ja Horni tume, waikne nägu moondus laiaks irwituseks.

„Mis on teile sisse läinud, poisid?" ütles McPherson pisut terawalt. „Mis on siin naeruwäärset — kui mõni mees tuleb äkki tulerauaga wööl laagrisse!"

Siis rändas ta läbitungiw pilk tagasi Chane'ile.

„Weymer", jatkas ta aeglaselt, „arwan, teie ei ole kuigi sõbralikult häälestatud Mannerube wastu. Ja ma pean ütlema, et ma ei saa seda teile pahaks panna. Mis ta eila õhtul ütles, polnud kerge seedide. Ma ütlesin talle seda. Ta ei käitunud sugugi gentelmenina, kui mõtelda, kui kaua ta on istunud teie laagritule juures. Noh, ma usun, tal on selleşt kahju ja tal pole wist eriliit tahet sattuda teiega tülli."

Põgusast pilgust McPhersonile jatkus, et Chane weendus, et see mees oli kawal kui rebane. Ta ilmes awaldus liiga selgesti ta sõnade tõeline sisu. Chane'ist wähem teraw waatleja lasknuks end selleşt leewendada ja ümber häälestada. Kuid Chane oli oma elus selleks liiga palju tunnud ja mõtelnud, et lasta end nii kergesti petta. Nendelt meestelt polnud midagi head oodata.

„Mina," wastas ta pisut pilkawalt, „mina e i o t s i iial tüli, McPherson — kuid ma olen harjunud enda ette ja eriti enda t a h a waatama!"

„Ah!" hüüdis teine ja painutas üle oma töö.

Eraambulatoorium

(end. Ambulatooriline Kliinik Viru 23)
asub nüüd

Tartu mnt. 12

(sissekäik Reimanni 30).

Valmisriiete suuräri

K/m. „ERPE"

Tallinn, Viru 22, tel. 446-94.

omab suurima ja täiuslikuma valiku daamide ja härrade hooaja üliriietest

Riigi- ja omavalitsusteenijaile müük orderite järele

Iga katsetamine läheb kalliks.

Teadlik jahimees tarvitab ainult tuntud

püssirohtu

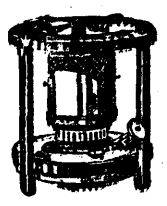
WOLF & Co., Walsrode,

Kuld Põder, Hunt ja **Karu** plekkpudelites.

AINUESINDAJA:

K.-M. LIER & ROSSBAUM

Viru tänav nr. 7, telefon 433-34
479-79

Sobiv jõulukink!

Kahinata petrooleumi- gaasi keetja ja ahi

HEIDENIA

on kõige odavam ja moodsam.

M. URBANI & Ko TALLINN Rataskaevu 22

Moodsaim daamide ja härrade juuksetöötus „Alvya"

on üle viidud mugavatesse ruumidesse

Tartu m. 12 (tel. 310-75)

(Sissekäik Reimani tän.)

Uute ruumide tutvustamiseks oleme hinnad soodustanud orig. „Wella" lokid 2—4 kr. pealt.

Palume külastada!

Teadaanne

Iga päev

teritatakse habemenuge,

küüre ja muid teraplistu

optikaäris **AUG. AMOS**

Tallinnas, Pärnu mnt. 10 (end. Jaani tän.) linna **apteegi kõrval**

ESTONIA TEATER

Neljapäeval, 10. detsembril, kell **pool 8** õhtul
Varssavi Ooperi primadonna (koloratuur sopran)
Eva Bandrovska-Turska
ja
Läti ooperitenori
Leonid Zachodnik'u
ainsaks külaskäiguetenduseks
„Traviata"
G. Verdi ooper 4 vaatuses. Violetta osas külalisena **Eva Bandrovska-Turska.** Alfredo osas külalisena **Leonid Zachodnik.**
Pääsetähed Kr. 3,— kuni 30 s.

Reedel, 11. detsembril kell **pool 8** õhtul
8. korda
harilikkude hindadega
„Niakamõe naised"
Hella Vuolijoe näidend. Prolooog ja 4 pilti.
Pääsetähed Kr. 1.50—20 senti.
Teatri kassad avatud kella 12—4 p. l. ja õhtul kella 6-st peale 9-ni.

Draamastuudio teatri ringreisid

„Abahalge"

J. B. Molière'i komöödia 3 vaat.
Nälitejuht — Paul Sepp.
Lavapildid ja kostüümid — N. Mey.
Dekoratsioonid — Pärn Raudvee.
Narvas — neljap., 10. dets.
Vaivaras — reedel, 11. dets.
Erra-Liival — laup., 12. dets.
Kivilõlis — pühap., 13. dets.
Mondas — esmasp., 14. dets.
Kadrinas — teisip., 15. dets.
Etenduste algus igal pool kell 8 õht.

Tallinnas

(Saksa teatri ruumes)

Laupäeval, 12. detsembril kell 7.30 õhtul
„Kuningal on kõrm"
A. H. Tammsaare näidend 3 vaatuses (4 pildis).
Nälitejuht — Ruut Tarmo.
Lavapildid — Pärn Raudvee

Noorsooteater

Pühapäeval, 13. detsembril kell 14.30
„Vurlmehed"
V. Muigo dramatiseering (7 es pildis). R. Janno samanimelise noorsoojutu järele.
Nälitejuht — Paul Sepp.
Lavapildid — Pärn Raudvee
Kassa avatud kella 11—1 e. l. ja 5—8 õhtul.

TOMLIST-TEAATER

Neljapäeval, 10. detsembril
kell 8 õhtul
3. korda
harilikud hinnad
„Othello"
William Shakespeare'i tragöödia 5 vaatuses.
Pääsmed 20—125 sendini.

Reedel, 11. detsembril
kell 8 õhtul
82. korda
üldhinnad
„Tagahoovis"
Andres Särevi dramatiseering O. Lutsu novelli järele 5 pildis.
Pääsmed 25 ja 40 senti.

Laupäeval, 12. detsembril
kell 8 õhtul
12. korda
harilikud hinnad
„Kirves ja kuu"
M. Raua näidend 3 vaatuses. 6 pildis.
Pääsmed 20—125 sendini.

Pühapäeval, 13. detsembril
kell ½3 p. l.
49. korda
üldhinnad
„Tütarlaps tänaval"
R. Töröki ja T. Emödi lugu vahelauludega 5 pildis.
Pääsmed 25 ja 40 senti.
Kassa avatud iga päev kella 12—4 päeval ja 6—8 õhtul.

Kõiki daame,

kellel lokid hästi ei püsi, palun külastada meie äri. Hästi püsivad soengud, elegantsed ja püsivad vesitainetud, priima maniküür ja pediküür, juukse värvimine, elektri- ja aurulokid.

Hinnab soodsad.

Salong „Frederick",

Mere 1—10. Telef. 436-45.

R. E. F. — RAADIO

Harju 34—1.

Ainult meie juures ostate raadioaparaate kõige soodsamate tingimustega; — võimaldatud ka järelmaks,

Tallinn, Harju 34—1,
Telefon 461-33.

VERONIKA

Uus, moodne TUALETTSEEP, milline oma headusega kõiki vaimustab.

KAWE Rose Marie ŠOKOLAAD

Soovin osta

õmblusmasinat.

Pakk. ühes hinna ja kirjeld. saata Rohu 19 — 6, Tallinn.

Daamidele

Kohale jõudnud uuemat tüüpi elektri-aurulokiaparaat suurte rullidega ja välismaa õliga. Elegantsed vesilained, püsivad langilokid, maniküür jne. S. Roosikrantsi 15.

Valmisriieteäri „TUGEV"

Harju 39, tel. 469-84.

Täiuslik valik moodsais mustreis naiste ja meeste üliriideid kõigile kättesaadavate hindadega.

järelmaks võimaldatud. Tellimiste vastuvõtmine.

Osakond Pärnus, Tallinna mnt. 5-a.

P-ü „Tugev".

LASTE-IHU.

Vasenol

JALA PUUDER.

VÄLM: VASENOL WERKE · LEIPZIG · FIL. NO 42456

Kestva lisateenistuse

leiavad mõlemast soost isikud huvitavate uudis-artiklite tutvustamise ja tellimiste kogumise alal. Töötada võib igal pool. Lähemaid teateid saadab F. M. Wõru, Wakfati pk. 1.

---

sest „Uudislehe" on iga asi huvitav.

Kõik loevad „Uudislehte" ja Rutake „Uudislehe" tellimisega.

Teie olete lugenud palju huvitavaid romaane . . . kuid kindlasti mitte veel
kuulsa
ungari kirjaniku
Mór Jokai
suurromaani

Armastuse narrid

See 312 leheküljel. raamat maksab ainult 60 senti.

Pealadu „Uudislehe" talituses, Tallinn, Rataskaevu 9. Raamatu hinna võib saata ka postmarkides, aadressil „Uudislehe" talitus, Tallinn, Rataskaevu 9

Kolm kindlas teenistuses noormeest

tutvukski

iseseisvate, jõukamate prl. eht pr. kauni ja mugava kodu loomiseks. Foto soovitaw, mitte nõuetaw. Kirjad sst. „Sullivan 25", „Cavallini 24", „Beruggio 25" all.

Preilid!

Noorus kaob lennates, aastad möödawad, ajamerre walguwad, Miks lasta elu ilusamaid aegu jäljetuna igaühel möödudа, kui võime tutwuda. On teil tahet, siis kirjutage: Peipalu p.-ag. „ЗОЯ", „РЖО".

Kolm sinisilmalist neiut soowiwad

tutwust

korralikkude härradega. Kirj. sst. „A", „B", „C".

Tütarlapsed!

Kui teid waewab üksildus ja soowite tutwust, siis palun sulestage kahele elurõõmsale noormehele. Foto soowitaw. „Ats 18" ja „Ants 19". Haapsalu, Sadama t. 3.

Halloo, preilid!

Igaühes sipleyad poisslapsed soowiwad teiega tõsist tutwust. Kirjad: Kuimetsa p.-ag., Waapere p.-gg. „E. 20", „A. 18", „J. 17", „H. 22".

Kuulutamise sedel

„Uudislehte" loetakse väga palju, sellepärast on „Uudislehes" kuulutamine suure mõjuga. Lugejad võivad kõigesiewate sedelitega „Uudislehes" kuulutada väga suure hinnasoodustusega. Koguge neid sedeleid! Iga sedel arvatakse 5 senti väärilliseks ainult siis, kui juurde on lisatud 2 senti iga sedeli kohta rahas või markides. Kellel sedeleid ei jätku vajalikul arvul, see võib maksta puuduva osa rahas või markides.

10. detsembril 1936 | Uudisleht | Nr. 197 (1450)

Johannes Mäll „röövlisaare" raskekaalu poksimeistriks

Et eestlast leidub laia maailma kõigis kaartes, on igiwana tõde. Mitte noorem tõde pole aga see, et paljud „kaugetele randadele" siirdunud eestlased on pannud endist rääkima suuremad rahwahulgad, kui seda on kogu wäikse kodumaa elanikkond.

Eeskätt spordiliud saawutused on olnud wahendiks, millega paljud wäliseestlased on pannud enesest rääkima määratuid rahwahulki. Weel pole ununenud Bob Põberi poksimatshid Ameerika pinnal, samuti pole täielikult unustusse kadunud Walter Palmi ruskawõidud sadade tuhandete pealtwaatajate ees.

Aga eesti ruskate olümpiawõidu-särale, äsjase Balti turniiri wõidukõminatele tuleb rõõmustawal kombel lisa koguni kaugelt wäljaspoolt kodumaa piirc. Johannes Mäll tuli raskekaalus Korsika saare poksimeistriks! See on wärskeim spordiuudis wäljaspoolt.

Korsikast pole me kuulnud palju. Wast ainult niipalju, kuidas seal röövlid tegid imetegusid, mille wastu walitsuswõim oli jõuetu. Weel aastat 4—5 tagasi kõneles kogu maailma ajakirjandus sellest, kuidas üks röövlipealikuid oli rahwa keskel wõitnud enbale otse legendaarse sangari kuulsuse.

Nüüd ühe eesti poist kanged ruskad on tõusnud saare kõigi kaalude kõige kõrgemale tugewusastmele.

Meie spordiringkonnad tunnewad küll hästi Alfred Mälli, meie kordnikust keskkaalu tõstemeistrit, aga Johannes Mällist ei teatud seni õieti midagi. Laseme wastseset Korsika poksimeistrist kõnelda ta wennal, meile kõigile tuntud Alfred Mällil.

„Kuigi Johannes on minust wiis aastat noorem, tal on seljataga mitu korda kirjum ja seiklusrohkem minewik kui minul," jutustab A. Mäll.

„Nahutu, reisihimuline weri awaldus wennas juba lapsepõlwes. Isaga koos tuiskas ta juba poisikesena läbi „pool maailma", nagu ise armastas ütelda. Pärast kaitsewäe sundaja teenimist ta lühikest aega pidas Kaasani ja Imanta tän. nurgal pagariäri. Aga äri oli tal nagu ajutiseks ajawiitewahendiks. Ühe silmaga ja kogu hingega sihtis aga üha „kaugete randade" poole. Enne kaitsewäkke minekut oli ta läbi rännanud juba Inglismaa, Prantsus-, Saksamaa, Soome, Rootsi, Hollandi — ühe sõnaga, enamiku Euroopa riike. Aga ka osa Põhja-Aafrikast.

Nagu mulle saabunud kirjast nähtub, on wend nüüd otsustanud — wõib olla jälle ajutiseks — asuda elama Korsikale. See kuulub teatawasti Prantsuse walitsuse alla. Nüüd ta siis seal puristab oma rusikatega..."

„Tegeles ta ka kodumaal olles spordimisega?"

Meie tõstemeistri wenna poksikarjäär. — Pagarileti tagant „kaugetele randadele". — Juba poisikesena ta rändas läbi „pool maakera". Mida kirjutab J. Mäll? — „Elu on siin ilus, aga kallis!" — Apelsine wõta puu otsast ja söö ... — Korsika rikkaim mees J. Mälli manageriks. — „Kas tahad ka tulla?"

„Püüdsin teda sellele mõjutada, sest poisil oli tore atleetlik keha ja kõik eeldused areneda wäljapaistwaks sportlaseks. Nokitses siis poksida ja maabelda üksnes oma lõbuks, wõistlustele aga ei tulnud. Treeninguil oli ta üks wirgematest poistest. Poksisaladusi õppis Kalewi poksikursustel."

„Mida ta siis sealt „röövlisaarelt" kirjutab?"

„Olge lahked, kiri siin, eks lugege!"

Johannes Mäll kirjutab Alfred Mällile:

Bastia, 30. XI. 36.

Olen praegu Korsika saarel — Wahemeres. Sattusin siia täitsa juhuslikult. Ei kahetse, et olen siin. Ilmad pole just kõige paremad — sajab wihma — kuid on siiski soojad. Apelsinid selle eest walmiwad parajasti jõuluks, nii et wõta puu otsast ja söö. Oleme siin kahe eestlasega. Teine töötab siin wiis aastat, kuna mina alles kolm kuud. Töötan siin ühe chituse juures, pidades aednikuametit. Istutan palme, roose ja lõike siitmaa prahti. Saan 9 krooni päewas palka Eesti raha järele. Sellest kulub 3 kr. 50 senti korteri ja söögi peale, sest elan hotellis. Muidu elu on siin kallis, kuid palgad selle eest ka ilusad. Lihttööline saab wähemalt 5—8 krooni päewas Eesti rahas.

Ainuke wiga, et töölubasid on raske saada ja ei saa peaaegu üldse. Mina loodan siiski saada, sest olen siinsete sakstega heas wahekorras sellepärast, et teen kõwasti sporti, ja nimelt poksin. Tegin siin ühed poksiwõistlused kaasa, mis olid kuulutatud wälja Korsika meistriwõistlusteks. Tulin raskekaalus esimesele kohale, wõites senist mitmekordset Korsika saare meistrit teisel ringil puhta knockiga.

Hiljem saadan sulle ajalehtede wäljalõiked ja pildid, sest praegu ei tea ma sinu õiget aadressi. Nii olen ma kuulus mees üle Bastia linna. Bastia on wähe suurem meie Tartust ja poksiklubi president kõige rikkam mees Bastias, kes lubas mulle tingimata tööloa ja hea töö anda.

Johannes Mäll

Praegu niipea ei kawatse edasi sõita Argentiinasse, nagu warem see mul kawas oli, ainult kui see sõda liiga ei kipu tegema, sest ta on siin pagana ligidal.

Tahtsin ka korra weel Hispaaniasse minna waatama seda mõlu, aga sõbrad keelasid ära.

Elu siin Korsikal on päris ilus, ela kui wanasjumala seljataga. Kas tahad ka tulla? — saadan sulle raha. Siin saad sa korralikult harjutada ja apelsine süüa. Terwitades wennas.

Jällegi uus saadetis
moodsaid villasaid ja siidi
kleidiriideid
kohale jõudnud. - Odavad hinnad
Jälgige vaateakent. Jälgige vaateakent.
Riidekauplus
B. Volga & H. Palm
Tallinnas, Valli 8
ümbernimetatud
4 Pärnu mnt. 4

Rootsi poksijad said Londonis peksa

Kaheksa paremat Rootsi amatöörpoksijat wõistlesid Londonis Inglise paremate ruskameestega. Rootslastel puudus aga põhjus rõõmustamiseks. Nemad kaotasid peagu täiel rindel.

Kärbeskaalus rootslane H. Larsson lõi knock-outi inglase Russelli. See oli wõistlusõhtu ainus k.-o. ja ühtlasi oli ka H. Larsson ainuke rootslane, kes inglastest wõitmata jäi. Kuke-kaalus wõitis Salmon (Inglise) Cederfeldti ja sulgkaalus alistus Lundgren (Rootsi) Growesile. Kergekaalus Kolla Stepnlowi riwaal Agren wõitis eelwõistlusel inglase Butleri, kuid kaotas hiljem Simpsonile. Kerge-keskkaalus H. Pettersson (Rootsi) kaotas kohe Nobelsonile. Keskkaalus G. Borg. Rootsi, wõitis eelwõistlusel Harringthoni, kuid kaotas hiljem Knigthile. Poolraskekaalus Shawyer (Inglise) wõitis kohe O. Anderssoni, samuti raskekaalus Hunter (Inglise) O. Tandbergi.

Kümnest peetud wõistlusest wõitsid inglased seitse ja kaotasid kolm. Inglise ja Rootsi paremate-waheline wõistlus lõppes 7:1.

Huwi Londonis wõistluse wastu osutus wäikeseks. Albert Hallis oli ainult 3000 pealtwaatajat.

Valmistage jõulurõõmu!
Sobiva kingi leiate
Fotoäri Ernst Feldt'ilt
Vanaturg 6

O. Käpp abiellus uuesti

New Yorgist on saabunud kiri, milles teatatakse, et meie omaaegseid parimaid maadlejaid ja Amsterdami kuldmedalimehi Oswald Käpp on nüüd uuesti abiellunud. Tema wäljawalituks on meie praeguse tegewmaadleja E. Punsepa õde, kes omakorda oli waremn abielus maadleja A. Teearuga.

Noorpaar elab New Yorgis, kus O. Käpp on pagariks. Mees tegewat weel praegugi kaasa maadlustel, kuigi enam mitte sellise agarusega, nagu warematel aastatel. Üldiselt teatawalt oli O. Käpp meie ainsaks maadluse-esindajaks ka Los Angelesi olümpiamängudel, kus ta aga ei suutnud korrata sama edu, nagu Amsterdamis kuldmedali wõitmisega.

Ameerika eestlased toetawad Lurichile mälestussamba püstitamist

Lurichi mälestussamba komitee pööras ka Ameerikas elawate eestlaste poole toetuse saamiseks ettewõtte tewstamiseks. Nüüd on New Yorgi Eesti Selts teatanud, et korraldab lähemal ajal kaks pidu, mille puhas sissetulek antakse komitee käsutusse. Samuti korraldatakse korjandus.

Ameerika eestlast wõib meie seltsidele seada suureks eeskujuks, sest meil on seni wõrdlemisi wähe reageeritud kõigile ülesskutsetele Lurichi mälestussamba ehitamiseks raha anmetamiseks.

Karikatuurileht juubeli puhul

Seoses Kalewi juubeliwõistlustega maadlusest kirjastab selts rasi ustiku ajakohase erilise wäljaande, mis tõotab tulla hoopis erinewaks meie tawalisest wäljaannetest juubelite puhkudel. Ta tuleb n. ü. karikatuurileht karikatuuride ja joonistega seltsi tegelastest ja tegewsportlastest. Wäljaanne ilmub laupäewa õhtuks.

„Uudisleht" toob kõik uudised, mis sündinud kodumaal või laias ilmas

Karklin—Bietags uuesti!

Wiljandis wõitis Bietags, kuid rahwa waigistamiseks kuulutati tagajärg wastupidiselt. — Üllatusmehi prowintsist. — Kas ka Neo Bietagsi wastu? — Ka Palusalu lööb kaasa, kui arstid talle täna annawad selleks loa!

Kalewi 35 a. juubeliwõistlused maadluses, mille korraldamisest waremalt puhkubel mitmel korral juttu olnud, peetakse nüüd eelolewal nädalawahetusel, s. o. laupäewal ja pühapäewal. Wõistlused peetakse Kalewi oma wõimlas, kuigi seejuures riskitakse, et suur osa pealtwaatajaid jääb ukse taha. Kalewi wõimla mahutab maksimaalselt 400 inimest, neist paarsada istekohtadele. Nii et kes tahab endale kindlustada sissepääsu, see lunastagu pääse eelmüügilt, mis on v.-ü. „Estos".

Wõistlused korraldatakse rahwuswahelistena ning ainult wiies kaalus. Ära jäänud nimelt kärbes- ja kergekaal, milliste kaalude parimad mehed lööwad kaasa wastawas raskemas kaalus. Ühtlasi korraldatakse wõistlused ainult walitud meestele, misjuures nõrgemad matshid peetakse pühapäewa lõunal. Kõik see garanteerib suuremat huwi wõistluste wastu, ning ühtlasi on wälditud nende tüütuseni pikakswenimine.

Peahuwi lasub raskekaalul, kuigi ka ülejäänud neljas kaalus on kõwa konkurents. Raskekaalus on praegu faworiidiks lätlane Edwins Bietags, kellele hammast ihub eeskätt meie N. Karklin. Wiimati wõistlesid mõlemad Wiljandis. Matshi wõitis tegelikult Bietags — 2:1, kuid publiku tormikal protestimisel kuulutati hiljem wõitjaks eestlane. Protokollis on aga wõitjana märgitud lätlane. Nüüd tahab Karklin sisuti tõestada oma paremust. Wõimalik on weel, et raskekaalus wõistleb kaasa ka A. Neo, kellel Bietagsiga õiendada olümpiaarwed. Ka Karkliniga on Neo treeningul teinud tasawägiselt, nii et Kalewi wõistlustel on tegelikult kõos kõwa trio — Bietags—Karklin—Neo, misjuures selle trio kwartetiks mundab A. Wiikmäe, kes eelnimetatutest pole halwem mees. üllatust loodetakse tartlaselt Kotkalt, kes N. Kursmani arwates on Palusalu kõwemaid järeletulijaid.

Sensatsiooniks kujuneks weel K. Palusalu kaasalöömine, misugune wõimalus sõltub arstide otsusest. Palusalu on paranenud ja üks arst olewat isegi luba annud wõistlemiseks. Täna selgub lõplikult, kas Palusalu wõistleb.

Poolraskekaalus wõistleb kindlasti kaasa O. Luiga. Kui Neo läheb raskekaalu, siis jääwad Luiga peakonkurentideks lätlane Kalninsh ja omamaalasest wiljandlane Orumets, tallinlased Löwe ja Rosman ning... wõrulane Mätsep. Wiimane on meie laiemale spordipublikule tundmata, kuid paindw ja jõuline mees, kellel suured wäljawaated tulewikku.

Keskkaalus on lätlaseks Osolinsh, keda Kursman hindab Läti parimaks tehnikamaadlejaks. Wahepeal, pärast töölisspordiliidu likwideerimist Lätis, mees katkestas maadlemise, kuid nüüd on uuesti wälja tulnud ja wõitnud Läti tänawuse meistritiitli. Konkurentsi talle teewad A. Mägi, W. Frooman, K. Kullisaar j. t. Kas A. Lõhmus wõistleb selles wõi raskemas kaalus, selgub mehe tagasitulekul Soomest, kus ta täna wõistleb. Kergekeskkaalus tulewad E. Punsepa murdma lätlane Attars ning tartlased Toots ja Laane. Sulgkaalus on faworiidiks ülempiapunkt E. Sikk, kes katsub jõudu lätlase Kundzinshiga ja mitme omamehega.

Igas kaalus on wälja pandud erinuhinad, mille arwetajaiks wälisminister dr. F. Akel, Läti saatkond, teedeministeeriumi ametnikkond, R. Tohwer ja kullasepp Kopf.

Spordisädemeid igast kaarest

Kucharski ja Lanzi, Euroopa paremaid keskmaade jooksjaid, sõidawad käesolewa kuu lõpul **Ameerikasse.** Seal wõistlewad nad mitmel pool sisewõistlustel 800 ja 1000 m jooksudes.

Soome wõimlejaid kutsutakse tulewal suwel Ameerikasse wõistlema. Meeskonna suuruseks on ette nähtud 10—11 meest.

Saksa-Norra jalgpallimõistlus peetakse tulewal aastal 24. juulil Berliinis, Kölnis wõi Nürnbergis.

Kesk-Ameerika olümpiadi, mis pidamisele tuleb Panamas, tahetakse kujundada wäga suurejooneliseks. Olümpiaküla ja wõistluswäljade ehitamine üksinda läheb maksma 300.000 Eesti krooni ümber.

„Veronika" Palmõli seebist pole paremat!

Kohtupristaw, P. Ingermann ja kadunud obligatsioon

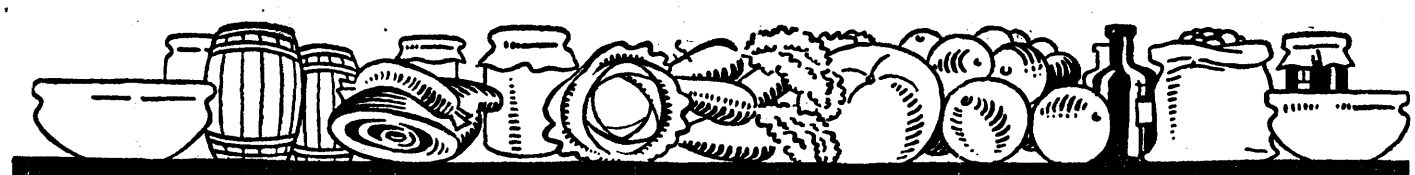
Omal ajal sünnitas Tartus wäga suurt kõmu Ingermanni-Sarapi obligatsiooni lugu.

Nimelt kohtupristaw Sarap oli ilmunud Tartus laialt tuntud majaomanike tegelase Paul Ingermanni juure ja esitanud temale obligatsiooni, mille järele Ingermann kohustatud maksma. Selle järele pristaw pani oma teada obligatsiooni ühes teiste paberitega muuseti portfelli. Kui pristaw wahepeal oli mitmel pool käinud ja siis uuesti obligatsiooni wajas, ei leidnud ta seda oma portfellis. Siis tuli pristaw weendumusele, et Ingermann oma käeosawusega kõrwaldas obligatsiooni ja seda Ingermanni käest tagasisaadud paberite hulgas ei olnudki. Pristaw Sarap teatas loost ametiwõimudele. Ingermann wahistati ja Tartu ringkonnakohus karistas teda 5-kuise arestiga.

Ingermanni edasikaebusel oli asi wiimasel kohtukoja istungil arutusel, kuid kaitsja adw. E. Andersoni palwel jäeti pooleli, et wälja kutsuda täiendawaid ennistajaid.

Uuendage „Uudislehe" tellimine

Eestimaa Trükikoja A.-S. (end. J. H. Gressel) trükk, Tallinnas, Rataskaewu 10.

TURU-JA KAUBATEATED

Elustapaloomade ja liha hinnad

kolmapäewal, 9. detsembril

Põllutöökoja Tallinna elustapaloomade- ja lihaturul täna weiste pakkumine üle keskmise. Hinnad eelmistest päewadest 2—3 s. tapakilolt nõrgemad.

Suured pullid (elusk. üle 400 kg) **maksid tapakaalu alusel (lihahind + naha ja pudemete osa) rammususe järgi 50—52 s. ning eluskaaluga 26—27 s. kilo.**

Wäiksemad pullid (elusk. alla 400 kg) **maksid tapakaaluga 47—49 s. ning eluskaaluga 24—25 s. kilo.**

Mullikate (elusk. 120—320 kg) **hinnad wõrdsed wäiksematele pullidele.**

Lehmade hinnad on wäga erinewad, olenedes rammususest ning wanadusest. Rammusaid ja eriti nuumlehmi on turul wähe ning nõudmine hea. Hinnad kõrged ning püsiwad — tapakaaluga 55—57 s. piires kilo. Keskmised lehmad maksawad 40—43 s. tapakilo. Lahjadele lehmadele nõudmine tagasihoidlik ning tapakaalu hinnad 35—40 sendi piires kilo.

Wasikate pakkumine wäike. Nõudmine suur, sest tapetud wasikaid eksporteeritakse Rootsi. Hinnad selle tagajärjel tõusnud kuni 10 senti kilolt. Tapetud wasikad ühes nahaga maksid wastawalt rammususele 60—80 s. kilo. Eluskaalu alusel turustades 40—55 s. kilo.

Lammaste pakkumine keskmine. Nõudmine hea. Tapetud lambad ilma naha ja pudemeteta maksid rammususe järgi 40—50 senti kilo ning eluskaalu hinnad 24—32 s. kilo.

Sigade pakkumine täna suur. Hinnad nõrgenesid eriti suurtel raswasigadel ning wähe ka keskmistel lihasigadel. Noored sead püsiwad endises hinnas. Lihasead maksid tapetult ühes pea-jalgadega 68—70 s. ja raswasead (tapak. üle 110 kg) 60—68 s. kilo.

Tallinna turg

kolmapäewal, 9. detsembril.

Turg kaunis elaw. Sealiha hinnad terwete sigade wiisi müües on langenud 65—70 sendini kilo. Maainimeste wankritel wõib wähe — harwa mõni ükšik pütike. Kalaturul on wäga wähe suuri kalu, selle tõttu on nende hinnad weelgi tõusnud.

Liha (terwe looma wiisi): sealiha 65—70 s., loomaliha 38—45 s., wasikaliha 60—85 s., lambaliha 45—55 s. kg.

Piimasaadused: taluwõi 160—17 s., meiereiwõi 180 s., hapukoor 100—110 s., kohupiim 30—35 s., juust sordi järgi 100—160 s. kg.

Tapetud linnud: kanad 50—150 s. tükk, haned 110—130 s. kg, kalkunid 100—125 s. kg, koduparbid 150—250 s. tükk.

Jäneseid 100—175 s. tükk.

Kanamunad 14—18 s. paar.

Juur- ja aiawili: wärsked kapsad 10—12 s., hapud kapsad 18—25 s. kg, kaalikad 10—12 s., peedid 12—15 s. kg, hapukurgid 2—6 s. tükk, porgandid 8—10 s., kõrwitsad 12—15 s. kg. kartulid 4—5 s. kg ja 50—60 s. 20-l mõõt.

Wärsked kalad: räimed 15—18 s., latikad 30—35 s., kohad 130—160 s., angerjad 200—215 s., haugid 95—100 s., lutsud 40—50 s., kilud 40—45 s., turbad 25—30 s., siiad 120—130 s. kg.

Soolatud kalad: siiad 60—70 s., silgud 20—25 s., kilud 50—60 s., heeringad 40—70 s. kg.

Munad 20—70 s. kg, tükiwiisi 3—12 s. tükk. Jõhwikad 22—25 s. kg.

Seened 50—180 s. kg.

Põletispuud koormawiisi: kased 7—9 krooni, lepad 6—7 kr., segapuud 5—7 kr.

Wosworiidi ja jõusõõda tellimine elaw

Sigadesõõda saamine edaspidi

Põllutöökoja poolt antawa odawahinnalise wosworiidi tellimisi uudismaade harimiseks on seni olnud Tallinna ja Keila põllumeeste konwentide piirkondades juba 1122 kotile. See on kahekümnendik kogu käesolewa sügise jooksul wäljaantawa odawa wosworiidi hulgast.

Eriti agarad on olnud odawahinnalise wosworiidi saamise soodustust kasutama Keila ümbruse uudismaaharijad, kus Tuula maaparanduse ühisuse rajooni läheb ükšinda terwelt kolm wagunitäit ehk 510 kotti wosworiiti.

Kuna tellimiste andmise tähtaeg lõpeb 10. detsembriga, siis wõib arwata, et tellijaid wiimastel päewadel weel rohkesti juure tuleb.

Ka jõusõõta tellitakse rohkesti.

Tallinna ümbruse põllumeestele riikliku jõusõõda ühistellimine algas laupäewal, 5. detsembril. Ühistellimiste korraldamine on eelmiste aastate eeskujul ka tänawu Tallinna ümbruse talupidajate ühingu käes. Samuti on ka tellimise kord endine, nimelt soowijail tuleb raha ette maksta põllupidajate ühispanka jõusõõda ostu arwele, kust siis suuremate partiide kogunemisel antakse tellimised edasi riiklikule terawilja monopolile.

Teatawasti on jõusõõda tellimiste alammääraks 10.000 kg, kuid märkimisi wäärib, et selle kwantumi peale tuli Tallinna ümbruse põllumeestelt tellimisi juba esimesel tellimispäewal, laupäewal, sisse.

Esialgu on wõimalik wastu wõtta tellimisi ainult karjasõõdale, kuna sigadesõõdale praegu weel tellimisi wastu ei wõeta. Arwatawasti järgneb selleks wõimalus alles uuel aastal.

Nimede eestindamisi maal

Raikküla wallas

Ella-Marie Reinbergile lapsega — „Rohtla".

Rägawere wallas

Helene-Elisabet Gutmannile lastega — „Kiwiaru", Mili-Maria Kentemile perekonnaga — „Keinaste", Oskar-August Reinmannile perekonnaga — „Randkiwi".

Paaswere wallas

Kaarel Höwelsonile perekonnaga — „Höövelsoo", Willem-Eduard Suurmannile perekonnaga — „Jõerand", Anton Wakkerile perekonnaga — „Kasemaa", August-Friedrich Geranbaumile perekonnaga — „Keerdpuu", Jaan Meinerile perekonnaga — „Keskmäe", Mihkel-Hejnrich Kaulsohnile perekonnaga — „Kiwirand", Jaan Stumpfile abikaasaga — „Kiwisilla", Johannes Meerile perekonnaga — „Meerja", Johannes Martsonile — „Merirand", August Ohmbergile perekonnaga — „Orumäe", Johannes ja Karl Westenbergidele abikaasadega — „Pajumets", Karl Pertelsile perekonnaga — „Pärnala", Willem Ruhbachile perekonnaga — „Rahuoja", Mihkel Reinerile perekonnaga — „Reinaru", Aleksander Reinbergile perekonnaga — „Reinumäe", Johannes-Alfred Siemanile perekonnaga — „Salumaa", Leeva Siemanile lapsega — „Sildmaa", Arnold Ehlwestile abikaasaga — „Taal", Eduard Freibergile perekonnaga — „Wabamäe", Johannes Wernerile perekonnaga — „Wabur", August Kaulsohnile — „Warimaa".

Soosaare wallas

Kristjan Ehrenbuschile perekonnaga — „Wing", Mart Ehrenbuschile — „Wing".

Taali wallas

Kristjan Penjamile perekonnaga — „Pärnsalu".

Tori wallas

Jaan Hollandile perekonnaga — „Hiisalu".

Torma wallas

Aleksander Summerile ja Joosep Summerile perekonnaga — „Sumeste".

Une-Wõidu wallas

Helene Puhwigile — „Pikkeri".

Jõhwis peeti laata

Esmaspäewal ja teisipäewal, 7. ja 8. detsembril peeti Jõhwi alewis jõululaata, milline ilusa ilma tõttu kujunes harukordselt rahwarohkeks. Sellest olenewalt oli ka laadal kaubitsemine elaw. Eriti rohkesti oli laadale müügile toodud riide-, saapa- ja pudukaupu. Kuna tänawu põllusaaduste kallimate hindade tõttu maarahwal raha rohkem liikwel, oli kaupmeestel teenistus hea. Elewust wõis märgata ka hobuste laadal, sest kohapealsed metsamehed ostsid omale talwise metsaweo hoowajaks hobuseid. Suurem oli nõudmine keskpäraste tööhobuste järele. Nende hinnad olid mõõdunud laada hindadest iwakene madalamad ja kõikusid 100—250 kroonini. Külma ilma tõttu ei olnud aga laadale põrsaid üldse müügile toodud. Laadal olid külluses ka Alwinurme punnõusid ja mõõbleid. Wiimaste hindade juures wõis märgata wäikest tõusu. Siin aga sõlmiti ostu-müügi tehinguid wähe, sest laadamõõbel ei meelita ostjaid.

Haapsalu jõululaat

Esmaspäewal peeti Haapsalus jõululaata, millest osawõtjaid oli erakordselt rohkesti. Eriti palju oli ostjaid, kuna müügikraami oli wähem. Weistest oli toodud müügile peamiselt wanemaid, nõnda 70—90 kr. Hobuste müügihinnad kõikusid 60—200 wahel. Lähenewate pühade tõttu oli rohkesti ka jõulusuna müügil hinnaga 40—50 s. kilo. Ka linnu oli toodud laadale, kuid ülesostjad kaebasid nende nõrga kwaliteedi üle. Kõrgeim maksetud hind oli 105 senti hiilost ehk 850 s. keesikast.

aLada puhul olid kõik kauplused tungil täis ostjaid. Rohkesti tööd oli seekord ka restoranidel — nähtawasti on maainimestel juba raha. Ainult politsei jäi töötuks.

Puhja laat

Teisipäewal peeti Puhjas esmakordselt jõululaata. Waatamata uuele laadapäewale, paikus laat siiski wõrdlemisi perekaks. Rohkemal arwul oli müügil karjelajaid ja sigu. Lehmad maksid 40—75 kr., pullid kuni 100 kr., põrsad 7—18 kr., wanemad sead kuni 45 kr., lambad 7—16 kr., wasikad 6—10 kr. Hobuseid oli wähe. Hinnad kõikusid 70 ja 400 kr. wahel. Rohkesti, ligi pool, laadalisi oli laadale tulnud regedega, kuna lund teedel niiwõrd rohkesti, et läbipääs pole raskendatud.

Oksjonil müüdi neli talu

Wiimasel kinniswarade oksjonil Rakweres oli müügile määratud kümme talu, millest müüdi ainult neli. Ostjate puudusel jäi müümata üks, enne oksjoni algust tasusid oma wõla wiie kinniswara omanikud. Müüdi Järwamaal, Alliku wallas olew talukoht „Uustalu nr. 80" ühes kõigi päraldistega. Talu omanikuks oli waremalt August Johans. Talu uueks omanikuks sai Willem Pent, kes maksis selle eest 4052 krooni. Järgnisena müüdi samas wallas olew talumaakoht „Aromäe nr. 97", mille suurus 9 tiinu 448 ruutsülda. Talu omandas 1567 krooni eest Roosa Wanari. Kolmandana müüdi Leopold Klukowi talukoht, mis asub Wäinjärwe wallas. Maakoha suurus on 24 tiinu 400 ruutsülda, ning see müüdi 1005 krooni eest nõudja Kristjan Lagedale. Wiimasena müüdi Anna wallas olew talumaakoht „Waino nr. 3," mille suurus 43 tiinu 1872 ruutsülda. Selle ostis 4000 krooni eest Wiljandi ühispank.

Vahelugemist

Laskis jänest, tabas siga

Mõni päew tagasi oli Kohtla walla samanimelise asunduse Ristikaewu talu perepoeg läinud öösel lakaluugile walwama jäneseid, kes tikkusid õunaaeda. Olid nüüd jäneseid nimetatud ööl waritsewast hädaohust kuidagi saanud haisu ninna, või polnud neil kõhud tühjad, kuid sel ööl nad siiski perepoja püssitoru ette ei ilmunud. Kuid wiimaks pika ootamise järele kõmises siiski püssipauk. Kahjuks ei tabanud see aga jänest, waid rabas maha talu seapõrsa, kes kogemata kombel oli laudast pääsenud lahti.

Perenaiste elust

Wõnnus lõppesid kangakudumise kursused

Wõrus lõppes kohaliku Maanaiste Seltsi korraldusel peetud kuuajaline kangakudumise- ja käsitöö kursus, millest ümbruskonna perenaiste ja -tütarde osawõtt oli arwukas. Kursusel walmistati instruktor prl. H. Lilboki juhtimisel hulk kauneid trellkangaid ja käsitöid. Kursuse lõppedes korraldati Wõnnu algkooli ruumes kudumistööde näitus ning õhtul kursuste lõpp-pidu, kus kodukaunistamisest kõneles prl. H. Lilbok ning kursuslaste poolt kanti ette A. Kallase ühewaatuslik draama „Waatseba Saaremaalt".

Jõhwi maanaised olid koos

Pühapäewal, 6. detsembril korraldas Jõhwi maanaisteselts Sompa tuletõrje ühingu ruumes seltsiliigete ja kutsutud külaliste wahelise kooswiibimise, kus pikemas sõnawõtus pr. A. Käbin andis ülewaate Rakweres peetud maanaiste juhtide ettewalmistuskursustest saadud muljetest. Ka arutati ja koostati ühes-koos seltsi talwine tööplaan, kus eriliit rõhku otsustati panna uitmesuguste kursuste korraldamisele. Esmajoones korraldatakse kahenädalased toidu- ja harjawalmistamise kursused prl. L. Kaisla juhtimisel ning kewade poole weel kuuajalised käsitöö- ja kangakudumise kursused, kus walmistatud töödega esinetakse tulewal suwel Jõhwis peetawal põllumeeste Seltsi näitusel.

Maanoorte elust

üENü Waresmetsa noorte tegewusväljadelt

Alutaguse üENü osakondade peres on üheks wanemaks ja elujõulisemaks osakonnaks üENü Waresmetsa osakond, mille asutamisest möödub warsti 13 aastat.

Siinsete noorte suure töõarmastuse tulemusena on ehitatud osakonnale oma uus ajakohane rahwamaja ja spordiplats. Eriti wiljakalt on teotsenud osakonna näitetrupp, milline nii Waresmetsas kui ka selle kaugemas ümbruses etendusi andes on lawastanud mitukümmend suurt ja wõrdlemisi kõrge mängutasemega näidendit. Samuti on ka osakonna laulukooril seljataga enam kui kümmekond aastat tööd.

Osakonna sisemise elu [illegible] on **suurt wisadust ja energiat üles näidanud kogu Jisaku wallas laialt tuntud seltskonnategelane Kaarel Karp, kes rühkis tööd teha ja teisigi sellele wirgutada kümnes kohas korraga. Samuti nimetamiswäärseid teeneid, eeskätt küll põllumajanduslike ürituste korraldamise alal, on Jaan Luhal, kes siin oli esimeste lüpsiwõistluste, näituste, kursuste, põllumajanduslike loengute j. n. e. algataja ning juhtija. Teiste hulgas tuleb kiitwalt märkida ka weel Liidia Karbi, Hans Kupitsa, Hilda Kasej. t. ennastohwerdawat tööd, mille tulemusena on Waresmetsa osakonna ümber koondatud üle wiiekümne noore, kes kõik, peale ühe õpetaja, on talulapsed, pärit kuulsa Alutaguse „töömurdja" põllumehe perekondadest, kus waba aega kunagi palju üle ei jää.**

Nende noorte püsiw töö igapäewase raske maatöö kõrwal, seltskondlikul põllul on toonud Alutaguse tagamaile uusi wärskendawaid tuuli, on awardanud mõnegi külamehe filmaringi, tõstnud esile uusi wainuilmu ja töekspidamisi.

On möödunud need päewad, mil maal wabadel hetkedel koerustempe tehti — wankreid katusele weeti ning kaewud umbe aeti. Maanoorus sammub teadlikku rada.

Kambjas õnnistati sügisleer

Kambja koguduse poolt peeti nowembri lõpu pühapäewadel sügist leeriõpetust, milline wõeti läbi lühema ajaga. Leeriõpilasteks registreerisid end 19 õpilast, millised leerilapsed neil päewil õp. O. Eritsa poolt õnnistati. Leeri lõpetasid 6 tütarlast: Koidula Järw, Salme Moorits, Linda-Johanna Rõigas, Endla Waher, Linda Waher ja Leida-Silwia Sild. Poisid: Karl-Johannes Jõesaar, Kristjan Keedus, Elmar Kuiw, Roobert Küla, Herbert Leppik, Aleksander Mättlik, Johannes Mertsina, Urban-Hugo Pehk, Aksel-Eduard Randsep, Johannes Rekker, Johannes-Eduard Tanik, August Wärno ja Karl Sutt.

Wõrtsjärw uhub wälja pealuid

Rannu wallas Wehendi külas Wõrtsjärwe ääres asub end. Karu talu. Järw on uhtunud seal tugewasti kallast, kusjuures aegajalt tuleb nähtawale inimeste pealuid. Wiimasel ajal on mitu pealuud kaldast alla kukkunud.

„Uudisleht" on õige ajaleht noorele ja wanale.

MAA SPORT

Päevapudemeid

Eesti rusikate triumfist, maasportlaste tuleproowist Kalewi jubeliwõistlustel ja talisportlaste „lumemurest"

Balti turniir poksis — see oli lõppewa aasta wõimsamaks spordisündmuseks. Eesti rusikate hoogsa-hüppeline edu ja järjest paisuw kuulsus toob meie poksile uusi sõpru nii kodu- kui ka wälismaal.

Balti turniir haaras suuri rahwahulki. Sadade wiisi jäi inimesi Saksa teatri ukse taha. Nendel, kellel ei õnnestunud kaasaelada seda wägewat spordisündmust, oli jälle kord põhjust kiruda ja ohata: „Millal kord walmib spordihoone?"

Esimese Balti turniiri Riias wõitis Läti. Kuigi tal oli absoluutselt wõrdne positsioon Eestiga. Aga „hiina-maatemaatikaga" lätlased kombineerisid ennast Balti meistriks. Teine BT, Kaunases, oli juba Eesti täielik triumf. Eesti rusikad tegid nii puhta töö, et head naabrid aina imestasid.

Ja nüüd — kolmas BT? See oli, kelkimata öeldes — peaaegu kassi mäng hiirtega. Eesti on poksis waidlematult Balti meister. Parim, kindlamini parem kui mitmel teisel spordialal. Soomele Eesti kaotas 8:5, kuigi Eesti tegelikult wõitis sama tulemusega. Soome poksis Taaniga 4:4. Mida siit järeldada. Seda, et Eesti rusikad sirutuwad üha kaugemale ime edu ja kuulsuse suunas.

*

Järgnewaks suuremaks spordisündmuseks on Kalewi jubeliwõistlused maadluses. Neile wõistlustele oodatakse matikuulsusi Soomest, Rootsist, Lätist, Saksast ja mitmest teisest Lääne-Euroopa riigist. ühe sõnaga — tõotawad tulla konkurentsitihedamad suurwõistlused, mis meil peetud pärast olümpiamänge. Erilist tähelepanu wäärib see, et neil wõistlustel esineb esmakordselt rida lubatwate wõimetega maasportlasi, kes tulewad tuleproowile rahwuswaheliste suurtunnustega.

*

Jõulud juba ukse ees, aga lund ega külma pole. Seda kurtmist kuuleme talisportlastelt juba üle kuu aja. Spordirahwal jalad aina kibelewad suusatamise näljas, määriwad ja kohendawad oma lumesahku igapäew, et olla lume tulekul kohe stardiwalmis — aga näe lund mitte ei tule! Paljud on juba lootusetult löönud käega, et ega meil enam üldse külma ega lund tule. Et hakkame suusatamise asemel parem apelsine kaswatama!

*

Palusalu teatawasti Rootsi-Saksa turneel haigestus, ega saa selle tõttu praegu esineda. Nagu kord waremalt „Uudislehes" märkisime, Palusalu on meeleldi nõus maal esinema, et ergutada kohalikke noori energilisemale maadluse harrastamisele. Praegu on see aga täiesti wõimata. Loodetawasti leiab meie matisuurus une aasta alul wõimalusi, esinemiseks neis maakohtades, kuhu teda on palutud.

Elwas salgapealikute kool

Lau- ja pühapäewal oli korraldatud Elwas noorkotkaste salgapealikute kool. See oli esimene selleşarnane üritus, kuna warem salgapealikute koole pole korraldatud. Osawõtjaid oli 30 ümber — Elwa, Wirtsjärwe ja Tartu-Maarja malewkondadest. Koolituanemaks oli K. Keppi, õppejuhiks K. Liping, instruktoreiks W. Hiir, A. Kunz, A. Soe, J. Katalsepp, J. Luo ja Kilk. Õppekawa haaras eneseşse suure osa noorkotkalikke alasid.

Meelelahutuse osaks kujunes laupäewaõhtune Elwa kodutütarde poolt korraldatud Koidula õhtu.

Järgmine salgapealikute kool peetakse Elwas jaanuari keskel. Kooli peetakse kewadeni iga kuu kord.

Tõhelasse uus kooli- ja rahwamaja

Tõstamaa wallawalitsus on wõtnud oma eelolewa aasta töökawasse uue koolimaja ehitamise Tõhela 6-kl. algkoolile, mille ehituskulud eelkalkulatsioonide järele ulatawad 43.000 kroonile. Koolimaja ehitamiseks wallal tuleb teha 25.750 kr. laenu riiklikust koolimajade ehitusfondist. ühes koolimaja ehitamise päewakorrale tõusmisega on ka Tõhela noorsooselts asunud eeltööde tegemisele ajakohase rahwamaja ruumide ehitamiseks koolimaja juurde. Kuna aga seltsil puudub suurem summa, miba nõuab rahwamajaosa ehitamine koolimaja juurde, on selts pöördunud wallawalitsuse poole laenuwõimaldamise palwega. Seniks, kui laen pole taotud, on selts nõus jätma maja täielikult wallawalitsuse waldusse, edaspidi aga tahetakse maja kasutamise kord määrata kindlaks erikokkuleppega.

150 talupidajat tuletõrjujaks

Nõo tuletõrjeühingu tegewusest

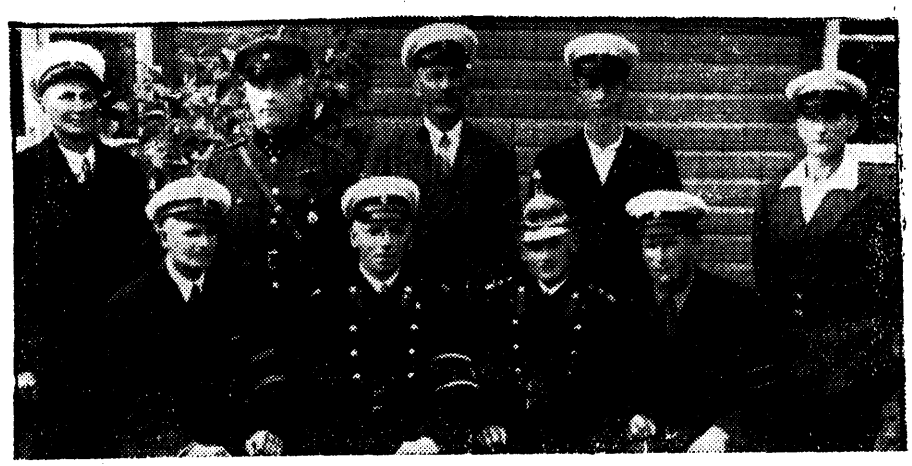
Nõo wab. tuletõrje ühingut Lõuna-Tartumaal Meeri wallas wõime täie lugupidamisega lugeda tegewamaks tuletõrje ükşuseks maal.

Ühingu tegewusraadiuse alla kuuluwad mitmed wallad, abistamas on käidud kuni 25 klm. kauguseni. Ühingu liikmeteks kuulub üle 150 taluperemehe, kelledel igalühel oma wallas ja kinniswarad kaitsta tule wastu. Tuletõrje pere on peamehe konstaabel Joh. Põhjala poolt jagatud nelja kwartaali, nimelt Nõo, Meeri, Keeri ja Järiste rühmadeks. Rühmad omakorda jagunewad ronijate-, weetoojate ja pritsi jaoskondadeks. Rühma juhtideks on Nõos — H. Kuldmaa, Meeril — P. Pinna, Keeril — J. Aland ja Järiste asunduses — K. Räst. Igale rühmale on juhatuse poolt ostetud tugew käsipritş weewoolikute ja aamidega.

Augustis tänawu osteti ühingule moodne mootorpritş, milline maksma läks 3000 kr. Pritsiga ühes saadi ka [illegible] 400 m. woolikuid. Ka walmistati suwel ühingule lipp, mis maksis 180 kr. Kuna ühingul möödus hiljuti 10 aasta juubel, siis pühitseti lipp ja mootorpritş pidulikult. Juubeli puhul said teenete ja hoolsusmärke 15 tuletõrje liiget. Tulikahjudest ja wahiteenistusest wõeti 10 a. jooksul osa 70 juhul. Kõik meesliikmed on riietatud tuletõrje mundrisse. Kuna ühingu tegewusest on osa wõtnud ka naisperet, siis kawatsetakse ligemal ajal asutada naisjaoskond.

Ühingu praegune juhatus on toodud pildil.

Ligi 10 a. on ühingu juhatuses olnud kl. plk. P. Simson (kaitseliidu merirühma plk.) peamees J. Põhjala, esimees J. Ilison j. t. Tänawune eelarwe kooştati aasta algul 1692 kr. suuruses.

ühingu 1936. a. juhatus: istuwad wasakult paremale esimehe abi R. Lepik, esimees Joh. Ilison, peamees Joh. Põhjala ja peamehe abi A. Urberg. Seisawad wasakult paremale: laekur Fr. Päiw, sekretäri abi kl. plk. P. Simson, warahoidja J. Aland, warahoidja abi A. Roomet ja sekretär A. Toower.

Maaelu uudiseid

„Uudislehe" kaastöölistelt üle riigi

Virumaalt

Sillamäele asutati meeskoor ja näitetrupp

Mõni kuu tagasi asutati Sillamäele üESNü osakond. Et rahuldada ümbruskonna noori täiel määral, asutati osakonna juure nüüd meeskoor, näitetrupp ja orkester.

Põllumeeste selts juhib Lackwere seltsi elu

Lackwere elu waimseks isaks on kohalik põllumeeste selts, kes on ümbruskonnas teinud tõhusat tööd seltskondliku elu alal. Hoogsalt on ta korraldanud ümbruskonna elanikele igasuguseid kursuseid ja peale selle ette wõtnud rea kultuurseid üritusi. Seltsi tegelaste eestwedamisel on ellu kutsutud kohalik ühispank, mis tegutsenud juba 10 aastat. Samuti on selle seltsi teene, et kohapeal on tegutsemas piimaühing.

Wanad patud töid karistuse

Rakwere ringkonnakohus karistas oma istangul Wirumalt, Kundast päritolewaid Rihard Hopmanni ja Paul Natturit kumbagi 4-kuulise wangimajaga, kuna nad 1933 aasta detsembris tungitud kallale Wiinistus teenistuses olewale piirivalwe ametnikule.

Harjumaalt

Wallawanemad tulewad kokku

Harju ajutise maawalitsuse esimehe korraldusel kutsuti kõik Harjumaa wallawanemad ülemaakondlikule koosolekule, mis peetakse 21. detsembril kell 20 homm. maawalitsuse ruumides. Sel koosolekul on päewakorras kolme walijamehe walimine rahwuskogu teise koja moodustamiseks.

Jaoskonnaarst lahkub ametist

Risti jaosk. terwishoiuarst dr. Hans Ritson lahkub 15. detsembrist k. a. oma seniselt ametikohalt ja asub tegewusse terwishoiuarstina Wirumaale Roela jaoskonda.

Ohukotsus areneb kodukaunistamine

Neil päewil lõppes Ohukotsu koolimajas korraldatud 4-päewane aianduse ja koduümbruse kaunistamise kursus, millest osa wõttis üle 40 inimese. Kursusel esines lektorina tagawaraõpetaja K. Suurmaim, kes peale teoreetiliste ainete õpetamist käis ka kohalikes taludes tegelikku nõu ja juhatust andmas aianduse ja koduümbruse kaunistamise küsimustes.

Märkimist wäärib, et kursusel walmistasid kursuslased ka omale taluaia ja koduümbruse kaunistamise plaanid, mis tunnistati eriteadlaste poolt wastuwõetawaiks.

Edasi asutati kursuslaste poolt ka kohalik aiandusring, millele waliti 7-liikmeline juhatus kohalike talupidajate seast. Juhatusele tehti ülesandeks aiapritsi ja istutamismaterjali muretsemine ning õpperingi korraldamine.

Tartumaalt

Halb nimi kohtus

Pühapäewal peeti Meeri wallas seltskondliku näitekohut wõõrapärase perekonnanime üle. Kohtu kolleegiumi kuulusid aednik L. Allik eesistujana, abideks põllumehed K. Hansen ja A. Kurrot, süüdistajana esines kantseleiametnik O. Org, kaitsjana Ed. Tasa, kohtu sekretäriks pr. O. Peda. Wandekohtunikkudeks waliti seltskonnast wiis tegelast. Kohtunikeks said prl. Nolk, pr. Tuwike, pr. Silla, hr. Aland ja hr. Laius. Eksperdina kohtus tegutses sekretär P. Zirkel.

Kohtualustena kohtusse toodi 8 isikut mitmetest seltskonnakihtidest. Kohus ära kuulates kaebealuste ja kaitsjate wastuwäiteid, leidis need olewat alusetud, sellepärast wandekohtunikud omas otsuses awaldasid, et nimede eestistamisele tuleb mõtelda tõsiselt, ja karistas kaebealuseid seltskondliku laituse awaldamisega.

Nõo piimatalitus 1. klassi piimatootjana

Nõo piimatalituse piima kwaliteet on sügisest saadik muutunud 95 protk. 1. klassi wäärtusega piimaks. Selleks mõjuwat paranemist andis kõigi talude karjade kontroll, kus arsti poolt eraldati haiged loomad terwetest. Piimasel piima reduntaasproowide tegemisel langes 1. klassi 135,2 — 10 talukäitise piim. Piimatalituse juhiks on meier A. Sepp.

M. Ostrow,

Sangaste ja Laatre kogunduse õpetaja

on kirjutanud „Uudislehele" sisuka jutluse, mis ilmub reedeses numbris.

„Uudislehes" ilmub iga nädala lõpul üks waimulik kirjutis, mis leidnud lugejaskonnas poolehoidu ja heakskiitmist.

Parem üks hea kui kümme halba sõpra

Mõnda ütleb tark wanasõna.

„Uudislehte" on nüüdoma sisu poolest paremaid lehtimaarahwale. „Uudislehest" leiate alati täielikud ja wärsked turuteated ning kaupade hindu, mis wäga tarwilik igaühele, kel midagi osta wõi müüa.

„Uudislehes" leiate sõnumeid oma kihelkonnast ja wallast enam kui paljudest teistest lehtedest.

Iga lugeja on „Uudislehe" sõber ja kaastööline. Teatage oma kandi sündmusist meile, et leht oleks weelgitäielikum.

„Uudislehes" on suur nõuandenurk. Igaüks, kel midagi küsida, leiab hea ja õige wastuse „Uudislehest".

Teie mured on ka meie mured. Kõnelge sellest „Uudislehele". Teatage ka naabreile oma mõtetest. Soowitage tal tellida lehte, sest mida suurem on meie ühine pere, seda paremini saab kõike korraldada.

„Uudislehe" peatoimetajaks on end. „Maalehe" peatoimetaja Jakob Loosalu.

Valgamaalt

Eeskujulikumaid maa-algkoolimaju Kaagjärwel

Päraşt põhjalikku ümberkorraldust on Kaagjärwe endisest lossist saanud eeskujulikumaid maa-algkoolimaju, mille õnnistamine toimus möödunud pühapäewal kooliwalitsuse dir. O. J. Kieseli osawõtul. ümberehitus teostati riikliku toetusega ja läks maksma 20.000 kr.

Noorte suwelaager Karulasse

Koitjärwe laagri eeskujul NMKü tahab luua noortele ka Lõuna-Eestis alalist suwelaagrit. Laagri ehitamiseks on ka walitud toimkond, kuhu kuuluwad: esimees Karula õpet. K. Kiisk, abiesim. dr. Haak, liikmed härrad Tomberg ja Pettai.

Pikasilla postiagentuur uude asukohta

Pikasilla postiagentuuri ja telefonikõnepunkti asukoha muutmise küsimus on kerkinud päewakorrale agentuuri ebaotstarbekohaste ruumide tõttu koolimajas. Asjaajamine agentuuri kaudu ja telefoni kasutamine äripäewil on seetõttu raskendatud, et õpetaja-koolijuhataja tuleb enne kuşagilt klassiruumist üles otsida.

Läänemaalt

Naiskoor Emmastesse

Naiskodukaitse jaoskonna poolt asutati Emmastesse naiskoor, milline pidas oma esimese lauluharjutuse. Lauljaid tuli rohkesti kokku. Koori juhib õpetaja A. Burmeister ja koori lähemaks ülesandeks on kodukaitse poolt korraldatawate õhtute ja olengute mitmekesistamine.

Tuleb reserwohwitseride päew

Pühapäewal korraldatakse skoutspataljoni ruumes reserwohwitseride päew, millest osawõtukutseid on saadetud Haapsalu ümbruskonna reserwohwitseridele. Samasuguseid päewad korraldatakse hiljem Märjamaal ja Hiiumaal.

Esnas, Rakkes ja Wägewal peeti lõikuspäewi

Laupäewal korraldati Esna Põllumeeste Seltsi poolt Sõtlas lõikuspidu. Peeti riba könesid. Rahwast oli rohkesti.

Pühapäewal peeti lõikuspidu Rakkes. Pidustuste osa täiendas weel isamaaliidu Rakke osakonnale lipu annetamine kohalikkude ärimeeste poolt, eesotsas Rakke tööstur K. Kadakaga. Õhtul korraldati pidu, kawas oli M. Raua romaani „Kirwes ja kun" dramatiseering.

Lõikuspidu korraldati samal pühapäewal ka weel Wägewal kohaliku põllumeeste seltsi ja perenaiste seltsi poolt.